

Príloha č.1 – učebný plán a učebné osnovy pre 2. stupeň ZŠ – ISCED 2

OBSAH

Učebný plán ISCED 2.....	2
JAZYK A KOMUNIKÁCIA.....	3
Slovenský jazyk a literatúra.....	3
Anglický jazyk.....	17
Nemecký jazyk.....	26
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI.....	33
Matematika.....	33
Informatika.....	38
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ.....	45
Dejepis.....	45
Geografia.....	53
Občianska náuka.....	58
ČLOVEK A PRÍRODA.....	64
Biológia.....	64
Fyzika.....	71
Chémia.....	77
ČLOVEK A HODNOTY.....	83
Katolícke náboženstvo.....	83
ČLOVEK A SVET PRÁCE.....	88
Technika.....	88
UMENIE A KULTÚRA.....	93
Hudobná výchova.....	93
Výtvarná výchova.....	101
ZDRAVIE A POHYB.....	107
Telesná a športová výchova.....	107
VOLITEĽNÉ PREDMETY.....	111
Mediálna výchova.....	111

Učebný plán ISCED 2

Vzdelávacia oblasť	Predmety	Počet hodín										
		5. ročník		6. ročník		7. ročník		8. ročník		9. ročník		Spolu
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk	5		5		4		5		5		
	Anglický jazyk	3	1	3	1	3	1	3		3	1	15 + 4
	Nemecký jazyk						2		2		2	0 + 6
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4		4	0,5	4		4		5		21
	Informatika	1		1		1		1				4
Človek a spoločnosť	Dejepis	1		1	1	1		1		2	1	6 + 1
	Geografia	2		1		1		1		1		6
	Občianska náuka			1		1		1		1		4
	Mediálna výchova		1									0 + 1
Človek a príroda	Biológia	2		1	0,5	2		1		1		7
	Fyzika			2		1		2		1		6
	Chémia					2		2		1		5
Človek a svet práce	Technika	1		1		1		1		1		5
Človek a hodnoty	Katolícke náboženstvo	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	5 + 5
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	1		1		1		1		1		5
	Hudobná výchova	1		1		1		1				4
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2		2		2		2		2		10
Spolu		24	3	25	4	26	4	27	3	25	5	146
		27		29		30		30		30		

Učebné osnovy ISCED 2

Jazyk a komunikácia

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

1. Charakteristika predmetu

Vzdelávací štandard zo slovenského jazyka a literatúry je pedagogický dokument, ktorý stanovuje nielen výkon a obsah, ale umožňuje aj rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov. Obsahuje charakteristiku a kompetencie, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde.

Predstavuje ucelený systém kognitívne odstupňovaných výkonov–učebných požiadaviek. Tieto základné požiadavky môže učiteľ bližšie špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti žiakov.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa zložiek predmetu a jednotlivých predmetových kompetencií. Učiteľ môže tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard zo slovenského jazyka a literatúry je koncipovaný tak, aby učiteľ nepredkladal žiakom len hotové poznatky, ale vytváral im primerané podmienky na aktívne osvojovanie vedomostí, zručností a spôsobilostí.

Vyučovací predmet slovenský jazyk a literatúra má v systéme školského vzdelávania centrálnu postavenie, pretože vytvára predpoklady pre zvládnutie ostatných vyučovacích predmetov.

Slovenčina je štátnym jazykom a pre väčšinu jej obyvateľov je národným jazykom. Kvalitné poznanie a praktické ovládanie zákonitostí slovenského jazyka podmieňuje pohotovú, primeranú a kultivovanú komunikáciu. Prostredníctvom uvedomenia si miesta slovenského jazyka v našej spoločnosti si jednotlivci uvedomujú a vníma svoju národnú identitu a štátnu príslušnosť.

Jazykové znalosti, štylistické, komunikatívne, čitateľské a literárne zručnosti sú súčasťou jazykovej kultúry a zároveň predstavujú základné znaky vyspelosti absolventa základného vzdelania. Žiaci teda nadobúdajú také schopnosti a zručnosti, aby sa dokázali orientovať v akejkoľvek komunikačnej situácii, aby sa vedeli vhodne vyjadrovať a aby svoje poznatky uplatňovali v praktickom živote.

Dobré zvládnutie jazykového učiva a najmä komunikačných kompetencií vytvára predpoklad na rozvinutie schopnosti úspešne sa uplatniť na trhu práce a v súkromnom živote, podporuje otvorenejší prístup k ľuďom, umožňuje poznávať odlišnosti v spôsobe života ľudí

iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytuje prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenia a tolerancie a vytvára podmienky na spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch.

Špecifickou zložkou je literatúra, ktorej základom je postupné rozvíjanie čitateľských kompetencií od úrovne naivného čitateľa k čítaniu s porozumením.

Podstatou predmetu slovenský jazyk a literatúra je viesť žiakov k uvedomeniu si jazykovej a kultúrnej pestrosti nielen v rámci Európy a sveta, ale aj v rámci jednotlivých sociálnych prostredí. Cez pochopenie významu jazyka pre národnú kultúru by mali žiaci dospieť k chápaniu odlišností, tolerancii a orientácii v multikultúrnom prostredí.

Predmet slovenský jazyk a literatúra ako súčasť vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia je jedným z kľúčových všeobecno-vzdelávacích predmetov, obsahom ktorého sú dve vzájomne sa dopĺňajúce zložky – jazyk a literatúra, pričom odporúčané vnútorné delenie predmetu je v pomere zložiek 3:2 a 2:2 alebo integrácia oboch zložiek.

Jazyková časť predmetu sa zameriava na rozvíjanie komunikatívnych schopností žiakov. Dôraz sa kladie na vysvetlenie a požívanie jazykových pojmov, využívanie vedomostí z jazyka pri vlastnej produkcii písaných či hovorených komunikátov. Jazyk je nástrojom myslenia a komunikácie medzi ľuďmi, táto skutočnosť by sa mala premietnuť vo vyučovaní jazyka ako zámerné preferovanie rozvoja komunikatívnych kompetencií, ktoré budú istým teoretickým i praktickým východiskom ich ďalšieho rozvíjania v ostatných vyučovacích predmetoch s ohľadom na ich špecifické potreby. Výrazne sa posilní komunikatívno-zážitkový model vyučovania jazyka. Dochádza k redukcii učiva v jazykovede. Posilňuje sa vlastná tvorba jazykových prejavov, práca s informáciami, čitateľská gramotnosť a schopnosť argumentovať. Dobré zvládnutie komunikatívnych kompetencií vytvára predpoklad na rozvinutie schopností úspešne sa uplatniť na trhu práce a v súkromnom živote. Jazyk sa chápe ako zdroj národnej a individuálnej identity.

V literatúre nejde len o plynulosť čítať slová a vety, ale skôr o pochopenie textu ako celku - čítanie s porozumením. Cez literárne ukážky, ktoré sú zamerané na slovenskú klasickú a modernú tvorbu, posilňujeme národné povedomie žiakov. Zážitkovými formami vyučovania literatúry vyvolávame u žiakov estetický zážitok.

Jazyková a slohová zložka nie sú vzájomne oddeľované, ale tvoria integrálnu súčasť vyučovania materinského jazyka, takisto ako literárna výchova.

Učebné osnovy sú rámcové, obsahujú učivo daného ročníka. V rámci časovej dotácie sa uvádza iba týždenný počet hodín a ročný počet hodín.

2. Ciele predmetu

- získavanie nových kompetencií
- opakovanie si naučených vedomostí
- využívanie vedomostí z iných predmetov
- hodnotenie svojich pokrokov
- spolupráca vo dvojiciach, alebo v skupinách
- socializácia detí
- učenie sa samostatnosti pri učení

- vzbudiť záujem o jazyk a kultúru
- lepšie poznanie sveta a podporovanie sebavedomia
- rozvoj celkového vývinu dieťaťa a podporovanie emocionálnych, kreatívnych, sociálnych a kognitívnych schopností
- naučiť žiakov rozmýšľať o učení sa rodnému jazyku a viesť ich k využívaniu vlastného jazykového portfólia ako nástroja sebahodnotenia
- viesť žiakov k samostatnosti v štúdiu tým, že žiak má dostatok priestoru pre intenzívnu a tvorivú prácu so zmysluplným využívaním IKT
- viesť žiakov k aktívnemu poznávaniu a čítaniu pôvodnej slovenskej klasickej i modernej literatúry,
- rozvíjať schopnosť spisovne komunikovať a argumentovať v písomných a ústnych prejavoch,
- dôraz klásť na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť a schopnosť argumentovať,
- schopnosť vyjadriť svoje vlastné názory a postoje,
- zvládnuť základné pravidlá medziludskej komunikácie daného kultúrneho prostredia a nadobudnutiu pozitívneho vzťahu k jazyku v rámci interkultúrnej komunikácie,
- pestovať vedomie jazykovej príslušnosti k istému etniku,
- ovládať v praktickom živote normy spisovného jazyka,
- možnosť využiť aktuálnejšie, moderné príbehy zo života detí,
- využívať prácu s časopismi a doplnkovou literatúrou,
- posilniť záujem o čítanie kníh pravidelnou návštevou knižníc a besedami o prečítaných knihách,
- zvýšiť návštevnosť kultúrnych podujatí (divadlá, galérie, výstavy, múzeá...) s cieľom posilniť u žiakov emocionálne čítanie,
- posilniť kooperatívne vyučovanie a posilniť prácu jednotlivca v skupinách,
- vytvárať u žiakov vlastný hodnotový systém,
- naučiť žiakov tolerovať ostatných, vedieť pracovať s chybou, formulovať a riešiť problémy,
- naučiť žiakov formovať svoj názor a argumentovať ho,
- posilniť schopnosť empatie voči iným,
- dať možnosť kriticky sa vyjadriť,
- poznať rozdiely medzi uvedenými pojmami, aktívne s nimi pracovať,
- žiak vie vyjadriť názor na prečítaný text – jasne sformulovať svoj čitateľský dojem, vyjadriť svoje estetické zážitky z prečítaného textu i emocionálneho prežívania,
- žiak dokáže na základe analýzy jednotlivých textov identifikovať, systematizovať a zovšeobecniť poznatky o slohových útvaroch/žánroch,
- žiak vie s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam,
- žiak vie na základe analýzy stanovenej komunikačnej situácie vybrať vhodný slohový útvar/žáner, ktorý zosúladí s témou písania a svoje rozhodnutie vie zdôvodniť,
- žiak vie v rozličných informačných zdrojoch vyhľadať informácie, resp. textové prvky súvisiace s obsahom textu,

- žiak vie bez vyzvania učiteľa formou tichého čítania skontrolovať svoj text s cieľom identifikovať jednotlivé chyby a následne ich opraviť, pričom pri oprave svojho textu aplikuje nadobudnuté znalosti z pravopisu, lexikológie, morfológie, syntaxe a slohu,
- žiak vie svoj názor kultivovaným spôsobom obhájiť, žiak vie správne a spoločensky vhodne sformulovať otázky, aby si preveril a prekontroloval, ako poslucháči porozumeli jeho výpovedi,
- podporiť dramatizáciou a rôznymi technikami schopnosť vystupovať na verejnosti, odbúrať stres,
- využívaním nárečia sa snažiť o dodržiavanie zvykov a tradícií,
- žiak má dominantné postavenie vo vyučovacom procese,
- učiteľ bude facilitátor - usmerní prácu žiakov,
- viesť žiakov k spoznávaniu jazyka ako vnútorne štruktúrovaného a uceleného systému,
- zameriavať sa na funkčné využitie jazykových a mimojazykových prostriedkov písaných a ústnych prejavov,
- rozvíjať komunikačné schopnosti a návyky žiakov, aby získali kvalitnú jazykovú kompetenciu, t. j. schopnosť primerane reagovať v rozličných jazykových situáciách,
- pestovať v žiakoch lásku k materinskému jazyku,
- prostredníctvom jazyka viesť žiakov k spoznávaniu histórie vlastného národa a vážiť si ľudí, ktorí sa zaslúžili o rozvoj a poznanie slovenského jazyka.

3. Obsahový a výkonový štandard

Jazyková zložka

Obsah predmetu tvoria aplikačný kontext a kľúčové pojmy.

Aplikačný kontext sa stal v inovovanom vzdelávacom štandarde dominantným prvkom. Ide o textovú zložku vzdelávacieho štandardu, ktorú tvoria jednotlivé slohové útvary/žánre stanovené v obsahovom štandarde. V rámci kompetencie čítanie s porozumením predstavuje textová zložka priestor na analýzu, t. j. priestor na vyvodzovanie, utvrdzovanie jednotlivých pojmov a nadobúdanie predmetových kompetencií.

Pri kompetenciách písanie a hovorenie žiak deklaruje svoje nadobudnuté vedomosti a kompetencie formou tvorby konkrétneho slohového útvaru/žánru. Jednotlivé slohové útvary/žánre tak predstavujú priestor, v ktorom žiak aplikuje svoje nadobudnuté vedomosti a kompetencie z jednotlivých jazykových rovín a slohu.

Pojmy tvoria druhú časť obsahového štandardu. Ide o základné pojmy z oblasti jazykovedy, ktoré sú rozdelené do príslušných ročníkov a spojené s kontextom. V každom ročníku sú uvádzané len pojmy, ktoré sa v danom ročníku zavádzajú a obsahovo súvisia s predmetovou kompetenciou uvedenou v príslušnom riadku tabuľky. V niektorých ročníkoch nie je uvedený nový pojem, pretože príslušná kompetencia si nevyžaduje vyvodzovanie nového pojmu v danom ročníku, ale vyžaduje si naplnenie konkrétneho výkonu, ktorý je vymedzený kontextom.

Literárna zložka

Obsah predmetu tvoria kontext a pojmy.

Kontext sa stal dominantným prvkom. Ide o textovú zložku vzdelávacieho štandardu, ktorú tvoria jednotlivé literárne žánre stanovené v obsahovom štandarde. Kontext predstavuje priestor pre rozvoj čitateľských a interpretačných kompetencií, ktoré sú spojené s osvojovaním si základných teoretických poznatkov o literatúre.

Pojmy predstavujú druhú časť obsahového štandardu. Ide o základné literárnovedné pojmy, ktoré sú rozdelené do príslušných ročníkov a spojené s kontextom. V každom ročníku sú uvádzané len novozavedené pojmy, ktoré obsahovo súvisia s predmetovými kompetenciami. V niektorých ročníkoch nie je uvádzaný novozavedený pojem, pretože funkcia príslušnej kompetencie si nevyžaduje vyvodzovanie nového pojmu v danom ročníku, ale vyžaduje si naplnenie konkrétneho výkonu, ktorý je vymedzený kontextom, prípadne v konkrétnom ročníku daného dvojročného obdobia sa nové pojmy nezavádzajú z toho dôvodu, aby vznikol priestor na opakovanie už zavedených pojmov v textoch s analogickou štruktúrou.

Výkon je definovaný dvoma úrovňami, a to optimálnou (najvyššou – výborný) a minimálnou (najnižšou akceptovateľnou – dostatočný) úrovňou. Inštitucionálne (školskou inšpekciou, národnými testami a pod.) je merateľný na konci piateho, siedmeho a deviateho ročníka.

Cieľom vyučovania literárnej výchovy je sústavne rozvíjať čitateľské a interpretačné zručnosti žiakov. Základným princípom osnovania obsahu je rozvoj čítania ako všestranného osvojovania umeleckého textu. Dôraz sa kladie na postupné rozvíjanie čitateľa od naivnej úrovne (charakteristickej hlavne pre 1. stupeň ZŠ) cez schopnosť analyzovať sémantiku umeleckého textu (analytické čítanie), porozumieť jej a prenikať do znakovkej podstaty textu, až po schopnosť pracovať s jeho významom na vyššej individuálnej úrovni spracovania, t.j. syntetizovať ho, interpretovať a hodnotiť zo všetkých jeho stránok (syntetické, hodnotiace čítanie).

Tento princíp usporiadania obsahu smeruje k rozvíjaniu čitateľských kompetencií, resp. súboru vedomostí, zručností, hodnôt a postojov zameraných na príjem umeleckého textu, jeho analýzu a hodnotenie. Základnou úlohou literárnej výchovy na 2. stupni ZŠ je postupný prechod jednotlivými fázami čítania:

- čítanie so simultánnym porozumením;
- analýza štruktúry textu a identifikácia jeho významu;
- hodnotenie textu.

5. ročník

Časová dotácia: 5 hodín týždenne, 165 hodín ročne

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 5. ročník sú totožné so Inovoaným ŠVP pre predmet Slovenský jazyk a literatúra – nižšie stredné vzdelávanie (<http://www.minedu.sk/data/att/7515.pdf>, pre jazykovú zložku s.4-19, pre literárnu zložku s.51-56)

6. ročník

Časová dotácia: 5 hodín týždenne, 165 hodín ročne

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 6. ročník sú totožné s Inovoaným ŠVP pre predmet Slovenský jazyk a literatúra – nižšie stredné vzdelávanie (<http://www.minedu.sk/data/att/7515.pdf>, pre jazykovú zložku s.20-33, pre literárnu zložku s.57-62)

7. ročník

Časová dotácia: 4 hodín týždenne, 132 hodín ročne

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 6. ročník sú totožné s Inovoaným ŠVP pre predmet Slovenský jazyk a literatúra – nižšie stredné vzdelávanie (<http://www.minedu.sk/data/att/7515.pdf>, pre jazykovú zložku s.20-33, pre literárnu zložku s.57-62)

8. ročník

Časová dotácia: 5 hodín týždenne, 165 hodín ročne

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 8. ročník sú totožné s Inovoaným ŠVP pre predmet Slovenský jazyk a literatúra – nižšie stredné vzdelávanie (<http://www.minedu.sk/data/att/7515.pdf>, pre jazykovú zložku s.34-47, pre literárnu zložku s.63-64)

9. ročník

Časová dotácia: 5 hodín týždenne, 165 hodín ročne

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 8. ročník sú totožné s Inovoaným ŠVP pre predmet Slovenský jazyk a literatúra – nižšie stredné vzdelávanie (<http://www.minedu.sk/data/att/7515.pdf>, pre jazykovú zložku s.34-48, pre literárnu zložku s.63-65)

Prierezové témy

Osobnostný a sociálny

Osobnostný a sociálny rozvoj sa dá uplatniť v každom tematickom celku, nakoľko pomáha vytvárať a rozvíjať u žiakov schopnosti sebahodnotenia, čo prispieva k ich sebedovetomiu a lepšiemu zvládaniu preberaného učiva.

5. – 9. ročník: Opakovanie učiva, Zvuková rovina jazyka a pravopis, Slovná zásoba (lexikológia), Tvaroslovná/ morfológická rovina, Vetná skladba (syntax) a sloh, opakovanie učiva

Multikultúrna výchova (MULTV)

Multikultúrna výchova pomáha žiakom spoznávať iné národy, kultúry ako aj vlastné národné témy v literatúre i jazyku. Pomáha žiakom vnímať svet a prostredie, v ktorom žijú, zo širšieho hľadiska. Vede ich k tolerancii.

5. ročník: Slovná zásoba (lexikológia), Tvaroslovná/morfológická rovina, Úvod do literatúry, Poézia nonsensu, Autorské rozprávky, Legendy, Encyklopédie, Bábková rozprávková hra, filmová a televízna rozprávka

Regionálna výchova (REGV)

Regionálna výchova pomáha žiakom prehĺbiť vedomosti a poznatky svojho regiónu, čo napomáha všeobecnému rozhl'adu, upevneniu lokal patriotizmu a tým aj prehlbovaním vlastenectva.

5. ročník: V ríši rozprávok /ľudové rozprávky/, Ľudové piesne, Povesti

Ochrana života a zdravia (OŽZ)

Prostredníctvom tejto prierezovej témy si žiaci viac uvedomujú potrebu chrániť život a zdravie nielen svoje, ale aj ostatných. Táto prierezová téma prispieva k výchove k zodpovednosti a núti žiakov premyslieť si každé svoje konanie so zreteľom na ochranu.

5. ročník: Opakovanie učiva, Tvaroslovná/ morfológická rovina, Vetná skladba (syntax) a sloh

Environmentálna výchova (ENV)

Prierezová téma kladie dôraz na vnímanie seba a prírody ako jedného celku a núti žiakov osvojiť si zákonitosti ako aj možnosti a potrebu spolužitia celej prírody. Téma vede žiakov vnímať okolie a život ako kontinuálnu súčasť života, kladie dôraz na globálne problémy a ich riešenie, či predchádzaniu.

5. ročník: Tvaroslovná/ morfológická rovina, Legendy, Encyklopédie

Finančná gramotnosť (FIG)

Témy: diskusia – argument; diskusný príspevok; e-mail; plagát, inzerát, reklama; polemika; úradný list – objednávka, sťažnosť, žiadosť; vlastný názor; poštový peňažný poukaz

4. Požiadavky na výstup

Žiak :

- Vie uplatniť poznatky o prozodických vlastnostiach reči v ústnom prejave a pri čítaní či prednášaní vlastných ako aj všeobecných textov.
- Vie uplatniť suprasegmentálne javy pri prednášaní textov, pri dramatických žánroch.
- Ovláda pravopis vybraných slov, slov cudzieho pôvodu, zdomácnených, domácich a internacionálnych slov.

- Ovláda zásady a princípy pravopisu pôvodom cudzích slov.
- Ovláda ohýbanie ohybných slovných druhov, pozná ohýbacie vzory aj s paradigmou, pozná výnimky z paradigmy aj pri neživotných substantívach zakončených na -r, -l.
- Ovláda delenie slovných druhov podľa vecného a gramatického členenia, jednotlivé slovné druhy vie v texte bez problémov vyhľadať, určiť ich gramatické kategórie, druhy, vzory, pozná ich pravopis.
- Vie rozdeliť slovnú zásobu do jednotlivých jej častí, pozná národný jazyk a všetky jeho podoby.
- Pozná a funkčne uplatňuje slohové postupy a jazykové štýly v ústnej i písomnej komunikácii. Pozná jednotlivé slohové útvary a vie ich bez problémov vytvoriť.
- Vie sa spisovne vyjadrovať, vie podľa situácie vybrať a uplatniť podľa komunikačného zámeru vhodnú časť slovnej zásoby.
- Vie rozdeliť a v praxi funkčne a vhodne uplatniť rôzne typy viet v závislosti od komunikačnej situácie.
- Vie charakterizovať a v texte bez problémov nájsť a určiť hlavné a vetné vedľajšie členy.
- Vie sa orientovať v texte, pozná vonkajšiu i vnútornú kompozíciu textu, v texte vie vyčleniť pásmo postáv, vie určiť z textu postavy ako aj rozprávača, vie ich charakterizovať, opísať, vie z textu napísať základné záchytné body, z textu bez problémov vie vybrať časť a zmeniť ju na iný literárny druh.

6. Metódy a formy práce

Pri vyučovaní je potrebné uplatňovať rôzne metódy a formy práce. Ide o tradičné, ale aj menej tradičné metódy a formy. Ich cieľom je zvýšiť motiváciu, aktivitu a tvorivosť žiakov.

Pomocou správne zvolených metód vytvárame atmosféru, v ktorej sa dieťa môže učiť s radosťou bez strachu a stresu, využívame a motivujeme chuť dieťaťa do učenia sa a jeho prirodzenú zvedavosť, zohľadňujeme potreby dieťaťa a hlavne umožňujeme mu učiť sa za pomoci všetkých zmyslov.

Všeobecno-didaktické metódy:

- informačno-receptívna – úvod do nových tematických celkov (fakty, názvy, termíny, postupy...)
- reproduktívna metóda – zručnosti a návyky (aplikovanie pojmov, vzťahov, zákonov, teórií...)
- problémový výklad
- heuristická metóda
- výskumná metóda

Konkretizácia

- didaktická hra
- samostatná práca
- inscenačná metóda
- metóda práce žiakov s učebnicou a knihou

- metóda výkladu
- metóda demonštrovania a pozorovania
- metóda riešenia úloh
- sokratovská metóda
- prípadová štúdia

Formy práce:

Sociálne formy:

frontálne, individuálne a skupinové vyučovanie

Organizačné formy:

vyučovacia hodina, projekty, domáca úloha

Metódy práce

- výklad
- motivačné metódy rozhovoru
- reproduktívne i produktívne metódy upevňovania učiva
- demonštračné, vizuálne i audiovizuálne metódy
- dramatizačné metódy
- interaktívne metódy
- heuristické metódy projektovej práce
- problémová

Formy práce

- individuálna a skupinová práca žiakov, tímové hry
- práca vo dvojici
- frontálna výučba
- práca s učebnicou, pracovným zošitom, multimediálnymi programami, CD, časopisom a internetom

Na vyučovaní najčastejšie využívame:

1. metódu omylu,
2. rolovú hru,
3. minidialógy, jazykové cvičenia,
4. počúvanie zvukovej nahrávky a jej analýza a reprodukcia,
5. hlasné čítanie,
6. dokončenie textov na základe prečítanej ukážky,
7. kontrolu žiackych prác, ústnych prejavov,
8. pohotovú reakciu na otázky,
9. dril,
10. diktát a rôzne pravopisné cvičenia,
11. dopĺňovačky, hlavolamy, osemsmerovky, tajničky,
12. vypracovanie pracovných listov,
13. opakovanie,
14. brainstorming,
15. vyrozprávanie príbehov,

16. správne odpisovanie z tabule a prácu s učebnicou,
17. rozvíjanie dialógov na základe obrázkov,
18. reťazový dialóg,
19. prezentáciu príbehu, dramatizácia,
20. hry,
21. úlohy zamerané na riešenie problému,
22. tiché čítanie s úlohami,
23. simuláciu životných situácií,
24. vypracovanie projektu, referátu

Tematické zameranie diktátov a slohových prác v jednotlivých ročníkoch

Diktáty				Písomné práce	
Ročník	Počet	Zameranie	Rozsah	Počet	Zameranie
5. ročník	4	<ul style="list-style-type: none"> • opakovanie zo 4. ročníka • podstatné mená • prídavné mená • slovesá 	50–60 plnovýznamových slov	1	rozprávanie s prvkami opisu
6. ročník	4	<ul style="list-style-type: none"> • opakovanie učiva z 5. ročníka • prídavné mená • slovesné spôsoby • opakovanie učiva zo 6. ročníka 	61 – 70 plnovýznamových slov	2	<ul style="list-style-type: none"> • statický opis • rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba)
7. ročník	4	<ul style="list-style-type: none"> • opakovanie učiva zo 6. ročníka • cudzie slová • číslovky • záverečné opakovanie učiva zo 7. ročníka 	71 – 80 plnovýznamových slov	2	<ul style="list-style-type: none"> • umelecký opis • charakteristika osoby
8. ročník	4	<ul style="list-style-type: none"> • Opakovanie učiva zo 7. ročníka • Podstatné mužského rodu: zvieracie • neživotné zakončené na -r, -l • opakovanie učiva z 8. 	81 – 90 plnovýznamových slov	2	<ul style="list-style-type: none"> • slávnostný prejav • životopis

		ročníka			
9. ročník	4	<ul style="list-style-type: none"> • opakovanie učiva z 8. ročníka • interpunkcia • jednoduché súvetie záverečné opakovanie 5. – 9. ročníka 	91 – 100 plnovýznamových slov	2	<ul style="list-style-type: none"> • výklad • úvaha

7. Učebné zdroje

KRAJČOVIČOVÁ, J.- KESSELOVÁ, J. : Slovenský jazyk pre 5. ročník ZŠ. Bratislava, SPN 2008

KRAJČOVIČOVÁ, J.- KESSELOVÁ, J. : Slovenský jazyk pre 6. ročník ZŠ. Bratislava, SPN 2009

KRAJČOVIČOVÁ, J.- KESSELOVÁ, J. : Slovenský jazyk pre 7. ročník ZŠ. Bratislava, SPN 2010.

KRAJČOVIČOVÁ, J. – CALTIKOVÁ, M. – ŤIGOVÁ, L.: Slovenský jazyk 7. Bratislava. Orbis Pictus Istropolitana 2005.

KRAJČOVIČOVÁ, J. – CALTIKOVÁ, M.: Slovenský jazyk 8. Bratislava. Orbis Pictus Istropolitana 2006.

KRAJČOVIČOVÁ, J. – CALTIKOVÁ, M.: Slovenský jazyk 9. Bratislava. Orbis Pictus Istropolitana 2007.

Petríková, D.: Literárna výchova pre 6. ročník. Prievidza, Educo, 2010.

PETŘÍKOVÁ, D. – TRUTZ, R.: Literárna výchova pre 6. ročník základných škôl. Bratislava. Vydavateľstvo Poľana 1999.

PETŘÍKOVÁ, D. – TRUTZ, R.: Literárna výchova pre 7. ročník základných škôl. Bratislava. Vydavateľstvo Poľana 2000.

PETŘÍKOVÁ, D. – TRUTZ, R.: Literárna výchova pre 8. ročník základných škôl. Bratislava. Vydavateľstvo Poľana 2003.

PETŘÍKOVÁ, D. – TRUTZ, R.: Literárna výchova pre 9. ročník základných škôl. Bratislava. Vydavateľstvo Poľana 2002.

PÉTERYOVÁ, O. a kol.: Zbierka úloh zo slovenského jazyka. Bratislava. Pedagogické vydavateľstvo Didaktis 2004.

BALÁŤOVÁ, E. - BUZÁSSYOVÁ, K. a kol.: Slovník súčasného slovenského jazyka A-G. Bratislava. Veda 2006.

KAČALA, J. a kol.: Krátky slovník slovenského jazyka. Bratislava. Veda 1989.

SOKOLOVÁ, M. – MOŠKO, G. – ŠIMON, F. – BENKO, V.: Morfematický slovník slovenčiny. Prešov. Náuka 1999.

RIPKA, I. a kol.: Slovník slovenských nářečí I. Veda 1994.

RIPKA, I. a kol.: Slovník slovenských nářečí II. Veda 2006.

RIPKA, I. a kol: Príručka slovenského pravopisu pre školy a prax. Ottovo nakladateľstvo 2005.

KRÁL, A.: Pravidlá slovenskej výslovnosti. Slovenské pedagogické nakladateľstvo 1996.

Kolektív autorov: Pravidlá slovenského pravopisu. Veda 2000.

Kolektív autorov: Pravidlá slovenského pravopisu. Veda 1991.

ŠALING, S., IVANOVÁ-ŠALINGOVÁ, M. a kol.: Veľký slovník cudzích slov. Bratislava-Prešov. Samo 2006.

Kolektív autorov: Slovník cudzích slov. Bratislava. Slovenské pedagogické nakladateľstvo 2005.

PISÁRČIKOVÁ, M. – MICHALUŠ, Š.: Malý synonymický slovník. Bratislava. Slovenské pedagogické nakladateľstvo 1990.

SMIEŠKOVÁ, E.: Malý frazeologický slovník. Bratislava. Slovenské pedagogické nakladateľstvo 1989.

NAVRÁTIL, L. – ŠIMURKA, J.: Pravopis. Praktická príručka slovenského pravopisu. Nitra. Enigma 2002.

NAVRÁTIL, L.: Neohybné slovné druhy a citoslovčia. Nitra. Enigma 2003.

WEIDLEROVÁ, A. – WEIDLER, E.: Sloh na dlani. Bratislava. Príroda 2003.

SLANČOVÁ, D.: Praktická štylistika. Prešov 1996.

SOMOROVÁ, R.: Sloh pre 2. stupeň yákladných škôl a osemročných gymnázií. Bratislava. Príroda 2006.

HOVORKOVÁ, V. a kol.: Svetová literatúra na dlani. Bratislava. Príroda 1998.

Kolektív autorov: Na stope slovám. Bratislava 2007.

Kolektív autorov: Encyklopédia spisovateľov sveta. Bratislava. Obzor 1987.

encyklopédie

internet: (www.wikipedia.sk, www.books.sk, www.slovník.juls.savba.sk, www.osobnosti.sk, www.litcentrum.sk, www.slovincina.vselico.com)

knihy, časopisy a noviny, katalóg školskej knižnice, portréty spisovateľov

rozhlas, televízia,

internet- webové stránky,

CD, DVD, videokazety,

odborné publikácie (encyklopédie): Encyklopédia jazykovedy, Encyklopédia slovenských spisovateľov I. a II., atlasy, cestovné príručky, automapy, cestovné poriadky, knihy: Slovenčina na dlani, Sloh na dlani, Majstri slova, Slovenská a česká literatúra na dlani, príručky: Budem vedieť pravopis

Chcem sa naučiť pravopis- zbierka pravopisných cvičení a nácvičných diktátov,

Prehľad gramatiky a pravopisu slovenského jazyka,

Diktáty a pravopisné cvičenia pre žiakov druhého stupňa ZŠ,

Zbierka úloh zo slovenského jazyka na vyučovanie v 5.-9.ročníku ZŠ,

Precvičujme si vybrané slová,

Písomnosti v našom živote

8. Hodnotenie

Kritériá hodnotenia slohových prác

1. Vonkajšia forma (max. 4 body)

Celková úprava	
Čitateľnosť	Zreteľné rozlíšenie veľkých a malých písmen, dôsledné dodržanie diakritických znamienok. Každé písmeno musí byť jasne identifikovateľné tak, aby nemohlo prísť k jeho zámene za iné písmeno.
Zreteľné grafické členenie odsekov	Na začiatku každého odseku treba začať písať asi 1,5 – 2 cm od začiatku daného riadka.
Prepísanie práce z konceptu do čistopisu	Práca musí byť za daný časový limit kompletne prepísaná z konceptu do čistopisu; v inom prípade sa nemôže prideliť maximálny počet bodov z a vonkajšiu formu. Pre potreby hodnotenia vnútornej formy a celkového dojmu sa však pokračuje v hodnotení práce v koncepte na tom mieste, kde sa končí neúplný čistopis.
Čistota textu	Bez škrtenia. V čistopise žiaci nemajú škrtať, v nevyhnutnom prípade majú dať chybné napísané slovo do okrúhlych zátvoriek a prečiarknuť ho vodorovnou čiarou.
Dodržiavanie okrajov	Dodržiavanie okrajov: vnútorných aj vonkajších; v prípade potreby slová na konci riadkov rozdeľovať.
Dodržanie predpísaného rozsahu	Ak žiaci napíšu menej alebo viacej ako je predpísaný rozsah, t.j. zákonite nezískajú maximálny počet bodov za vonkajšiu formu

2. Vnútoraná forma (max. 20 bodov)

Obsah (max. 4 body)	
Dodržanie témy	Práca musí reagovať na všetky kľúčové slová v zadaní, v názve.
Myšlienkové vyústenie	Zakončenie práce, záver. Rozprávanie – príbeh s pointou. Úvaha – primeranosť vyjadrovania sa veku žiakov. Výklad – vysvetlenie problému.

Kompozícia (max. 4 body)	
Uplatnenie zodpovedajúceho slohového postupu	Dodržanie žánrovej formy.
Vnútoraná stavba,	Členenie do myšlienkových celkov – odsekov, vyváženost' jednotlivých

členenie textu	časť. Rozprávanie – zápletká, zauzľovanie deja, vyvrcholenie deja, nečakaný obrat v deji, rozuzlenie; jednoduché rozprávanie – úvod, jadro, záver; časový sled; pásmo rozprávača, pásmo postáv.
Nadväznosť a logickosť textu	Úvaha – citáty, umelecké prostriedky, vlastné myšlienky a hodnotenie problému. Výklad – vyváženosť argumentácie a sprievodných vysvetlení.

Jazyk (max. 4 body)	
S právne využitie slovných druhov	Slovné druhy typické pre daný slohový postup a útvar/žáner
Morfologická správnosť jazykových prostriedkov	Správne väzby slovíec, správne pádové koncovky a pod.
Syntaktická správnosť jazykových prostriedkov	Správne postavenia prívlastkov, slovosled a pod.
Rôznorodosť, variabilnosť	Rôznorodé syntaktické prostriedky i slovné druhy. Neopakovanie slov. Šírka slovej zásoby. Rozprávanie – použitie častíc, citoslovíec. Úvaha – umelecké prostriedky. Výklad – vedeckosť jazyka, pravdivosť uvedených faktov. Opis – primeranosť jazyka – prirovnania, neutrálnosť

Pravopis (max. 4 body)	
4 body	0 – 4 chyby
3 body	5 – 8 chýb
2 body	9 – 12 chýb
1 bod	13 – 16 chýb
0 bodov	17 a viac chýb
Ak je v texte napísané rovnaké slovo v rovnakom tvare s tou istou pravopisnou chybou, táto chyba sa počíta len raz. (Např.: Rýchly chlapec mal rýchly krok. = 1 chyba). Každá chyba v interpunkcii sa počíta ako osobitná chyba toľkokrát, koľkokrát sa vyskytne v texte. Všetky chyby majú rovnakú hodnotu. Javy, ktoré sa žiaci ešte neučili, sa nezarátavajú do chýb.	

Štýl (max. 4 body)	
Správna štylizácia	Zrozumiteľnosť textu ako celku.

viet	
Tvorivosť	Tvorivá lexika.
Pútavosť	Podanie zaujímavou, nezvyčajnou formou, ktorá vyvoláva v čitateľovi zvedavosť.

Celkový dojem (max. 4 body)	
Celkové vyznenie práce po jej prvom prečítaní.	
Práca by nemala obsahovať	Nelogické názory, protispoločenské postoje, protihumánne a neetické názory, názory propagujúce poškodzovanie ľudského zdravia, iné.

Hodnotiaca stupnica			
DIKTÁTY		PÍŠOMNÉ PRÁCE	
Známka	Chyby v diktáte	Známka	
1	0 – 1	1	100% - 90%
2	2 – 4	2	89,99% - 75%
3	5 – 7	3	74,99% - 55%
4	8 – 9	4	54,99% - 35%
5	10 a viac	5	34,99% - 0%
Poznámka			
<ul style="list-style-type: none"> • Rovnaké chyby v tom istom slove sa pokladajú za 1 chybu. Napr.: Rýchly chlapec mal tichly krok. = 1 chyba • Ak je v texte napísané rovnaké slovo v rovnakom tvare s tou istou pravopisnou chybou, táto chyba sa počíta len raz. Každá chyba v interpunkcii sa počíta ako osobitná chyba toľkokrát, koľkokrát sa vyskytne v texte. Všetky chyby majú rovnakú hodnotu. Javy, ktoré sa žiaci ešte neučili, sa nezarátavajú do chýb. 			

ANGLICKÝ JAZYK

1. Charakteristika predmetu

Vzdelávanie v oblasti jazykov je dôležité z mnohých dôvodov. Žiak sa okrem vyučovacích hodín stretáva s cudzím jazykom aj v každodennom živote. Vyučovanie Anglického jazyka má žiaka pripraviť na život v spojenej Európe. Učenie sa cudzích jazykov podporuje otvorenejší prístup k ľuďom. Komunikácia a rozvoj kompetencií v cudzom jazyku sú dôležité pre podporu mobility v rámci Európskej únie, umožňujú občanom plne využívať slobodu pracovať a študovať v niektorom z jej členských štátov. Orientácia jazykového vzdelávania na

kompetencie v nemalej miere vytvára podmienky pre nadpredmetové a medzipredmetové vzťahy, ktoré pomáhajú učiacemu sa chápať vzťahy medzi jednotlivými zložkami okolia a sveta, v ktorom existujú. Chápanie jazykového vzdelávania ako „vzdelávania pre život“ umožňuje každému jedincovi žiť podľa vlastných predstáv a uspokojenia.

Na druhom stupni základnej školy sa žiaci v Anglickom jazyku postupne dostávajú od úrovne A1 na úroveň A2. Tejto úrovni zodpovedajú nadobudnuté kompetencie, ktoré si žiaci počas týchto piatich rokov osvojili. Na úrovni A sa žiak stáva používateľom základov jazyka, pričom úroveň A1 je fázou objavovania a oboznamovania sa s jazykom a úroveň A2 je počiatočnou fázou využívania základných komunikačných nástrojov.

Úrovně kompetencií podľa spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky – učenie sa, vyučovanie, hodnotenie (SERR):

Hrubé členenie	A1		A2	
Jemnejšie členenie	A 1.1	A 1.2	A 2.1	A 2.2
Ročníky v 1. cudzom jazyku	3.-4. ZŠ	4.-5. ZŠ	6.-7. ZŠ	8.-9. ZŠ

2. Ciele predmetu

Cieľom vyučovania Anglického jazyka na úrovni A1 je rozvíjať, kompetencie, ktoré sú základom pre ďalšiu nadstavbu. Žiak na úrovni A1 sa učí nadviazať kontakt, vypočuť si a podať informácie, vybrať si z ponúkaných možností, vyjadriť svoj názor, vôľu a schopnosť, vnímať a prejaviť svoje city, vyjadriť očakávania a reagovať na ne, predstaviť svoje záľuby a vkus, stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti, reagovať na nesplnenie pravidiel alebo povinností, reagovať na príbeh alebo udalosť, ponúknuť a reagovať na ponuku, reagovať pri prvom stretnutí, telefonovať a komunikovať.

Na úrovni A2 sa tieto kompetencie mierne rozširujú a žiak sa okrem iného učí reagovať vo vyhrotenej situácii, reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti, korešpondovať a súvisle rozprávať.

3. Obsahový a výkonový štandard

Témy, ktoré pomáhajú rozvíjať kompetencie žiaka, zahŕňajú svojim obsahom základnú slovnú zásobu, ktorú má žiak na úrovni A1 obsiahnuť. Hlavnými témami sú: rodina a spoločnosť, domov a bývanie, ľudské telo a starostlivosť o zdravie, doprava a cestovanie, vzdelávanie a práca, človek a príroda, voľný čas a záľuby, stravovanie,

multikultúrna spoločnosť, obliekanie a móda, šport, obchod a služby, krajiny, mestá a miesta, kultúra a umenie, človek a spoločnosť, mládež a jej svet, zamestnanie, veda a technika v službách ľuďstva, vzory a ideály, Slovensko a krajina, ktorej jazyk sa učím.

Prostredníctvom týchto tém sa vyučovanie Anglického jazyka prepája s predmetmi ako sú: Geografia, Občianska náuka, Výtvarná výchova, Informatika, Telesná výchova, Biológia a čiastočne i väčšina ostatných predmetov.

Prierezovými témami, ktoré možno začleniť do vyučovania Anglického jazyka sú: Multikultúrna výchova, Mediálna výchova, Osobnostný a sociálny rozvoj, Environmentálna výchova a Ochrana života a zdravia, Finančná gramotnosť.

5. ročník

Časová dotácia: 4 hodiny týždenne (3+1), 132 hodín ročne

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 5. ročník sú totožné s Inovovaným ŠVP pre predmet Anglický jazyk pre nižšie stredné vzdelávanie, úroveň A1 (<http://www.minedu.sk/data/att/7526.pdf>).

Vo vyučovacom predmete anglický jazyk sa zvyšuje v UP v ŠkVP časová dotácia o 1 hodinu týždenne. Táto vyučovacia hodina sa použije na zmenu kvality výkonu v oblasti produktívnych komunikačných jazykových činností a stratégií, najmä na rozvoj rozprávania.

6. ročník

Časová dotácia: 4 hodiny týždenne (3+1), 132 hodín ročne

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 6. ročník sú totožné s Inovovaným ŠVP pre predmet Anglický jazyk pre nižšie stredné vzdelávanie, úroveň A2, 6. ročník (<http://www.minedu.sk/data/att/7525.pdf>). Vo vyučovacom predmete anglický jazyk sa zvyšuje v UP v ŠkVP časová dotácia o 1 hodinu týždenne. Táto vyučovacia hodina sa použije na zmenu kvality výkonu v oblasti produktívnych komunikačných jazykových činností a stratégií, najmä na rozvoj rozprávania.

7. ročník

Časová dotácia: 4 hodiny týždenne (3+1), 132 hodín ročne

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 7. ročník sú totožné s Inovovaným ŠVP pre predmet Anglický jazyk pre nižšie stredné vzdelávanie, úroveň A2 (<http://www.minedu.sk/data/att/7525.pdf>).

Vo vyučovacom predmete anglický jazyk sa zvyšuje v UP v ŠkVP časová dotácia o 1 hodinu týždenne. Táto vyučovacia hodina sa použije na zmenu kvality výkonu v oblasti produktívnych komunikačných jazykových činností a stratégií, najmä na rozvoj hovorenia.

8. ročník

Časová dotácia: 3 hodiny týždenne, 99 hodín ročne

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 8. ročník sú totožné s Inovovaným ŠVP pre predmet Anglický jazyk pre nižšie stredné vzdelávanie, úroveň A2 (<http://www.minedu.sk/data/att/7525.pdf>).

9. ročník

Časová dotácia: 4 hodiny týždenne (3+1), 132 hodín ročne

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 9. ročník sú totožné s Inovovaným ŠVP pre predmet Anglický jazyk pre nižšie stredné vzdelávanie, úroveň A2 (<http://www.minedu.sk/data/att/7525.pdf>).

Vo vyučovacom predmete anglický jazyk sa zvyšuje v UP v ŠkVP časová dotácia o 1 hodinu týždenne. Táto vyučovacia hodina sa použije na zmenu kvality výkonu v oblasti produktívnych komunikačných jazykových činností a stratégií, najmä na rozvoj hovorenia.

4. Požiadavky na výstup

Požiadavkami na výstup sú kompetencie, ktoré si má žiak v priebehu vyučovania osvojiť:

- **Všeobecné kompetencie** sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.

Učiaci sa na úrovni A1 rozvíja všeobecné kompetencie tak, aby dokázali:

- získavať uvedomene nové vedomosti a zručnosti,
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich,
- uvedomovať si stratégie učenia pri osvojovaní si cudzieho jazyka,
- opísať rôzne stratégie učenia s cieľom pochopiť ich a používať,
- pochopiť potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať rečové zručnosti, prepájať ich s poznaným, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja,
- udržať pozornosť pri prijímaní poskytovaných informácií,
- pochopiť zámer zadanej úlohy,
- účinne spolupracovať vo dvojiciach i v pracovných skupinách,
- aktívne a často využívať doteraz osvojený jazyk,
- využívať dostupné materiály pri samostatnom štúdiu,
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

Učiaci sa na úrovni A2 rozvíjajú všeobecné kompetencie tak, aby dokázali:

- vedome získavať nové vedomosti a zručnosti,
 - opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich,
 - uvedomovať si stratégie učenia sa pri osvojovaní si cudzieho jazyka,
 - opísať rôzne stratégie učenia sa s cieľom pochopiť ich a používať,
 - chápať potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
 - dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich s už osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať ich pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
 - kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja, • udržať pozornosť pri prijímaní informácií,
 - pochopiť zámer zadanej úlohy,
 - účinne spolupracovať vo dvojiciach i v pracovných skupinách,
 - aktívne a často využívať doteraz osvojený cudzí jazyk,
 - pri samostatnom štúdiu využívať dostupné materiály,
 - byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.
- **Komunikačné jazykové kompetencie** sú tie, ktoré umožňujú osobe konať s použitím konkrétnych jazykových prostriedkov (jazyková, sociolingválna a pragmatická).

Jazyková kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1:

- používa iba základný rozsah jednoduchých výrazov týkajúcich sa osobných údajov a potrieb konkrétneho typu,
- má základný repertoár slovnej zásoby izolovaných slov a slovných spojení vzťahujúcich sa na dané konkrétne situácie,
- prejavuje iba obmedzené ovládanie základných gramatických štruktúr a typov viet, ktoré sú súčasťou osvojeného repertoáru,
- ovláda výslovnosť obmedzeného repertoáru naučených slov a slovných spojení zrozumiteľnú pre rodených hovoriacich, ktorí sú zvyknutí komunikovať s cudzincami,
- dokáže odpísať známe slová a krátke slovné spojenia, napríklad jednoduché pokyny alebo inštrukcie, názvy každodenných predmetov, názvy obchodov a bežne používané ustálené spojenia,
- dokáže vyhláskovať svoju adresu, štátnu príslušnosť a ostatné osobné údaje.

Učiaci sa na úrovni A2:

- bežné slová a slovné spojenia nevyhnutné pre uspokojovanie jednoduchých komunikačných potrieb obmedzeného charakteru,
- základné vetné modely a komunikovať o osvojených témach prostredníctvom naučených slovných spojení a skupín niekoľkých slov a výrazov,

- obmedzený repertoár naučených krátkych slovných spojení, ktoré sa týkajú predvídateľných základných jazykových situácií,
- osvojenú slovnú zásobu tak, aby si dokázal poradiť v každodennom konaní, ktoré sa týka známych situácií a tém, • niektoré jednoduché gramatické štruktúry cudzieho jazyka, aj keď sa systematicky dopúšťa základných chýb, ale je mu rozumieť (upravené SERR, 2013, s. 111 – 119).

Sociolingválna kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže nadviazať základnú spoločenskú konverzáciu tak, že použije najjednoduchšie spôsoby vyjadrenia zdvorilosti: dokáže pozdraviť aj rozlúčiť sa, predstaviť sa, poďakovať, ospravedlniť sa, atď.

Učiaci sa na úrovni A2:

- komunikovať v bežných spoločenských situáciách,
- jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, akými sú napr. výmena informácií, žiadosť, vyjadrenie vlastných názorov a postojov, pozvanie, ospravedlnenie atď.,
- udržať a rozvinúť spoločenskú konverzáciu prostredníctvom najjednoduchších bežných výrazov (upravené SERR, 2013, s. 123).

Pragmatická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže spájať slová alebo skupiny slov pomocou najzákladnejších lineárnych spojovacích výrazov, napríklad „a“ alebo „potom“,
- dokáže zvládnuť veľmi krátke izolované a väčšinou vopred naučené výpovede, ktoré sú poznamenané mnohými pauzami, nevyhnutnými na hľadanie výrazových prostriedkov, na artikuláciu menej známych slov a na pokusy o vhodnejšiu formuláciu.

Učiaci sa na úrovni A2:

- usporiadať vety v takom poradí, aby vytvorili koherentný jazykový celok (tematická organizácia, logické usporiadani slov, príčina/následok),
 - využívať základné funkcie jazyka s cieľom poskytnúť a vyhľadať faktografické informácie, vyjadriť a zistiť postoj, vyjadriť presvedčenie, nadviazať kontakt s ľuďmi,
 - používať jednoduché spôsoby na začatie, udržanie a ukončenie krátkeho rozhovoru,
- Anglický jazyk – nižšie stredné vzdelávanie, úroveň A2 6 ©Štátny pedagogický úst

- používať najčastejšie sa vyskytujúce spojovacie výrazy na prepojenie jednoduchých viet potrebných na vyrozprávanie alebo opis príbehu v logickom časovom slede (upravené SERR, 2013, s. 124 – 132).
 - **Komunikačné, jazykové činnosti a stratégie:** počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav.

Počúvanie s porozumením- výkonový štandard

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže rozoznať známe slová a najzákladnejšie slovné spojenia týkajúce sa jeho samého, jeho rodiny a bezprostredného konkrétneho okolia, keď ľudia hovoria pomaly a jasne,
- rozumie, ak sa hovorí veľmi pomaly a pozorne, a ak dlhšie pauzy poskytujú čas na pochopenie zmyslu,
- rozumie jednoduchým pokynom, ktoré sú pomaly a zreteľne adresované a dokáže porozumieť krátkemu jednoduchému popisu cesty.

Učiaci sa na úrovni A2:

- porozumieť podstate počutého natoľko, aby bol schopný splňať konkrétne potreby za predpokladu, že reč je jasne formulovaná a pomaly artikulovaná,
- porozumieť slovným spojeniam a vetám vzťahujúcim sa na bežné oblasti každodenného života,
- porozumieť základným informáciám v krátkych zvukových záznamoch, v ktorých sa hovorí o predvídateľných každodenných záležitostiach,
- rozumieť jednoduchým pokynom informatívneho charakteru,
- pochopiť vety, výrazy a slová, ktoré sa ho priamo týkajú • identifikovať tému vypočutej diskusie,
- porozumieť základným bodom v rečovom prejave na témy, ktoré sú mu známe (upravené SERR, 2013, s. 68, 69)

Čítanie s porozumením- výkonový štandard

Učiaci sa na úrovni A1:

- rozumie známym menám, názvom, slovám a veľmi jednoduchým vetám, napríklad na oznámeniach a plagátoch alebo v katalógoch, na pohľadniciach,
- rozozná základné slovné spojenia v jednoduchých oznamoch z každodenného života,
- dokáže si pri jednoduchšom informačnom materiáli a krátkych, jednoduchých opisoch urobiť predstavu o obsahu, najmä ak má k dispozícii vizuálnu pomoc,
- rozumie krátkemu jednoduchému písomnému popisu cesty.

Učiaci sa na úrovni A2:

- porozumieť krátkym jednoduchým textom, ktoré obsahujú veľmi frekventovanú slovnú zásobu,
- rozumieť označeniam a nápisom na verejných miestach,
- pochopiť konkrétne informácie v jednoduchších písaných materiáloch, s ktorými prichádza do styku, akými sú napríklad listy, brožúry a krátke texty,
- porozumieť jednoduchým osobným listom,
- vyhľadať konkrétne informácie v jednoduchých každodenných materiáloch, akými sú napríklad prospekty, jedálne lístky, programy a časové harmonogramy,
- vyhľadať špecifické informácie v zoznamoch a vybrať z nich potrebné informácie,
- z kontextu krátkeho prečítaného textu pochopiť význam niektorých neznámych slov (upravené SERR, 2013, s. 71 – 74).

Písomný prejav- výkonový štandard

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže napísať krátky osobný list alebo pohľadnicu, napríklad pozdrav z dovolenky,
- dokáže vyplniť jednoduché registračné formuláre s osobnými údajmi ako meno, štátna príslušnosť, adresa, telefón a podobne,
- dokáže napísať jednoduché slovné spojenia a vety o sebe a iných ľuďoch, o tom kde žijú a čo robia,
- vie si písomne vyžiadať informácie alebo ich podať ďalej,
- vie napísať jednoduché slovné spojenia alebo vety a použiť v nich spojovacie výrazy ako „a“, „ale“ alebo „pretože“.

Učiaci sa na úrovni A2:

- napísať krátke jednoduché poznámky z okruhu jeho záujmov,
- • napísať jednoduché osobné listy,
- • zaznamenať krátky jednoduchý odkaz za predpokladu, že môže požiadať o jeho zopakovanie a preformulovanie,
- • stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby a veci,
- • napísať jednoduché vety a spojiť ich najčastejšie sa vyskytujúcimi spojovacími výrazmi,
- • jednoducho opísať aspekty všedného dňa - miesto, škola, rodina, záujmy (upravené SERR, 2013, s. 85 – 86, 127).

Ústny prejav- výkonový štandard

Ústny prejav – dialóg

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže komunikovať jednoduchým spôsobom za predpokladu, že jeho partner v komunikácii je pripravený zopakovať alebo preformulovať svoju výpoveď pri pomalšej rýchlosti reči, a že mu pomôže sformulovať, čo sa pokúša povedať,
- dokáže klásť a odpovedať na jednoduché otázky z oblasti jeho základných potrieb alebo na známe témy,
- používať jednoduché zdvorilostné formulácie ako pozdrav, lúčenie, opýtať sa niekoho ako sa má,
- vie predstaviť seba a iných a reaguje, keď ho predstavujú,
- rozumie každodenným výrazom, ktoré sú zamerané na uspokojenie jednoduchých konkrétnych komunikačných potrieb a vie reagovať na jednoduché informácie, ktoré sa dozvie,
- rozumie otázkam a pokynom, jednoduchému opisu cesty, vie niekoho o niečo požiadať a niekomu niečo oznámiť.

Učiaci sa na úrovni A2:

- komunikovať v jednoduchých a bežných situáciách, ktoré vyžadujú jednoduchú a priamu výmenu informácií na známe a bežné témy,
- zvládnuť krátke spoločenské konverzačné výmeny,
- zapojiť sa do krátkych rozhovorov na známe a bežné témy,
- používať jednoduché zdvorilostné formy oslovení,
- sformulovať pozvania, návrhy a ospravedlnenia a reagovať na ne,
- vyjadriť, čo sa mu páči a čo nie,
- požiadať o rôzne jednoduché informácie, služby a veci, alebo ich poskytnúť (upravené SERR, 2013, s. 76 – 83).

Ústny prejav – monológ

Učiaci sa na úrovni A2:

- dokáže využívať jednoduché slovné spojenia a ucelenými vetami opísať seba, miesto, kde žije, čo robí a ľudí, ktorých pozná.

Učiaci sa na úrovni A2:

- opísať každodenné skutočnosti zo svojho prostredia, napríklad ľudí, školu a miesto,
- opísať niečo ako jednoduchý sled myšlienok,
- podať krátky jednoduchý opis udalostí a činností, opísať svoje plány a osobné skúsenosti (upravené SERR, 2013, s. 60).

5. Metódy a formy práce, stratégie

Žiaci sú do vyučovania zapájaní rôznymi formami a metódami práce. Okrem samostatnej práce sa strieda práca skupinová, práca vo dvojiciach alebo spolupráca celej triedy. Aktivity a metódy sú obmieňané v záujme udržania pozornosti žiaka. Pri uvádzaní nového učiva je žiak zapojený do vysvetľovania aktívne, jeho úlohou je vyvodzovať závery, prichádzať k nim vlastným premýšľaním.

6. Učebné zdroje

Učebné zdroje sú zdrojom informácií pre žiakov. Sú to učebnice, odborná literatúra, náučné slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky a používaná učebnica:

Project 3rd Edition, autor: Tom Hutchinson

Project 3rd Edition, pracovný zošit

Slovníky

IKT technológie

Audiovizuálne médiá

Doplňujúca literatúra

Svojpomocne vypracované didaktické pomôcky a materiály

7. Hodnotenie predmetu

Hodnotenie predmetu Anglický jazyk sa vzťahuje na všetky kompetencie, ktoré si má žiak v priebehu vyučovania osvojovať. (Uvedené v bode 4.) Hodnotí sa verbálna i písomná stránka. Hodnotenie žiakov v anglickom jazyku sa riadi Metodickými pokynmi na hodnotenie a klasifikáciu žiakov ZŠ vydaných MŠ SR. Žiaci nižšieho sekundárneho vzdelávania sú hodnotení klasifikáciou v stupňoch hodnotenia 1 – 5. Písomné previerky po každom tematickom celku, v každom polroku jedna písomná práca. Stupnica hodnotenia: 100 – 90% -1, 89-75%-2, 74-55%-3, 54-30%-4, 29-0%-5. Ústne odpovede, ako aj čítanie s porozumením sa hodnotia jednou známkou, taktiež projekty po odprezentovaní sú hodnotené jednou známkou. Prospech žiaka sa v danom predmete hodnotí týmito stupňami: výborný (1), chválitebný (2), dobrý (3), dostatočný(4), nedostatočný (5). Zároveň sa u žiakov podporuje rozvoj sebahodnotiacich schopností

NEMECKÝ JAZYK

1. Charakteristika predmetu

Nemecký jazyk je druhým cudzím jazykom, ktorý sa žiaci učia. Patrí medzi všeobecnovzdelávacie predmety a je zaradený do vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia.

Cieľom vyučovacieho predmetu je postupné získavanie primeraných vedomostí a jazykových zručností, ktoré sú potrebné na bežnú komunikáciu v cudzom jazyku. Výber tém, textov a sociálnych foriem sa orientuje na veku primerané postoje, zážitky, záujmy a potreby žiaka, ako aj na jeho výkonnostnú úroveň.

Vyučovanie cudzieho jazyka pritom úzko nadväzuje na mimoškolské skúsenosti z reálneho života a je zamerané na bežné životné situácie. Má žiakov pripraviť na život v zjednotenej Európe a zabezpečiť im schopnosť študovať či pracovať v niektorom z jej členských štátov. Jazykové vzdelávanie sa vo veľkej miere chápe a interpretuje ako „vzdelávania pre život“.

Nemecký jazyk sa na základnej škole vyučuje v 7. – 9. ročníku s časovou dotáciou 2 hodiny týždenne. Výučba druhého cudzieho jazyka smeruje k dosiahnutiu komunikačnej úrovne A1 podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (SERR) na konci nižšieho stredného vzdelávania. Označenie úrovne A1 je používateľ základného jazyka.

2. Ciele predmetu

Cieľom vyučovacieho predmetu nemecký jazyk na úrovni A1 je rozvíjanie všeobecných kompetencií a komunikačných jazykových kompetencií ako ich uvádza Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky. Pri formulácii cieľov sa kladie dôraz na plnenie komunikačných úloh a ovládanie príslušných komunikačných stratégií pri dosahovaní konkrétneho komunikačného zámeru. V rámci receptívnych jazykových činností a stratégií (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) by mal byť žiak schopný spracovať hovorený alebo napísaný text ako poslucháč či čitateľ; v produktívnych a interaktívnych jazykových činnostiach a stratégiách (ústny prejav, písomný prejav) vytvoriť ústny alebo písomný text.

3. Obsahový a výkonový štandard

Témy sa orientujú na jednoduché požiadavky každodenného života, pričom v popredí je predovšetkým ústna komunikácia. Z tohto dôvodu sú to najmä situačne orientované témy, ktoré môžu byť prezentované formou každodennej situácie a v každodennom dialógu. Žiak by mal byť schopný riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhať cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine a zároveň lepšie chápať spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo. Cieľom je, aby sa žiak dokázal zúčastňovať na jednoduchých rozhovoroch s nemecky hovoriacim partnerom o témach, o ktorých sa hovorí viac-menej dennodenne.

V receptívnej oblasti má žiak v rámci preberaných tém aspoň v obrysoch porozumieť obsahu textov, vedieť nájsť a vyberať požadované informácie. Využívajú sa pritom menej náročné texty na počúvanie s porozumením a čítanie s porozumením, ako i jednoduché písomné aktivity, v rámci ktorých zostavuje žiak jednoduché texty k preberaným témam, resp. k témam, ktoré ho zaujímajú.

Tematicky orientované vyučovanie okrem toho umožňuje žiakom vnútorne spracovať vlastné

zážitky a skonfrontovať sociálno-kultúrne pozadie vlastnej krajiny a nemecky hovoriacich krajín.

Hlavné tematické okruhy: rodina, domov a bývanie, ľudské telo a starostlivosť o zdravie, doprava a cestovanie, vzdelávanie, práca, voľný čas a záľuby, stravovanie, obliekanie a móda, šport, obchod a služby, krajiny, mestá a miesta, kultúra a umenie, človek a spoločnosť, mládež a jej svet, zamestnanie, Slovensko a krajina, ktorej jazyk sa učím. Prostredníctvom týchto tém sa vyučovanie nemeckého jazyka prepája aj s inými vyučovacími predmetmi, napr. geografia, informatika, telesná a športová výchova, biológia atď.

Prierezové témy v predmete nemecký jazyk: multikultúrna výchova, mediálna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj, environmentálna výchova a ochrana života a zdravia.

7. ročník

Časová dotácia: 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov 7. – 9. ročníka sú totožné s Inovovaným ŠVP pre predmet nemecký jazyk pre 2. stupeň ZŠ, úroveň A1 (<http://www.minedu.sk/data/att/7521.pdf>).

8. ročník

Časová dotácia: 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov 7. – 9. ročníka sú totožné s Inovovaným ŠVP pre predmet nemecký jazyk pre 2. stupeň ZŠ, úroveň A1 <http://www.minedu.sk/data/att/7521.pdf>

9. ročník

Časová dotácia: 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov 7. – 9. ročníka sú totožné s Inovovaným ŠVP pre predmet nemecký jazyk pre 2. stupeň ZŠ, úroveň A1 <http://www.minedu.sk/data/att/7521.pdf>

4. Požiadavky na výstup

Požiadavkami na výstup sú kompetencie, ktoré si má žiak v priebehu vyučovania osvojiť:

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.

Učiaci sa na úrovni A1 rozvíja všeobecné kompetencie tak, aby dokázal:

- uvedomelo získavať nové vedomosti a spôsobilosti,
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať ich,
- uvedomovať si a používať stratégie učenia sa pri osvojovaní si cudzieho jazyka,
- chápať potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať komunikačné jazykové činnosti a stratégie, prepájať ich s poznaným, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja,
- udržať pozornosť pri prijímaní poskytovaných informácií,
- pochopiť zámer zadanej úlohy,
- účinne spolupracovať vo dvojiciach i v pracovných skupinách, aktívne a často využívať doteraz osvojený cudzí jazyk,
- využívať dostupné materiály pri samostatnom štúdiu,
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú osobe konať s použitím konkrétnych jazykových prostriedkov (jazyková, sociolingválna a pragmatická).

Jazyková kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1:

- používa iba základný rozsah jednoduchých výrazov týkajúcich sa osobných údajov a potrieb konkrétneho typu,
- má základný repertoár slovnej zásoby izolovaných slov a slovných spojení vzťahujúcich sa na dané konkrétne situácie,
- prejavuje iba obmedzené ovládanie základných gramatických štruktúr a typov viet, ktoré sú súčasťou osvojeného repertoáru,
- ovláda výslovnosť obmedzeného repertoáru naučených slov a slovných spojení zrozumiteľnú pre rodených hovoriacich, ktorí sú zvyknutí komunikovať s cudzincami,
- dokáže odpísať známe slová a krátke slovné spojenia, napríklad jednoduché pokyny alebo inštrukcie, názvy každodenných predmetov, názvy obchodov a bežne používané ustálené spojenia,
- dokáže vyhláskovať svoju adresu, štátnu príslušnosť a ostatné osobné údaje.

Sociolingválna kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže nadviazať základnú spoločenskú konverzáciu tak, že použije najjednoduchšie spôsoby vyjadrenia zdvorilosti: dokáže pozdraviť aj rozlúčiť sa, predstaviť sa, poďakovať, ospravedlniť sa, atď.

Pragmatická kompetencia

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže spájať slová alebo skupiny slov pomocou najzákladnejších lineárnych spojovacích výrazov, napríklad „a“ alebo „potom“,
- dokáže zvládnuť veľmi krátke izolované a väčšinou vopred naučené výpovede, ktoré sú poznamenané mnohými pauzami, nevyhnutnými na hľadanie výrazových prostriedkov, na artikuláciu menej známych slov a na pokusy o vhodnejšiu formuláciu.

Komunikačné, jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav.

Počúvanie s porozumením- výkonový štandard

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- sledovať reč, ktorá je veľmi pomalá a starostlivo artikulovaná, aby mohol pochopiť význam,
- porozumieť jednoduchým pokynom, ktoré sú pomaly a zreteľne adresované a riadiť sa jednoduchými orientačnými pokynmi,
- porozumieť každodenným výrazom týkajúcim sa uspokojovania jednoduchých, konkrétnych potrieb.

Čítanie s porozumením- výkonový štandard

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- porozumieť veľmi krátkym jednoduchým textom a samostatným slovným spojeniam, vyhľadať známe mená, slová a základné slovné spojenia, podľa potreby sa v čítaní vrátiť späť,
- porozumieť krátkym jednoduchým správam na pohľadniciach,
- rozoznať známe mená, slová a najzákladnejšie slovné spojenia v jednoduchých nápisoch,
- získať približnú predstavu o obsahu jednoduchších informačných materiálov a krátkych jednoduchých opisov, najmä ak má vizuálnu oporu,
- riadiť sa krátkymi, jednoducho napísanými orientačnými pokynmi

Písomný prejav- výkonový štandard

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- napísať krátky osobný list alebo pohľadnicu, napríklad pozdrav z dovolenky,
- vyplniť jednoduché registračné formuláre s osobnými údajmi ako meno, štátna príslušnosť, adresa, telefón a podobne,
- napísať jednoduché slovné spojenia a vety o sebe a iných ľuďoch, o tom kde žijú a čo robia,
- vie si písomne vyžiadať alebo poskytnúť informácie.

Ústny prejav- výkonový štandard

Ústny prejav – dialóg

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- dohovoriť sa jednoduchým spôsobom, ale komunikácia je úplne závislá od pomalšieho opakovania reči, preformulovania a spresnení,
- porozumieť otázkam a pokynom, ktoré sú mu adresované a ktoré sú vyslovované dôsledne a pomaly,
- používať jednoduché zdvorilostné formulácie ako pozdrav, lúčenie, opýtať sa niekoho, ako sa má,
- predstaviť seba a iných a reagovať, keď ho predstavujú,
- rozumieť každodenným jednoduchým slovným spojeniam a vedieť reagovať na jednoduché informácie

Ústny prejav – monológ

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- vytvoriť jednoduché, väčšinou izolované slovné spojenia o ľuďoch a miestach,
- opísať seba, čo robí, kde žije

5. Metódy a formy práce, stratégie

Pri vyučovaní cudzieho jazyka sa dbá na rôznorodosť metód a foriem práce. Okrem samostatnej práce sa využíva práca vo dvojiciach, práca v menších či väčších skupinách, spolupráca celej triedy, frontálne vyučovanie. Nezastupiteľné miesto pri osvojovaní si cudzieho jazyka má hra ako vyučovacia metóda. Aktivity a metódy sú obmieňané v záujme udržania motivácie, záujmu a pozornosti žiaka tak, aby zostal na vyučovacej hodine aktívny. Rovnako aktívne sa zapája aj do osvojovania si nových gramatických javov. Tu vystupuje do popredia požiadavka kritického myslenia. Úlohou žiaka je vyvodzovať závery a prichádzať k nim vlastným premýšľaním.

6. Učebné zdroje

Učebné zdroje predstavujú zdroj informácií, z ktorých žiak a učiteľ na hodinách (ale i mimo nich) čerpajú. Patria sem učebnice, odborná literatúra, prekladové a výkladové slovníky, materiálno-technické a didaktické prostriedky atď. Na hodinách nemeckého jazyka sa stretávame s týmito učebnými zdrojmi:

- Beste Freunde - učebnica
- Beste Freunde - pracovný zošit
- Slovníky – prekladové, výkladové, obrázkové
- IKT technológie
- Audiovizuálne médiá

- Doplňujúca literatúra
- Svojopomocne vypracované didaktické pomôcky a materiály

7. Hodnotenie predmetu

Hodnotenie predmetu nemecký jazyk sa vzťahuje na všetky kompetencie, ktoré si má žiak v priebehu vyučovania osvojiť. Hodnotí sa verbálna i písomná stránka. Hodnotenie žiakov sa riadi Metodickými pokynmi na hodnotenie a klasifikáciu žiakov ZŠ vydaných MŠ SR.

Pri hodnotení sa využíva klasifikácia v stupňoch hodnotenia 1 – 5. Okrem sumatívneho hodnotenia sa na hodinách vo veľkej miere využíva hodnotenie formatívne a žiaci sú vedení k schopnosti kritického sebahodnotenia.

Pri hodnotení sa berie do úvahy:

- písomné preverky na konci tematického celku (lekcie)
- písomné preverky zamerané na aktuálne preberaný gramatický jav / lexiku
- ústne odpovede
- čítanie s porozumením
- projekty a žiacke práce
- aktivita na vyučovaní

Stupnica hodnotenia písomných prác:

100 – 85% -1,

84-70%-2,

69-50%-3,

49-35%-4,

34-0%-5.

Ústne odpovede, čítanie s porozumením, projekty žiakov sa hodnotia jednou známku. Prospech žiaka sa v danom predmete hodnotí týmito stupňami: výborný (1), chválitebný (2), dobrý (3), dostatočný(4), nedostatočný (5).

MATEMATIKA

1. Charakteristika predmetu

Predmet matematika v nižšom strednom vzdelávaní je prioritne zameraný na budovanie základov matematickej gramotnosti a na rozvíjanie kognitívnych oblastí – vedomosti (ovládanie faktov, postupov), aplikácie (používanie získaných vedomostí na riešenie problémov reálneho života), zdôvodňovanie (riešenie zložitejších problémov, ktoré vyžadujú širšie chápanie súvislostí a vzťahov).

Vyučovanie matematiky musí byť vedené snahou umožniť žiakom, aby získavali nové vedomosti špirálovite, vrátane opakovania učiva na začiatku školského roku s **výrazným zastúpením propedeutiky**, prostredníctvom riešenia úloh s rôznorodým kontextom, aby tvorili jednoduché hypotézy a skúmali ich pravdivosť, vedeli používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy), rozvíjali svoju schopnosť orientácie v rovine a priestore. Má napomôcť rozvoju ich algoritmického myslenia, schopností pracovať s návodmi a tvoriť ich. Vyučovanie by malo viesť k budovaniu vzťahu medzi matematikou a realitou, k získavaniu skúseností s matematizáciou reálnej situácie a tvorbou matematických modelov. Matematika na 2. stupni ZŠ sa podieľa na rozvíjaní schopnosti žiakov používať prostriedky IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informácií. Použitie vhodného softvéru by malo uľahčiť niektoré namáhavé výpočty alebo postupy a umožniť tak sústredenie sa na podstatu riešeného problému. Obsah vzdelávania je spracovaný na kompetenčnom základe. Pri objavovaní a prezentácii nových matematických poznatkov sa vychádza z predchádzajúceho matematického vzdelania žiakov, z ich skúseností s aplikáciou už osvojených poznatkov. Výučba sa prioritne zameriava na rozvoj žiackych schopností, predovšetkým väčšou aktivizáciou žiakov.

Vzhľadom na charakter predmetu je potrebné prispôbiť schopnostiam žiakov rýchlosť preberania tematických celkov, rovnako ako ich poradie, prípadné rozdelenie na časti a presuny v rámci ročníkov. V porovnaní s predchádzajúcim vzdelávacím štandardom sú v tomto štandarde upravené a presunuté niektoré tematické celky. Preto je nutné na každej škole prispôbiť poradie tematických celkov a ich rozloženie do ročníkov tak, aby všetci žiaci do skončenia ZŠ absolvovali celý vzdelávací štandard. Poradie tematických celkov nie sú v tomto dokumente určené.. podľa potrieb žiakov je vhodné sa k učivu viackrát vracieť. Žiaci daného ročníka by mali ovládať výkonový a obsahový štandard školského vzdelávacieho programu predchádzajúcich ročníkov, preto je tiež potrebné minimálne na úvod každého ročníka a vždy, keď je to podľa učiteľa potrebné, zaradiť primerané opakovanie učiva.

2. Ciele predmetu

Žiaci

- získajú schopnosť používať matematiku vo svojom budúcom živote
- rozvíjajú svoje logické a kritické myslenie
- argumentujú, komunikujú a spolupracujú v skupine pri riešení problému
- spoznajú matematiku ako súčasť ľudskej kultúry a dôležitý nástroj pre spoločenský pokrok
- čítajú s porozumením primerané súvislé texty obsahujúce čísla, závislosti a vzťahy a nesúvislé texty obsahujúce tabuľky, grafy a diagramy
- využívajú pochopené a osvojené postupy a algoritmy pri riešení úloh, vedia matematizovať reálnu situáciu a interpretovať výsledok
- vyhľadávajú, získavajú a spracúvajú z primerane náročne spracovaných zdrojov vrátane samostatnej práce s učebnicou a ďalšími textami
- osvoja si základné primerané matematické pojmy, poznatky, znalosti a postupy uvedené vo vzdelávacom štandarde
- rozvíjajú zručnosti, ktoré súvisia s procesom učenia sa, s aktivitou na vyučovaní a s racionálnym a samostatným učením sa

3. Obsahový a výkonový štandard

5. ročník (4 hodiny zo ŠVP týždenne, 132 hodín ročne)

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom inovovaného ŠVP pre predmet Matematika pre nižšie stredné vzdelávanie, str.4-10: <http://www.minedu.sk/data/att/7509.pdf>

6.ročník (4 hodiny zo ŠVP týždenne + 0,5 hodiny navýšenie, 149 hodín ročne)

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom inovovaného ŠVP pre predmet Matematika pre nižšie stredné vzdelávanie, str.11 - 16:

<https://www.minedu.sk/data/att/7509.pdf>

Navýšené hodiny budú venované precvičovaniu a upevneniu zručností delenia v obore desatinných čísel.

7. ročník (4 hodiny zo ŠVP týždenne; 132 hodín ročne)

Učebné osnovy – obsahový a výkonový štandard, sú totožné so vzdelávacím štandardom inovovaného ŠVP pre predmet Matematika pre nižšie stredné vzdelávanie, str.17 -22:

<http://www.minedu.sk/data/att/7509.pdf>

8. ročník (4 hodiny zo ŠVP týždenne; 132 hodín ročne)

Učebné osnovy – obsahový a výkonový štandard, sú totožné so vzdelávacím štandardom inovovaného ŠVP pre predmet Matematika pre nižšie stredné vzdelávanie, str.23 - 30:

<https://www.minedu.sk/data/att/7509.pdf>

9. ročník (5 hodín zo ŠVP týždenne; 165 hodín ročne)

Učebné osnovy – obsahový a výkonový štandard, sú totožné so vzdelávacím štandardom inovovaného ŠVP pre predmet Matematika pre nižšie stredné vzdelávanie, str.31 - 39 :

<https://www.minedu.sk/data/att/7509.pdf>

Prierezové témy:

Osobnostný a sociálny rozvoj – rozvoj sebadôvery vďaka zvládnutiu početných úkonov

- prevziať zodpovednosť za svoje konanie
- rozvoj sociálnych zručností potrebných pre spoluprácu

Multikultúrna výchova – v obsahovej rovine v slovných úlohách vo všetkých témach

Environmentálna výchova – v obsahovej rovine v slovných úlohách vo všetkých témach

5. ročník – Násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 10 000, Vytvorenie oboru prirodzených čísel do a nad milión, Počtové výkony s prirodzenými číslami, Geometria a meranie, Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie,

Mediálna výchova – Získavanie a spracúvanie informácií z médií
Slovné úlohy so zameraním na médiá

Vo vzdelávacej oblasti Matematika a práca s informáciami sa výslovne neuplatňujú prierezové témy. Ich problematikou sa budeme zaoberať v súvislosti s kontextami riešených úloh.

Finančná gramotnosť (FIG)

Témy: násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 10 000; početné úkony s prirodzenými číslami; riešenie aplikačných úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie; početné výkony s desatinnými číslami; percentá (vrátane jednoduchého úročenia); pomer, priama a nepriama úmernosť; početné výkony s celými číslami; pravdepodobnosť, štatistika; riešenie lineárnych rovníc a nerovníc; grafické znázorňovanie závislostí; štatistika; práca s kalkulačkou, odhad výsledku

4. Požiadavky na výstup

Čísla, premenná a početné výkony s číslami

- používa prirodzené, celé a racionálne čísla pri opise reálnej situácie
- číta, zapisuje a porovnáva prirodzené, celé a racionálne čísla, používa, zapisuje a číta vzťah rovnosti a nerovnosti
- zobrazí čísla na číselnej osi
- vykonáva spamäti aj písomne základné početné výkony
- zaokrúhľuje čísla, vykonáva odhady a kontroluje správnosť výsledkov početných výkonov

- pozná a funkčne využíva rôzne spôsoby kvantitatívneho vyjadrenia celok- časť (prirodzeným číslom, zlomkom, desatinným číslom, percentom), rieši aplikačné úlohy
- rieši modelovaním a výpočtom situácie vyjadrené pomerom, pracuje s mierkou máp a plánov
- matematizuje jednoduché reálne situácie s využitím písmen vo význame čísla (premennú, určí hodnotu výrazu)
- matematizuje a rieši reálnu situáciu pomocou rovníc a ich sústav
- tvorí a rieši úlohy, v ktorých aplikuje osvojené poznatky o číslach a početných výkonoch a algebrickom aparáte

Vzťahy, funkcie, tabuľky, diagramy

- udáva tabuľky jednoduchých lineárnych súvislostí, doplňuje chýbajúce údaje na základe objaveného pravidla a znázorňuje údaje
- objavuje funkčné vzťahy medzi premennými a znázorňuje ich v pravouhlej súradnicovej sústave
- vyjadrí lineárne funkcie rovnicou, tabuľkou, grafom, vie uviesť príklady nelineárnych funkcií
- vytvára tabuľky a grafy pre jednoduché funkcie
- objavuje a rieši úlohy z praxe na priamu a nepriamu úmernosť
- znázorňuje údaje na diagrame, z diagramu číta znázornené údaje

Geometria a meranie

- rozozná, pomenuje a opíše jednotlivé základné priestorové geometrické tvary, nachádza v realite ich reprezentáciu, dokáže špecifikovať ich jednotlivé prvky (telesová uhlopriečka, vzťah hrán)
- pozná, vie popísať, pomenovať, načrtnúť, narysovať a zostrojiť základné rovinné útvary, pozná ich základné prvky a ich vlastnosti a najdôležitejšie relácie medzi týmito prvkami a ich vlastnosťami
- užíva k argumentácii a pri výpočtoch vety o zhodnosti a podobnosti trojuholníkov
- rozoznáva a modeluje osovo a stredovo súmerné útvary v rovine, manipulatívnu činnosťou je žiak privedený k pochopeniu a osvojeniu jednoduchých geometrických transformácií, pozná základné vlastnosti dvojíc súmerných útvarov a vie ich využívať pri jednoduchých konštrukciách
- vie vykonať v praxi potrebné najdôležitejšie merania a výpočty obvodu, obsahu, povrchu a objemu geometrických útvarov
- pozná spôsob merania uhlov a počítanie s uhlami, využíva vlastnosti známych dvojíc uhlov (susedné, striedavé, doplnkové) pri výpočte vnútorných a vonkajších uhlov rovinných útvarov
- pozná meracie prostriedky a ich jednotky, vie ich samostatne používať aj pri praktických meraniach
- analyzuje a rieši aplikačné geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu

Kombinatorika, pravdepodobnosť, štatistika

- prostredníctvom hier a manipulačných činností získa skúsenosti s organizáciou konkrétnych súborov predmetov podľa zvoleného ľubovoľného a podľa vopred daného určitého kritéria
- vie z daného počtu prvkov vybrať skupinu s daným počtom prvkov podľa určeného pravidla a vypočítať počet možností výberu
- vykonáva zber, zápis, interpretáciu údajov a ich grafické znázornenie
- je schopný orientovať sa v množine údajov
- vie posúdiť výrokom z blízkeho okolia správnu pravdivostnú hodnotu
- vie posudzovať realitu zo štatistického a pravdepodobnostného pohľadu. v jednoduchých prípadoch vie rozlíšiť istý a nemožný jav

Logika, dôvodenie, dôkazy

- dokáže kvantifikovať všeobecné výroky a uskutočniť negáciu kvantifikovaných výrokov
- vie posúdiť jednoznačnosť jednoduchých návodov, vyhlášok a nariadení
- posúdi správnosť použitých spojok „a“, „alebo“, „buď alebo“, „ak, tak“
- posúdi pravdivosť alebo nepravdivosť matematických výrokov
- pozná miesto definície, hypotézy a dôkazu v matematických textoch

5. Metódy a formy práce

Aj keď žiaci piateho ročníka sú starší ako na 1. stupni. pri preberaní učiva je potrebné postupovať trpezlivo, s využitím indukčnej metódy, používať veľa názoru a dostatok cvičení pri utvrdzovaní a aplikácii učiva.

Na splnenie vytýčených cieľov vyučovania matematiky je nevyhnutné používať aktivizujúce vyučovacie metódy, a to predovšetkým samostatnú prácu žiakov, prácu vo dvojiciach a skupinovú prácu žiakov. Okrem samostatnej práce zacielenej na získanie početných návykov a ďalších zručností je nevyhnutné, aby žiaci objavovali nové poznatky experimentovaním a vlastnou činnosťou. Učiteľ individuálnym prístupom objavuje a usmerňuje rozvoj schopností jednotlivých žiakov, riadi tvorivú prácu kolektívu triedy.

Hodiny matematiky majú byť naplnené živým pracovným ruchom. Objaviteľský prístup pri získavaní nových poznatkov a radosť zo samostatne vyriešenej úlohy posilňujú pozitívny vzťah žiaka k predmetu.

Nevyhnutné je využívanie vhodných demonštračných pomôcok a didaktickej techniky. Ide predovšetkým o IKT pre samostatnú a skupinovú prácu.

Pre žiakov s hlbším záujmom o matematiku učiteľ využíva náročnejšie úlohy z učebnice a zbierky úloh. K rozvoju týchto žiakov prispievajú aj matematické súťaže, napr. matematická olympiáda, pytagoriáda a pod.

Neoddeliteľnou súčasťou individuálneho prístupu vyučujúceho k žiakom je starostlivosť o zaostávajúcich žiakov. Náročnosť matematiky pre týchto žiakov spočíva v tom, že

neosvojenie jedného pojmu nadáva predpoklad na zvládnutie ďalšieho učiva. Preto je u týchto žiakov nevyhnutné individuálnou starostlivosťou doplniť osvojenie si všetkých základných pojmov a vedomostí. Na zvládnutie numerických zručností u týchto žiakov výrazne pomáhajú kalkulačky.

6. Učebné zdroje

Učebné zdroje sú zdrojom informácií pre žiakov. Sú to učebnice, zbierky úloh, rôzne úlohy a hlavolamy z časopisov, materiálno-technické a didaktické prostriedky, vyhľadávanie úloh na internetových stránkach, výučbový softvér a pod.

7. Hodnotenie predmetu

Na vyučovaní treba dbať na priebežné opakovanie a precvičovanie učiva. Účinnou formou na rýchle zopakovanie a upevnenie učiva sú krátke písomné práce, ktoré sa zaraďujú spravidla na začiatok vyučovacej hodiny. Dôležitá je rýchla kontrola výsledkov práce žiakov, napríklad spätným projektorom, a rozbor chýb žiakov tak, aby si každý žiak uvedomil, aké vedomosti si musí individuálne doplniť. Tieto práce nemusia byť klasifikované, stačí vyčísliť počet chýb. Pri tematických prácach a prácach na upevňovanie a utvrdzovanie učiva za jednotlivé štvrt'roky úlohy budujeme, vyčísl'ujeme v percentách alebo klasifikujeme známku.

Dôležitou súčasťou vyučovacích hodín je sebahodnotenie žiaka a hodnotenie práce spolužiakmi.

Nezabúdame využívať pochvaly a povzbudenie najmä u žiakov, ktorí majú s predmetom problémy. Treba ich pochváliť aj za menšie úspechy a pokroky.

INFORMATIKA

1. Charakteristika predmetu

Informatika má dôležité postavenie vo vzdelávaní, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov, ich schopnosť analyzovať a syntetizovať, zovšeobecňovať, hľadať vhodné stratégie riešenia problémov a overovať ich v praxi. Vedie k presnému vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia ako všeobecný prostriedok komunikácie. Poslaním vyučovania informatiky je viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch. Buduje tak informatickú kultúru, t.j. vychováva k efektívnemu využívaniu prostriedkov informačnej civilizácie s rešpektovaním právnych a etických zásad používania informačných technológií a produktov. Toto poslanie je potrebné dosiahnuť spoločným pôsobením predmetu informatika a aplikovaním informačných technológií vo vyučovaní iných predmetov, medzi predmetových projektov. Systematické základné vzdelanie v oblasti informatiky a využitia jej nástrojov zabezpečí rovnakú

príležitosť pre produktívny a plnohodnotný život obyvateľov SR v informačnej a znalostnej spoločnosti, ktorú budujeme. Oblasť informatiky zaznamenáva mimoriadny rozvoj, preto v predmete informatika je potrebné dôkladnejšie sa zamerať na štúdium základných univerzálnych pojmov, ktoré prekračujú súčasné technológie. Dostupné technológie majú poskytnúť vyučovaniu informatiky široký priestor na motiváciu a praktické projekty.

2. Ciele predmetu

Cieľom vyučovania je:

- sprístupniť základné pojmy a techniky používané pri práci s údajmi a pri tvorbe algoritmov a výpočtových procesov,
- využívať dostupné technológie, ktoré majú poskytnúť vyučovaniu informatiky široký priestor na motiváciu a praktické projekty.

Výchovno-vzdelávací proces na 2. stupni základnej školy má poskytnúť nasledovné kompetencie:

- oboznámiť žiakov s pojmami údaj a informácia, s rôznymi typmi údajov, s ich zbieraním, uchovávaním, zobrazovaním, spracovaním a prezentovaním,
- rozumieť pojmom algoritmus a program (formálny zápis automatizovaného spracovania údajov),
- oboznámiť sa so systémami na spracovanie údajov - z pohľadu ich architektúry (počítač, prídavné zariadenia, médiá, komunikácie) a logickej štruktúry (napr. operačný systém),
- rozvíjať schopnosť algoritmizovať zadaný problém, rozvíjať programátorské zručnosti, naučiť sa pracovať v prostredí bežných aplikačných programov, naučiť sa efektívne vyhľadávať informácie uložené na CD alebo na sieti a naučiť sa komunikovať cez sieť,
- nadobudnúť schopnosti potrebné pre výskumnú prácu (t. j. schopnosť realizovať jednoduchý výskumný projekt, sformulovať problém), rozvíjať si formálne a logické myslenie, naučiť sa viaceré metódy na riešenie problémov,
- rozvíjať si svoje schopnosti kooperácie a komunikácie (naučiť sa spolupracovať v skupine pri riešení problému, verejne so skupinou o ňom diskutovať a referovať),
- rozvíjať si svoju osobnosť, tvorivosť, logické myslenie, zodpovednosť, morálne a vôľové vlastnosti, húževnatosť, sebakritickosť a snažiť sa o seba vzdelávanie,
- naučiť sa rešpektovať intelektuálne vlastníctvo a autorstvo informatických produktov, systémov a aplikácií (chápať, že informácie, údaje a programy sú produkty intelektuálnej práce, sú predmetmi vlastníctva a majú hodnotu), pochopiť sociálne, etické a právne aspekty informatiky.

3. Obsahový a výkonový štandard

Vzdelávací obsah informatiky je rozdelený na päť tematických okruhov:

Informácie okolo nás,

Komunikácia prostredníctvom IKT

Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie

Princípy fungovania IKT

Informačná spoločnosť

Učivo v tematickom okruhu **Informácie okolo nás** je kľúčové aj pre nižšie sekundárne vzdelávanie. Pojem informácia, typy informácií (textová, multimediálna, atď.), aplikácie na spracovávanie špecifických informácií sú veľmi dôležité pre pochopenie mechanizmov pri riešení najrôznejších problémov pomocou, resp. prostredníctvom IKT. Žiaci by sa mali učiť pracovať so základnými počítačovými aplikáciami, aby

- vedeli základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
- vedeli vytvárať jednoduché tabuľky a grafy,
- získali ďalšie zručnosti kreslenia v grafickom prostredí a spracovávaní grafických informácií,
- porozumeli nahrávaniu a prehrávaniu zvukov a videí,
- prostredníctvom didaktických hier, edukačných prostredí a encyklopédií pochopili využitie IKT v iných predmetoch,
- pomocou IKT dokázali realizovať čiastkové úlohy a výstupy z projektového vyučovania.

Ďalší tematický okruh **Komunikácia prostredníctvom IKT** sa venuje využitiu nástrojov internetu na komunikáciu na vlastné učenie sa a aj na riešenie školských problémov, na získavanie a sprostredkovanie informácií. Žiaci

- by sa mali naučiť pracovať s elektronickou poštou,
- by mali pochopiť spôsob a mechanizmy vyhľadávania informácií na internete,
- by mali získať základné vedomosti o priamej komunikácii prostredníctvom IKT (rozhovory, okamžité správy),
- by mali poznať niektoré základné postupy pri využívaní internetu v informačnej spoločnosti (cestovný poriadok, mapy, internetový obchod),
- by si mali uvedomovať bezpečnostné riziká pri práci s internetom.

V tematickom okruhu **Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie** sa žiaci zoznámia so špecifickými postupmi riešenia problémov prostredníctvom IKT. Zoznámia sa s pojmami ako algoritmus, program, programovanie. Najväčším prínosom tohto okruhu bude to, že žiaci získajú základy algoritmického myslenia a schopnosť uvažovať nad riešením problémov pomocou IKT. Naučia sa uvažovať nad rôznymi parametrami efektívnosti rôznych riešení problémov, naučia sa rôzne postupy a mechanizmy pri riešení úloh z rôznych oblastí.

Tematický okruh **Princípy fungovania IKT** sa venuje popisu a pochopeniu mechanizmov informačných a komunikačných technológií. Žiaci by sa mali zoznámiť s princípmi fungovania

- jednoduchého hardvéru,
- rôznych oblastí určenia softvéru,
- úlohami operačných systémov (napr. práca so súbormi a priečinkami),
- lokálnej siete a internetu.

Tematický okruh **Informačná spoločnosť** sa nachádza v prieniku informatiky a občianskej výchovy. Zaoberá sa etickými, morálnymi a spoločenskými aspektmi informatiky. Oboznamuje s možnými rizikami a metódami na riešenie týchto rizík. Žiaci by mali

- sa oboznámiť s využitím IKT v najrôznejších oblastiach znalostnej spoločnosti,
- pochopiť, že používanie IKT si vyžaduje kritický a zvažujúci postoj k dostupným informáciám,
- viesť k zodpovednému používaniu interaktívnych médií – rozumieť rizikám, ktoré sa tu nachádzajú.

Učebný plán pre 5. a 6. ročník

1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 5. až 6. ročník sú totožné s Inovovaným ŠVP pre predmet Informatiku pre 2. stupeň ZŠ: <http://www.minedu.sk/data/att/7510.pdf>, str. 3-15

Učebný plán pre 7. a 8. ročník

1 hodina týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 7. až 8. ročník sú totožné s Inovovaným ŠVP pre predmet Informatiku pre 2. stupeň ZŠ: <http://www.minedu.sk/data/att/7510.pdf>, str. 15-27

Prierezové témy:

- mediálna výchova – orientovať sa na internete, objavovať potrebné a hodnotné informácie na internete.
- osobnostný a sociálny rozvoj – prevencia patologických javov – závislosť na PC, prevencia proti nebezpečenstvu na internete.
- multikultúrna výchova – pôvod a vývoj PC.
- finančná gramotnosť – prezentácie a nástroje – práca s textom, práca s prezentáciami, práca s tabuľkami, informácie; komunikácia a spolupráca – práca s webovou stránkou, vyhľadávanie na webe, práca s nástrojmi na komunikáciu; informačná spoločnosť – bezpečnosť a riziká.

4. Požiadavky na výstup

Informácie okolo nás

Obsahový štandard

Typy informácií, reprezentácia, bit, bajt. Formátovanie textu, nadpisy, odrážky, obrázky

v texte. Grafická informácia, fotografia, animácia. Informácie v tabuľkách, bunka, vzťahy medzi bunkami, grafy. Úprava zvukov, hudobný formát, prehrávanie a vytváranie videa. Prezentácia, snímka, prezentačný program, prezentácia na webe. Encyklopédia.

Výkonový štandard

Žiak

- Dokáže vytvoriť plagát, vizitku, pozvánku.
- Vie upraviť fotografiu, koláž, texty v obrázkoch.
- Dokáže graficky prezentovať výsledky prieskumu
- Dokáže vytvoriť prezentáciu a pozná zásady správneho prezentovania.
- Dokáže hľadať slovo, pojem v tabuľke, v dokumente, v encyklopédii.
- Dokáže hľadať titul v elektronickej knižnici.
- Pozná edukačné prostredia pre iné predmety (napr. dynamická geometria, fyzikálne experimenty, práca s mapami, trenažéry pre cudzí jazyk)

Komunikácia prostredníctvom IKT

Obsahový štandard

Interaktívna a neinteraktívna komunikácia. Adresár príjemcov, príloha správy. Webová adresa, katalógy, portály, vyhľadávače.

Výkonový štandard

Žiak

- Dokáže poslať emailovú správu s prílohou, plnohodnotne využíva možnosti poštového klienta, pozná správnu formu správy.
- Pozná školský web, vyhľadávanie informácií na internete pomocou vyhľadávacích strojov a katalógov.
- Vie používať niektorý z nástrojov na interaktívnu komunikáciu, pozná nástroje netikety.
- Pozná online služby e-spoločnosti

Postupy, riešenie problémov, algoritmické myslenie

Obsahový štandard

Postup riešenia, formálny zápis riešenia, etapy riešenia problémov. Programovací jazyk, elementárny príkaz, postupnosť, cyklus, procedúra, parametre, premenná, hodnota, priradenie. Zložitosť riešenia problému.

Výkonový štandard

Žiak

- Dokáže zapisovať a interpretovať postupy do formálneho zápisu (napríklad zápis matematických algoritmov, algoritmus na jednoduché zašifrovanie textu)

- Demonštruje v detskom programovacom prostredí riešenie úloh s opakovaním nejakých činností, zapamätávanie výpočtov do premenných, zoskupovanie častí riešenia do procedúr
- Dokáže porovnať čas trvania rôznych riešení problému

Princípy fungovania IKT

Obsahový štandard

Hardvér, softvér. Oblasti aplikácií softvéru. Formáty súborov. Operačný systém, používateľ, prihlasovanie do systému, správca úloh. Priečinok, disk, CD, usb-pamäťový kľúč, archív. Lokálna sieť, zdieľanie súborov v triede. Princípy fungovania internetu, adresa, doména, IP, http, ftp, smtp.

Výkonový štandard

Žiak

- Pozná určenie, parametre periférií,
- Dokáže spúšťať naraz viac aplikácií
- Pozná ukladanie informácií na rôzne médiá, vie porovnať kapacitu
- Dokáže vytvoriť kompresiu, dekompresiu údajov.
- Dokáže vykonať zálohovanie údajov.
- Dokáže pracovať v lokálnej sieti.
- Pozná logické princípy fungovania internetu, dokáže zistiť IP číslo počítača.
- Pozná formát a typy súborov.

Informačná spoločnosť

Obsahový štandard

Informačné technológie v znalostnej spoločnosti. Riziká technológií, vírusy, antivírusové programy. Zásady bezpečnosti. Platnosť, správnosť informácií, nebezpečný obsah. Licencie programov, legálnosť používania, freeware, shareware. Legálnosť použitia obrázkov a textov z internetu.

Výkonový štandard

Žiak

- Pozná využitie informačných a komunikačných technológií v znalostnej spoločnosti (bankovníctvo, zdravotníctvo, doprava, umenie...).
- Chápe ako sa šíria počítačové vírusy, ako sa odhaľujú a odstraňujú, pozná spôsoby bezpečnosti na internete a ochrany počítača.
- Pozná riziko počítačovej kriminality a jej dopady.
- Dokáže posúdiť spoľahlivosť získaných informácií.
- Vie čo sú autorské práva, legálny a nelegálny softvér, pozná rozdiel v používaní a šírení programov s rôznymi stupňami licencií.

5. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania

Názov tematického okruhu	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
Informácie okolo nás	Priebežná demonštrácia postupov učiteľom, samostatná práca žiakov.	Samostatná práca
Komunikácia prostredníctvom IKT	Priebežná demonštrácia postupov učiteľom, samostatná práca žiakov, tvorba projektov.	Samostatná práca
Princípy fungovania IKT	Rozhovor, demonštrácia učiteľom, samostatná práca žiakov s pracovným listom, samostatná práca žiakov s počítačom, ústna žiacka prezentácia vyhladaných informácií.	Samostatná práca
Informačná spoločnosť	Rozhovor, samostatná práca s portálom www.bezpecnenainernete.sk , www.hoax.cz .	Skupinová práca Samostatná práca

6. Učebné zdroje

Tvorivá informatika - Informatika okolo nás (Ivan Kalaš, Michal Winczer)

Tvorivá informatika - 1. Zošit o obrázkoch (Ľubomír Salanci)

Tvorivá informatika - 1. Zošit o práci s textom (Andrej Blaho, Ľubomír Salanci)

Tvorivá informatika - 1. Zošit s internetom (Mário Varga, Andrea Hrušecká)

Encyklopédie, Výukové programy: Logo-motion, Internet, programy v rámci predmetu, Iný doplnkový materiál.

7. Hodnotenie

Kritériá hodnotenia budú zisťovať, či žiak zvládol vzdelávací štandard alebo nie. Na kontrolu a hodnotenie žiakov sa odporúčajú postupy na zabezpečenie korektného a objektívneho hodnotenia:

- pri praktických aktivitách - slovné hodnotenie praktických zručností s dôrazom na samostatnosť a správnosť tvorby záverov z riešenia úloh,
- pri teoretických aktivitách - slovné hodnotenie so stručným komentárom k výstupu žiaka, vyučovací predmet sa klasifikuje známku.

DEJEPIS

1. Charakteristika predmetu

Dejepis je samostatným predmetom a spolu s humánnou zložkou zemepisu a občianskou výchovou tvorí vzdelávaciu oblasť spoločenskovedných predmetov. Spolu s nimi predstavuje jeden z významných prostriedkov procesu humanizácie žiakov. Pomocou vyučovania dejepisu sa žiaci oboznamujú s vývojom ľudskej spoločnosti najmä z hľadiska aspektu konajúcich osôb, či skupín ľudí a tiež prostredníctvom pohľadov na dôležité formy života spoločnosti v jednotlivých historických obdobiach. Postupne si osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania.

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiaka a uchovanie kontinuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historickej skúsenosti či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Ide predovšetkým o postupné poznávanie takých historických udalostí, javov a procesov v priestore a čase, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Dejepis na základnej škole kladie dôraz najmä na dejiny 19. a 20. storočia, v ktorých môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov.

Vyučovanie dejepisu vedie žiakov k úcte k vlastnému národu, k rozvíjaniu vlastenectva ako súčasť kultivovania ich historického vedomia. Pritom rezonuje i úcta k iným národom a etnikám, rovnako tak rešpektuje kultúrne a iné odlišnosti ľudí, rôznych skupín a spoločentiev. Prispieva tak k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Rovnako dôležitosť pripisuje aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiakov ako celistvých osobností a uchovávanie kontinuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historických skúseností či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Súčasťou je i odovzdávania je predovšetkým postupné poznávanie takých historických udalostí, javov a procesov v čase a priestore, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej i celosvetovej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Žiaci si prostredníctvom dejepisu postupne osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania, lebo chápanie, vnímanie a porozumenie historických procesov predstavuje jeden zo základných predpokladov komplexného poznávania ľudskej spoločnosti.

V procese výučby dejepisu na základnej škole sa kladie osobitný dôraz na dejiny 19. a 20. storočia preto, lebo v nich môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov. Dejepis vedie žiakov k vzťahu k vlastnej minulosti cez prizmu prítomnosti ako súčasť rozvíjania, korigovania, kultivovania a zachovávanania ich historického vedomia, v ktorom rezonuje i vzťah k minulosti iných národov a etník. Rovnako tak k pochopeniu a rešpektovaniu kultúrnych a iných odlišností ľudí, rôznych diverzifikovaných skupín a

spoločenstiev. Má tiež prispievať k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Dejepis pripisuje dôležitosť aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

2. Ciele predmetu

Za základnú cieľovú kategóriu výučby dejepisu považujeme tvorbu študijných predmetových, medzipredmetových kompetencií – spôsobilostí, schopností využívať kvalitu získaných znalostí v rôznych poznávacích i praktických situáciách, ktoré umožnia žiakom, aby nepristupovali k histórii len ako k uzavretej minulosti, ale aj k rozvíjaniu celej škály kompetencií (spôsobilostí) klásť si v aktívnej činnosti kognitívne rôznorodé otázky, pomocou ktorých sa cez prizmu prítomnosti pýtajú na minulosť a vytvárajú si tak postupne vlastný názor.

Významným prostriedkom k tomu je súbor primeraných školských historických prameňov (aj exemplárne mnohostranných), ktorý sa považuje za integrálnu súčasť didaktického systému výučby dejepisu i dejepisných učebníc na základných školách. Z

Závažným predpokladom rozvíjania a uplatňovania uvedených cieľových kategórií je prekonávať transmisívnu výučbu dejepisu, ktorej podstatou je odovzdávanie poznatkov v hotovej podobe prevažne explikačnými (vysvetľujúcimi) metódami a prostredníctvom frontálnej výučby, a v širšej miere aplikovať prístupy, ktoré kladú dôraz na aktívne učenie, na proces hľadania, objavovania a konštruovania (vytvárania) poznatkov na základe vlastnej činnosti a skúsenosti v interakcii s učiteľom a spolužiakmi v kooperatívnom učení.

Žiaci

- nadobudnú spôsobilosť orientovať sa v historickom čase,
- nadobudnú spôsobilosť orientovať sa v historickom priestore,
- naučia sa čítať a používať dejepisnú mapu,
- získajú základné vedomosti a spôsobilosti z oblasti vybraných historických udalostí, javov, procesov z národných a svetových dejín,
- nadobudnú spôsobilosť pochopiť príčiny, priebeh a dôsledky historických udalostí,
- získajú schopnosti poznávať históriu na základe analýzy primeraných školských historických písomných, obrazových, hmotných a grafických prameňov a sú schopní týmto prameňom klásť primerane adekvátne otázky,
- rozvinú si komplex kompetencií – spôsobilostí, schopností rozvíjať a kultivovať kultúrny dialóg a otvorenú diskusiu ako základný princíp fungovania histórie i školského dejepisu v demokratickej spoločnosti.
- osvoja si postupne spôsobilosť historickej kultúry ako schopnosti orientovať sa v mnohosti kultúrnych situácií, v ktorých sa stretávame s históriou.

Základné predmetové kompetencie (spôsobilosti)

Žiaci si kladú otázky a použijú ich na osvojovanie daných významov, ktoré súvisia s riešením základných operácií:

s historickým časom

- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti chronologicky,
- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti synchronne rozpoznáť postupne nerovnomernosť historického vývoja,
- využívať medzníky ako prostriedok orientácie v minulosti.

s historickým priestorom

- rozlišovať miestny, regionálny, národný, globálny historický priestor,
- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti v historickom priestore,
- rozpoznáť podmienenosť medzi historickým priestorom a spôsobom života a obživy človeka, spoločnosti.

s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi a ich hodnotiacim posudzovaním

- vymedziť jednotlivú historickú udalosť, jav, proces, osobnosť,
- popísať jednotlivé historické udalosti, javy, procesy, osobnosti na základe určujúcich znakov,
- rekonštruovať konanie a postoje ľudí v minulosti,
- skúmať konanie ľudí v daných podmienkach a vysvetľovať ho,
- určiť príčiny jednotlivých historických udalostí, javov, procesov,
- vymedziť dôsledky jednotlivých historických udalostí, javov, procesov,
- rozpoznáť charakteristické znaky jednotlivých historických období,
- rozpoznáť základné faktory, ktoré ovplyvňovali historický vývoj

Žiaci aplikujú svoje otázky v nových situáciách, v skúmateľských postojoch a pracovných postupoch pri vyšetrení, pátraní v školských historických písomných, obrazových, grafických a hmotných prameňoch – stopách po minulosti:

- pri vymedzovaní predmetu skúmania, napríklad písomného úryvku z prameňa, mapy, grafu, diagramu,
- pri vytvorení plánu skúmania, napríklad fotografie, historického obrazu,
- pri komunikácii v tíme o výsledkoch skúmania, napríklad pästného klinu, nástroja pomocou zmyslov, v múzeu, archíve,
- pri vytvorení záznamu zo skúmania, napríklad o ľuďoch, predmetoch a veciach na karikatúre, verbálneho textu.

pri vyhľadávaní relevantných informácií

- z rôznych zdrojov – textov verbálnych, obrazových, grafických, i z textov kombinovaných,
- z učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novin, časopisov, z webových stránok,
- z populárno-vedeckej literatúry a historickej beletrie.

pri využívaní týchto informácií a verifikovaní ich hodnoty

- vyberaní informácií, napríklad z úryvku písomného prameňa, z učebnice, z internetu,
- organizovaní informácií, napríklad prostredníctvom poznámok, kľúčových pojmov, pamäťových máp, obrazového materiálu,

- porovnávaní informácií, napríklad podobnosti a odlišnosti, porovnať staré a nové, čo sa zmenilo a čo sa nezmenilo,
 - rozlišovanie a triedenie informácií, napríklad rozlíšiť fakt, fikciu prostredníctvom karikatúry, legendy, povesti, spomienky,
 - zaraďovanie informácií, napríklad na časovú priamku historické udalosti, do tabuľky, grafu, diagramu,
 - kritickom zhodnotení rôznych zdrojov informácií, napríklad zhodnotením viacerých webových stránok na jednu tému
- pri štruktúrovaní výsledkov, výstupov a potvrdení vybraného postupu
- zoradení výsledkov, napríklad na časovú priamku, do Vennovho diagramu, do tabuľky, do schém, rozpoznaní podstatného od nepodstatného, napríklad určovaním kľúčových pojmov, postupným vymedzovaním, historických pojmov v texte, zostavovaním pojmov do pamäťovej mapy,
 - integrovaní výsledkov do chronologického a historického rámca, napríklad prostredníctvom chronologickej tabuľky,
 - vyhodnocovaní správnosti postupu, napríklad overovaním historických faktov,
 - tvorbe súboru vlastných prác, produktov (portfólio), napríklad obrazového materiálu, plagátu, letáku, nákresu, kresby.

„Učenie o histórii začína vtedy, keď žiak zameria svoju pozornosť, napríklad na základe otázky, záujmu či vonkajšieho podnetu vo vzťahu k histórii ako celku a vníma z nej vybrané primerané materiály z minulosti. S týmto materiálom potom pracuje pomocou vecnej analýzy. Ďalším jeho krokom je interpretácia popísaného a hľadanie vzťahov k iným historickým svedectvám. Následne žiak hľadá historický i osobný význam, vytvára hodnotový súd. Ten sa potom stáva východiskovým bodom pre proces komunikácie s ostatnými a podnecuje ďalšie otázky vo vzťahu k minulosti, prítomnosti a budúcnosti. Môže rovnako tak viesť ku konaniu, vytváraniu produktov žiakovej činnosti, k vlastnému zobrazeniu a výkladu histórie, čo možno tiež chápať ako určité rozšírenie histórie ako celku. Všetky tieto naznačené kroky možno zhrnúť do nasledujúcich špecifických kompetencií učenia sa o histórii. 1. pozorovanie 2. analýza 3. interpretácia 4. hodnotenie 5. produkcia.“

3. Obsahový a výkonový štandard

5. ročník

Časová dotácia: 1 hodín týždenne, 33 hodín ročne

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 5. ročník sú totožné so Inovovaným ŠVP pre predmet Dejepis (<http://www.minedu.sk/data/att/7532.pdf> s.7 -8).

V predmete dejepis pre 5.ročník sa pridáva tematický celok Obrazy pravekého sveta, a časť tematického celku Obrazy starovekého sveta (Riečne civilizácie a ich dedičstvo mestský štát písmo) zo 6.ročníka.

6. ročník

Časová dotácia: 2 hodiny týždenne (1+1), 66 hodín ročne

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 6. ročník sú totožné so Inovovaným ŠVP pre predmet Dejepis (<http://www.minedu.sk/data/att/7532.pdf> s.9 - 10).

Vo vyučovacom predmete dejepis sa zvyšuje v UP v ŠkVP časová dotácia o 1 hodinu týždenne. Táto vyučovacia hodina sa použije na prácu s historickými prameňmi z daného historického obdobia.

V predmete dejepis pre 6.ročník sa odoberá tematický celok Obrazy pravekého sveta, a časť tematického celku Obrazy starovekého sveta (Riečne civilizácie a ich dedičstvo mestský štát písmo) .

V predmete dejepis pre 6.ročník sa pridáva tematický celok Predkovia Slovákov v Karpatskej kotline, Slováci v Uhorskom kráľovstve zo 7.ročníka.

7. ročník

Časová dotácia: 1 hodiny týždenne, 33 hodín ročne

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 7. ročník sú totožné so Inovovaným ŠVP pre predmet Dejepis (<http://www.minedu.sk/data/att/7532.pdf> s.10 – 12; https://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/inovovany-statny-vzdelavaci-program/dejepis_nsv_2014.pdf).

V predmete dejepis pre 7.ročník sa odoberá tematický celok Predkovia Slovákov v Karpatskej kotline, Slováci v Uhorskom kráľovstve.

V predmete dejepis pre 7.ročník sa pridáva časť tematického celku Zrod modernej doby (Osvietenstvo, Veľká francúzska revolúcia, Napoleónske vojny) z 8.ročníka.

8. ročník

Časová dotácia: 1 hodiny týždenne, 33 hodín ročne

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 8. ročníka sú totožné s Inovovaným ŠVP pre predmet Dejepis (<http://www.minedu.sk/data/att/7532.pdf> s.12 - 13).

V predmete dejepis pre 8.ročník sa odoberá tematický celok Zrod modernej doby.

V predmete dejepis pre 8.ročník sa pridáva tematický celok 1.svetová vojna z 9.ročníka.

9. ročník

Časová dotácia: 3 hodiny týždenne, 99 hodín ročne

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 9. ročníka sú totožné s Inovovaným ŠVP pre predmet Dejepis (<http://www.minedu.sk/data/att/7532.pdf> s.14 – 17).

V predmete dejepis pre 9.ročník sa odoberá tematický 1.svetová vojna.

V predmete dejepis pre 9.ročník sa pridávajú hodiny na diskusie k témam o aktuálnych svetových i domácich problémoch.

Prierezové témy:

Cez prierezové témy sa budú formovať postoje a hodnotové orientácie žiakov. Uvedomujúc si, že tieto často aktualizčné témy nie je možné zaradiť len do jednotlivých predmetov (a teda nielen do dejepisu), pretože si vyžadujú pohľady z viacerých oblastí, bude potrebné integrovať učivo aj v kooperácii s inými predmetmi. Medzi takéto prierezové témy, ktoré súvisia aj s dejepisom, zaradíme:

- v spolupráci s predmetom Kultúra a umenie: Umelecké artefakty
- v spolupráci s predmetom Biológia: Antropogenéza (vznik a vývin človeka)
- v spolupráci s Náboženskou výchovou a s Náukou o spoločnosti: Náboženstvo. Formovanie kresťanského učenia. Multikulturalizmus. Tolerancia
- v spolupráci s predmetom Geografia: Formovanie územných celkov. Európska integrácia
- v spolupráci s Náukou o spoločnosti: Fungovanie spoločenských systémov. Právne vedomie.
- v spolupráci so Slovenským jazykom a literatúrou: Formovanie národného povedomia.

Slovenská kultúra

Jednou z najdôležitejších prierezových tém vo vyučovaní dejepisu je multikultúrna výchova žiakov, ktorá je podrobne rozpracovaná v tematických plánoch. Pojmy multikultúrnej výchovy zároveň tvoria aj obsah predmetu dejepis. V prvom rade teda chceme vytvoriť u žiaka určité zručnosti, kompetencie, zmeniť jeho postoje tak, aby bol pripravený na život v súčasnej, teda multikultúrnej spoločnosti.

Multikultúrna výchova je v podstate zameraná na rozvoj schopnosti rešpektovať existenciu iných kultúr, spoznávať ich, naučiť sa ich tolerovať, čo sa stane základom, ktorý umožní hlbšie pochopenie danej kultúry tak, aby výsledkom bolo akceptovanie jej odlišností.

Sú nevyhnutnou súčasťou vzdelávania, zabezpečujú komplexnosť vzdelávania, využívanie aplikačných súvislostí a riešenia problémov, situácií a javov v logickom celku. Dôsledné ponímanie štruktúry učiva je jedným z prvých krokov, ktoré vedú k ich uplatňovaniu

Medzipredmetové vzťahy sa rozvíjajú a budujú formou projektov, vyučovania v blokoch a prostredníctvom prierezových tém, ku ktorým patrí:

Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR):

- pozeráť sa na udalosti, javy a problémy ľudí a ich riešenia v súčasnosti aj minulosti z rôznych pohľadov
- vážiť si každého človeka
- rovnoprávnosť pohlaví
- rozvíjanie spolupráce medzi žiakmi
- poznať dejiny vzdelávania

5.ročník – meniny, narodeniny, sviatky, rodostrom, rodinný album, školská kronika, život roľníka a remeselníka, práca detí, kniha

Multikultúrna výchova (MULTV):

- vychovávať empatických jedincov, ktorí pochopia a akceptujú kultúrnu rôznorodosť
- rozvíjať medzil'udskú toleranciu
- poznať históriu, zvyky, tradície iných kultúr
- boj proti neznášanlivosti, rasizmu, xenofóbia
- chápať vzťahy vlastnej kultúry s inými kultúrami, schopnosť vidieť ich vzájomné ovplyvňovanie sa v histórii a snaha prijať toto ovplyvňovanie ako samozrejmosť

5.ročník – dom, byt, sídlisko, dedina, mesto, historické pramene, sťahovanie národov, jazyk, písmo rukopis

Enviromentálna výchova (ENV):

- schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi od dávnych čias život na Zemi
- poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu
- v rôznych oblastiach sveta
- viesť žiakov k ochrane prírodného prostredia, v ktorom sa nachádzajú kultúrno-hist. pamiatky
- naučiť žiakov chrániť a zveľaďovať kultúrne a historické dedičstvo
- schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu

5.ročník – prírodný a historický čas, pamiatky, mapa, človek vládca prírody

Mediálna výchova (MEDV):

- viesť žiakov k tomu, aby poznali význam podávania informácií o dejinách a tradíciách slov.
- národa a o kultúrno-historických pamätihodnostiach Slovenska
- viesť žiakov k tomu, aby vedeli zmysluplne využívať médiá
- rozvíjať schopnosť vytvoriť si vlastný názor na médiá na základe prijímaných informácií
- učiť sa kriticky hodnotiť mediálne spracované udalosti, javy, konflikty

5.ročník – pamiatky

Finančná gramotnosť (FIG):

Tematické celky: človek a komunikácia, obrazy pravekého sveta, obrazy starovekého sveta

4. Požiadavky na výstup

Žiak vie:

- pracovať s informáciami vhodným spôsobom (video, text, hovorené slovo, diagram),
- vyjadriť alebo formulovať (jednoznačne) vlastný názor a záver,
- kriticky hodnotiť informácie (časopis, internet),
- správne interpretovať získané fakty, vyvodzovať z nich závery a dôsledky,
- pracovať v kolektíve, v družnej a priateľskej atmosfére,
- hodnotiť a rešpektovať svoju vlastnú prácu a prácu druhých.
- samostatne pracovať a zapájať sa do práce kolektívu, riadiť jednoduchšie práce v menšom kolektíve, niesť zodpovednosť aj za prácu druhých,
- formulovať a prezentovať svoje postoje v priebehu ich historického vzdelávania využívaním všetkých metód a prostriedkov, ktoré majú v danom okamihu k dispozícii,
- preukázať vlastnú zodpovednosť za zverené veci, za svoje vlastné správanie sa, zdravie a spoluzodpovednosť za životné prostredie alebo stav spoločnosti ako celku

5. Metódy a formy práce

Stratégia vyučovania vychádza:

- zo samostatnej práce
- z práce v dvojiciach
- zo skupinovej práce
- z projektového vyučovania
- zo zážitkového vyučovania
- z frontálneho vyučovania
- z brainstormingu
- z práce s mapou a časovou priamkou
- z porovnávania kladných a záporných príkladov
- z používania textových a obrazových materiálov
- z metódy opakovania a precvičovania
- z čítania textu s porozumením
- z didaktických hier – zážitkovosti
- z návštevy múzeí a galérií

6. Učebné zdroje

- učebnica dejepisu
- mapy, atlasy, encyklopédie
- projekty, vlastné zdroje
- obrazový materiál
- DVD
- nahrávky
- PC, internet

7. Hodnotenie predmetu

Žiak je hodnotený priebežne i sumárne na konci jednotlivých polrokov. Hodnotenie práce

žiaka pozostáva z ústnych odpovedí, z písomných odpovedí - žiak je skúšaný písomnou formou – testom, samostatnej práce na hodinách, aktivity pri plnení úloh, vytvorenia projektov a prezentácií, písomné úlohy budú hodnotené známkou, ostatné slovné i známkou.

Hodnotenie prebieha v súlade s príslušným metodickým pokynom, vid' Metodický pokyn na hodnotenie žiaka základnej školy v sekcii Školský vzdelávací program. Pri hodnotení a klasifikovaní žiakov so špecifickými potrebami dodržiavame metodické pokyny na hodnotenie a klasifikáciu žiakov so špecifickými potrebami.

GEOGRAFIA

1. Charakteristika predmetu

Učebný predmet geografia rozvíja u žiakov poznanie o výnimočnosti a jedinečnosti planéty Zem. Pomáha správne pochopiť podstatu javov a procesov, ktoré na Zemi prebiehajú a uvedomiť si princípy, na ktorých je postavená existencia života. Štúdium geografie umožňuje žiakom spoznávať krajinu v celej svojej komplexnosti a zložitosti, podporuje snahu porozumieť vzťahom medzi jednotlivými zložkami a prvkami krajiny a chápať ich silnú vzájomnú previazanosť.

Základnou zručnosťou, rozvíjanou v geografii, je práca s mapovými podkladmi v tlačenej a digitálnej podobe. Vedieť mapu vyhľadať, čítať, pracovať s ňou, analyzovať jej obsah a interpretovať ho, orientovať sa v nej a podľa nej v neznámom prostredí, tvoria základ geografického myslenia a vzdelávania.

Dôkladné poznanie Zeme je nevyhnutnou podmienkou jej ochrany. Každé miesto na Zemi je osobité. Od iných odlišuje typickým podnebím, rastlinstvom, živočíštvom, ale aj obyvateľmi s vlastným jazykom, kultúrou a spôsobom života. Tolerancia žiakov k inakosti predpokladá pochopenie podstaty príčin rôznorodosti a rozmanitosti jednotlivých krajín. Vyžaduje úctu k princípom demokracie a občianskej slobody, ktorých nerešpektovanie môže viesť k vojnovým konfliktom a globálnym katastrofám. Geografia zohráva v tomto smere nezastupiteľnú úlohu. Zdôrazňuje súvislosti a nie vždy jasnú prepojenosť príčin s dôsledkami. Formuje osobnosť mladého človeka upozorňovaním na podobnosť, ale aj zvláštnosti popisovaných regiónov, ktoré porovnáva so Slovenskom, pričom poukazuje na jeho jedinečnosť v kontexte Európy, či sveta.

2. Ciele predmetu

Žiaci

- vyhľadajú, porovnajú, posúdia pravdivosť a zhodnotia dostupné informácie o krajine z rôznych informačných zdrojov,
- prezentujú informácie o krajine z rôznych podobách (grafy, tabuľky, schémy, diagramy, fotografie, filmy a pod.),

- interpretujú mapy rôzneho druhu v digitálnej aj tlačenej podobe,
- zdôvodnia rôznorodosť prírodných podmienok na Zemi a ich vplyv na život človeka,
- zaujmú postoj k najväčším problémom ľudstva a ponúknu vhodné riešenia,
- pochopia zložitosť krajiny a silnú vzájomnú previazanosť jej prírodných a socioekonomických zložiek

3. Obsahový a výkonový štandard

5. ročník

(2 hodiny zo ŠVP, 66 hodín ročne)

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 5. ročník sú totožné so Inovoaným ŠVP pre predmet Geografia – nižšie stredné vzdelávanie - <https://www.minedu.sk/data/att/7530.pdf> , str. 4-8.

6. ročník

(1 hodina zo ŠVP, 33 hodín ročne)

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 6. ročník sú totožné so Inovoaným ŠVP pre predmet Geografia – nižšie stredné vzdelávanie - <https://www.minedu.sk/data/att/7530.pdf> , str. 9-13.

7. ročník

(1 hodina zo ŠVP, 33 hodín ročne)

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 7. ročník sú totožné so Inovoaným ŠVP pre predmet Geografia – nižšie stredné vzdelávanie - <https://www.minedu.sk/data/att/7530.pdf> , str. 14-16.

8. ročník

(1 hodina zo ŠVP, 33 hodín ročne)

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 8. ročníka sú totožné s Inovoaným ŠVP pre predmet Geografia – nižšie stredné vzdelávanie - <https://www.minedu.sk/data/att/7530.pdf> , str. 17-19.

9. ročník

(1 hodina zo ŠVP, 33 hodín ročne)

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 9. ročníka sú totožné s Inovovaným ŠVP pre predmet Geografia – nižšie stredné vzdelávanie - <https://www.minedu.sk/data/att/7530.pdf> , str. 20 -23.

Prierezové témy:

Environmentálna výchova

Problém zachovania života na Zemi sa stáva globálnym problémom. Cieľom prierezovej témy **environmentálna výchova v geografii** je prispieť k rozvoju osobnosti žiaka tak, že v oblasti vedomostí, zručností a schopností nadobudne schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi; poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach sveta; pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu.

- zásahy človeka do prírody
- vnímanie krás prírody
- správanie v pohoriach – dramatizácia
- najohrozenejšie oblasti sveta
- znečisťovanie miest, nedostatok pitnej vody

Multikultúrna výchova

rôznosť kultúr na Slovensku a vo svete

- životný štýl ľudí a kultúrne tradície
- spolužitie domorodcov a prisťahovalcov
- multikultúrne mestá, spôsob života v nich, klady a zápory
- porovnať kultúru v jednotlivých štátoch, napr. ich jazyk, kuchyňa, sviatky a pod.
- ako sa formuje kultúra ľudí v závislosti od prostredia
- neodmietat' príslušníkov iných kultúr len preto, že sa niečím odlišujú – obliekanie, zvyky, jedlo, sviatky a pod.
- rozvíjať žiakovu toleranciu voči príslušníkom iných kultúr
- zmysluplná diskusia o pozitívach a negatívach vlastnej kultúry
- uvedomovanie si vlastných predsudkov a ich odstraňovanie
- rešpektovať kultúrne odlišnosti

Mediálna výchova v geografii spočíva v tom, aby sa žiaci vedeli správne orientovať v rôznych médiách a využívali svoje vedomosti z médií pri štúdiu geografie.

- diskusie o sledovaných filmoch, reklamách a pod.
- odborné, dokumentárne filmy
- naučiť žiakov vnímať informácie z filmu
- svetové osobnosti, ktoré žiaci poznajú z médií

- zvyšovať úroveň mediálnej gramotnosti – schopnosti kriticky prijímať, analyzovať, hodnotiť mediálny obsah

Ochrana života a zdravia

- hľadať informácie ako sa chrániť pred živelnými pohromami
- prípadová štúdia – pripraviť príbeh zo skutočného života – ako sa správať v pohorí

Osobnostný a sociálny rozvoj

- rozvíjať schopnosť učiť sa učiť
- rozvíjať u žiakov sebapoznávanie, sebaúctu
- plánovať a organizovať si učenie
- vedieť zhodnotiť svoje klady a nedostatky pri učení
- pestovať kvalitné medziľudské vzťahy
- schopnosť pracovať v tíme

Finančná gramotnosť

- cestovanie
- hospodárstvo krajín – Austrália, Amerika, Afrika, Ázia, Európa, Slovensko

4. Požiadavky na výstup

Úlohou geografie nie je len osvojenie si vedomostí, ale hlavne rozvíjanie žiackych zručností súvisiacich s „čítaním mapy“. Interpretovať obsah mapy, identifikovať v nej vybrané objekty, opísať polohu kontinentu (regiónu, oblasti, štátu), tvorí základ geografického poznania na základnej škole. Očakáva sa schopnosť žiaka dobre sa orientovať v mapovom diele dostupnom v tlačenej alebo elektronickej podobe. Výber konkrétnej mapy je výlučne v kompetencii učiteľa. Od žiaka sa nevyžaduje, aby ovládal množstvo názvov mapových znakov. Požiadavky vzdelávacieho štandardu smerujú k jeho schopnosti nájsť vhodnú mapu, vyhľadať v nej potrebné informácie, zhodnotiť ich, analyzovať a využiť práve tie, ktoré potrebuje na vyriešenie problému. Pri výkonoch spojených s porovnávaním, žiak má schopnosť slovne opísať informácie, rozpoznať v nich porovnávané skutočnosti a vyvodiť vlastné úsudky.

5. Metódy a formy práce

Metódy a formy vyučovania sú dôležitým faktorom dosiahnutia stanoveného cieľa výučby. Metóda vzdelávania je cieľavedomý, koordinovaný a zámerný postup na dosiahnutie vytýčeného výchovno-vzdelávacieho cieľa.

Vo vyučovacom procese na hodinách geografie sa využívajú tieto metódy a formy práce:

motivačné - rozprávanie, rozhovor, problém, demonštrácia

expozičné rozprávanie, vysvetľovanie, rozhovor, beseda

demonštračné – pozorovanie, manipulácia s predmetmi

problémové – heuristická

projektová

praktické aktivity

aktivizujúce – diskusia, situačná metóda, inscenačná metóda, didaktické hry, kooperatívne vyučovanie

fixačné – metódy opakovanie a precvičovania

6. Učebné zdroje

- **Učebnica geografie**
- Odborné Časopisy : Ľudia a svet, Štáty sveta, geografia , Ľudia a Zem, Geo, ...
- encyklopédie
- internetové stránky
- mapy, atlasy, glóbusy
- DVD , video,...
- Pracovné zošity

7. Hodnotenie

Hodnotenie je silným stimulujuúcim prostriedkom a má veľký výchovný význam, pokiaľ je správne a spravodlivé. Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v predmete geografia je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, aké sú jeho pokroky, v čom má nedostatky, kde má rezervy. Súčasťou hodnotenia má byť aj povzbudenie do ďalšej práce a návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Dôležité je zhodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami každého žiaka.

Hlavnými hodnotiacimi činnosťami v triede sú:

- sledovanie bežnej práce v triede
- zvláštne úlohy, ktoré slúžia hodnoteniu začlenenému do bežnej práce v triede
- domáce úlohy
- testy alebo písomky navrhnuté učiteľom
- štandardizované testy

Hodnotenie predmetu sa riadi platnou legislatívou a vnútornými usmerneniami školy. Žiaci budú hodnotení priebežne a výsledné hodnotenie bude sumárne a bude zohľadňovať individuálne napredovanie žiaka.

Klasifikácia písomných odpovedí je hodnotená podľa percentuálnej tabuľky:

- 1 100 – 90%
- 2 89 - 75%
- 3 74 - 50%
- 4 49 - 30%
- 5 29 - 0%

Klasifikácia ústnej odpovede bude dodržiavaná podľa platného metodického pokynu Ministerstva školstva, vedy výskumu a športu SR.

Voliteľná časť:

1. domáce úlohy
2. spracovanie úloh na PC
3. tvorba projektov, prezentácia projektov

OBČIANSKA NÁUKA

1. Charakteristika predmetu

Predmet prispieva k vytváraniu a rozvoju sociálneho a občianskeho vedomia žiakov. Prostredníctvom vymedzených pojmov a výkonov sprostredkuje potrebné vedomosti, zručnosti a nadobudnutie spôsobilostí, ktoré im umožnia orientovať sa v sociálnom prostredí a v bežných životných situáciách. Umožňuje žiakom pochopiť seba samých a pomáha im v ich socializačnom procese. Vede ich k poznávaniu svojej rodiny, školy, obce, regiónu, Slovenska a Európskej únie. Učí ich demokraticky myslieť a konať, poznávať svoje práva a povinnosti a obhajovať práva druhých. Poskytuje žiakom základné vedomosti z oblasti štátu a práva, umožňuje im pochopiť ekonomický život spoločnosti a vedie ich k aktívnej občianskej angažovanosti, ktorej jedným z dôležitých predpokladov je kritické myslenie

2. Ciele predmetu

Žiaci

- získajú vedomie jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
- realisticky sa spoznávajú, hodnotia seba samých,
- osvoja si pravidlá a normy spoločenského spolunažívania,
- uvedomujú si práva a povinnosti a primerane svoje práva obhajujú,
- preberajú zodpovednosť za vlastné názory, postoje a dôsledky konania,
- uznávajú základné princípy demokracie,
- budujú si tolerantný prístup k iným názorom, postojom, hodnotám a kultúram,
- učia sa aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti,
- získajú základné vedomosti o sociálnoekonomickom a právnom fungovaní spoločnosti

3. Obsahový a výkonový štandard

6.ročník

Časová dotácia: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 6. ročník sú totožné so Inovoaným ŠVP pre predmet Občianska náuka– nižšie stredné vzdelávanie
<http://www.minedu.sk/data/att/7529.pdf>, str. 3.-4.

7.ročník

Časová dotácia: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 6. ročník sú totožné so Inovoaným ŠVP pre predmet Občianska náuka– nižšie stredné vzdelávanie
<http://www.minedu.sk/data/att/7529.pdf>, str. 5.-6.

8.ročník

Časová dotácia: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 8. ročník sú totožné so Inovoaným ŠVP pre predmet Občianska náuka– nižšie stredné vzdelávanie
<http://www.minedu.sk/data/att/7529.pdf>, str. 6-7.

9.ročník

Časová dotácia: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 9. ročník sú totožné so Inovoaným ŠVP pre predmet Občianska náuka– nižšie stredné vzdelávanie
<http://www.minedu.sk/data/att/7529.pdf>, str. 7-8.

Prierezové témy:

Prierezovými témami, ktoré možno začleniť do vyučovania Občianskej náuky sú: Multikultúrna výchova (MUV), Mediálna výchova (MEV), Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR), Environmentálna výchova (ENV), Ochrana života a zdravia (OŽaZ), Finančná gramotnosť (FG)

Cez prierezové témy sa budú formovať postoje a hodnotové orientácie žiakov. Uvedomujúc si, že tieto často aktualizčné témy nie je možné zaradiť len do jednotlivých Predmetov, pretože si vyžadujú pohľady z viacerých oblastí, bude potrebné integrovať učivo aj v kooperácii s inými predmetmi. Medzi takéto prierezové témy, ktoré súvisia aj s občianskou náukou, zaradíme:

- v spolupráci s predmetom Kultúra a umenie: Umelecké artefakty nášho regiónu, krajiny
- v spolupráci s predmetom Biológia: Antropogenéza (vývin človeka)
- v spolupráci s Katolíckym náboženstvom a Dejepisom: Náboženstvá. Formovanie

kresťanského učenia. Multikulturalizmus. Tolerancia

- v spolupráci s predmetom Geografia: Moje mesto, obec, región, štát, Európska integrácia
- v spolupráci so Slovenským jazykom a literatúrou: kultúra nášho regiónu

Jednou z najdôležitejších prierezových tém vo vyučovaní občianskej náuky je multikultúrna výchova žiakov, ktorá je podrobne rozpracovaná v tematických plánoch. Pojmy multikultúrnej výchovy zároveň tvoria aj obsah predmetu občianska náuka. V prvom rade teda chceme vytvoriť u žiaka určité zručnosti, kompetencie, zmeniť jeho postoje tak, aby bol pripravený na život v súčasnej, teda multikultúrnej spoločnosti.

Multikultúrna výchova je v podstate zameraná na rozvoj schopnosti rešpektovať existenciu iných kultúr, spoznávať ich, naučiť sa ich tolerovať, čo sa stane základom, ktorý umožní hlbšie pochopenie danej kultúry tak, aby výsledkom bolo akceptovanie jej odlišnosti.

Sú nevyhnutnou súčasťou vzdelávania, zabezpečujú komplexnosť vzdelávania, využívanie aplikačných súvislostí a riešenia problémov, situácií a javov v logickom celku. Dôsledné ponímanie štruktúry učiva je jedným z prvých krokov, ktoré vedú k ich uplatňovaniu

Medzipredmetové vzťahy sa rozvíjajú a budujú formou projektov, vyučovania v blokoch a prostredníctvom prierezových tém, ku ktorým patrí:

Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR):

- pozeráť sa na udalosti, javy a problémy ľudí a ich riešenia v súčasnosti aj minulosti z rôznych pohľadov
- vážiť si každého človeka
- rovnoprávnosť pohlaví
- rozvíjanie spolupráce medzi žiakmi

Multikultúrna výchova (MULTV):

- vychovávať empatických jedincov, ktorí pochopia a akceptujú kultúrnu rôznorodosť
- rozvíjať medzil'udskú toleranciu
- poznať históriu, zvyky, tradície iných kultúr
- boj proti neznášanlivosti, rasizmu, xenofóbia
- chápať vzťahy vlastnej kultúry s inými kultúrami, schopnosť vidieť ich vzájomné ovplyvňovanie sa v histórii a snaha prijať toto ovplyvňovanie ako samozrejmosť

Enviromentálna výchova (ENV):

- schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi od dávnych čias život na Zemi
- poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu
- v rôznych oblastiach sveta
- viesť žiakov k ochrane prírodného prostredia, v ktorom sa nachádzajú kultúrno-hist. pamiatky
- naučiť žiakov chrániť a zveľad'ovať kultúrne a historické dedičstvo

- schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu

Mediálna výchova (MEDV):

- viesť žiakov k tomu, aby poznali význam podávania informácií o spoločnosti a tradíciách nášho národa a o kultúrno-historických pamätihodnostiach Slovenska
- viesť žiakov k tomu, aby vedeli zmysluplne využívať médiá
- rozvíjať schopnosť vytvoriť si vlastný názor na médiá na základe prijímaných informácií

učiť sa kriticky hodnotiť mediálne spracované udalosti, javy, konflikty

Finančná gramotnosť (FIG):

Témy: moja rodina; moja trieda, škola; štát a právo; voľba povolania; ekonomický život v spoločnosti; finančná gramotnosť

4. Požiadavky na výstup

Žiak by mal vedieť:

- určiť typy spoločenských rolí, v ktorých žije
- uviesť typy spoločenských rolí, ktoré vo svojom živote zohráva/bude zohrávať,
- vysvetliť pomocou príkladov päť základných funkcií rodiny,
- charakterizovať základné znaky rodiny,
- porovnať rozdiely vo fungovaní harmonickej a rozvrátenej rodiny,
- uviesť na príkladoch fungovanie pravidiel v rodine,
- zostaviť rebríček práv a povinností detí v rodine,
- navrhnúť zoznam piatich práv a povinností rodičov v rodine,
- určiť vzťahy medzi členmi svojej širšej rodiny,
- uviesť na príkladoch fungovanie vzťahov medzi príbuznými, priateľmi, susedmi
- vypracovať individuálny návrh práv a povinností žiaka v školskej triede/škole, zdôvodniť vybrané práva a povinnosti žiaka zo školského poriadku,
- vysvetliť na príkladoch pozitívne a negatívne vzory pre život v triede/v škole,
- zdôvodniť úlohu a význam fungovania žiackej školskej rady,
- vytvoriť prehľad mimovyučovacej a mimoškolskej činnosti/aktivity v škole, obci a okolí. zdôvodniť vybrané práva a povinnosti žiaka zo školského poriadku,
- vysvetliť na príkladoch pozitívne a negatívne vzory pre život v triede/v škole,
- zdôvodniť úlohu a význam fungovania žiackej školskej rady,
- vytvoriť prehľad mimovyučovacej a mimoškolskej činnosti/aktivity v škole, obci a okolí.
- zdôvodniť vlastnými slovami význam občianstva pre človeka,

- vytvoriť na základe získaných informácií prezentáciu obce, mesta, regiónu,
- predstaviť činnosť vybraných významných osobností obce/regionu,
- prezentovať pozitívne tradície svojho regiónu,
- vysvetliť spôsoby používania štátnych symbolov Slovenskej republiky,
- rozlíšiť na príkladoch štátne sviatky, dni pracovného pokoja a pamätné dni v SR,
- prezentovať vyhládané základné informácie o vzniku, význame simulovať v rolových hrách základné typy osobnosti podľa temperamentu,
- rozpoznať prejavy kladných a záporných charakterových vlastností konkrétneho človeka,
- porovnať rôzne spôsoby učenia sa,
- zhodnotiť prínos spolupráce a súťaženía v sociálnej skupine,
- rozpoznať pozície a roly jednotlivcov v sociálnych skupinách,
- identifikovať jednotlivé životné štýly,
- zdôvodniť svoj výber vhodných a nevhodných spôsobov trávenia voľného času.
- analyzovať štruktúru spoločnosti podľa veku, pohlavia, náboženstva, vzdelania, národnosti,
- určiť hlavné príčiny sociálnych zmien v spoločnosti a ich dôsledky,
- uviesť príklady rozmanitosti kultúr v Slovenskej republike,
- rozpoznať prejavy šikanovania, extrémizmu, vandalizmu,
- vysvetliť príčiny rôznych konfliktov v spoločnosti,
- navrhnúť konkrétne formy pomoci pre zdravotne postihnutých a starých ľudí v okolí. analyzovať články Ústavy SR, týkajúce sa znakov štátu a štátnej moci, | zhodnotiť význam Ústavy SR pre občana,
- vysvetliť na príkladoch vybraných štátov funkcie štátu,
- porovnať na príkladoch vybraných štátov rôzne formy vlády,
- zdôvodniť potrebu deľby štátnej moci,
- vystihnúť rozdiely medzi priamou a nepriamou demokraciou,
- rozlíšiť parlamentné, prezidentské a komunálne voľby,
- vytvoriť hierarchiu právnych predpisov,
- rozpoznať na príkladoch znaky protiprávneho konania orientovať sa v texte Druhej hlave Ústavy SR a Dohovoru o právach dieťaťa,
- rozpoznať v konkrétnych situáciách prejavy diskriminácie,
- identifikovať rodové stereotypy v okolí a médiách,
- prezentovať výsledky samostatne nájdených príkladov najčastejšieho porušovania práv dieťaťa v rodine, škole, na Slovensku, vo svete. zdôvodniť opodstatnenosť vzdelania a vzdelávania ako hodnoty,
- vytvoriť schému školského systému SR,
- orientovať sa pri výbere povolania v rôznych zdrojoch informácií,
- prezentovať plán budovania svojej kariéry rozlíšiť pojmy ekonómia a ekonomika,
- konkretizovať na príkladoch spôsoby riešenie troch základných ekonomických otázok,
- uviesť základné rozdiely medzi trhovou, príkazovou a zmiešanou ekonomikou,

- demonštrovať vzťahy medzi kupujúcimi a predávajúcimi na trhu,
- simulovať postup pri reklamácií tovarov alebo služieb. zostaviť modelový osobný/rodinný rozpočet,
- ilustrovať na príklade vybraný problém z oblasti finančnej gramotnosti,
- zhodnotiť mieru rizika pri využití služieb bankových a nebankových inštitúcií.

5. Metódy a formy práce

Stratégia vyučovania vychádza:

- zo samostatnej práce
- z práce v dvojiciach
- zo skupinovej práce
- z projektového vyučovania
- zo zážitkového vyučovania
- z frontálneho vyučovania
- z brainstormingu
- z práce s mapou a časovou priamkou
- z porovnávaní kladných a záporných príkladov
- z používania textových a obrazových materiálov
- z metódy opakovania a precvičovania
- z čítania textu s porozumením
- z didaktických hier – zážitkovosti
- z návštevy múzeí a galérií

6. Učebné zdroje

- učebnica občianskej náuky
- Ústava SR, Spoločenskovedný slovník,
- projekty, vlastné zdroje
- obrazový materiál
- DVD
- nahrávky
- PC, internet

7. Hodnotenie predmetu

Žiak je hodnotený priebežne i sumárne na konci jednotlivých polrokov. Hodnotenie práce žiaka pozostáva z ústnych odpovedí, z písomných odpovedí - žiak je skúšaný písomnou formou – testom, samostatnej práce na hodinách, aktivity pri plnení úloh, vytvorenia projektov a prezentácií, písomné úlohy budú hodnotené známkou, ostatné slovne i známkou.

Hodnotenie prebieha v súlade s príslušným metodickým pokynom, viď Metodický pokyn na hodnotenie žiaka základnej školy v sekcii Školský vzdelávací program. Pri hodnotení a klasifikovaní žiakov so špecifickými potrebami dodržiavame metodické pokyny na

hodnotenie a klasifikáciu žiakov so špecifickými potrebami.

Človek a príroda

BIOLÓGIA

1. Charakteristika predmetu

Učebný predmet umožňuje rozvíjať a prehĺbovať poznatky o živých organizmoch s dôrazom na vzájomné vzťahy organizmov a vzťahy k prostrediu ako aj človeka k živým a neživým zložkám prostredia. Predmet je zameraný na chápanie živej prírody ako celku. To predstavuje poznanie konkrétnych prírodných celkov a život organizmov v ich životnom prostredí. Orientuje sa na prejavy života a vzájomné vzťahy organizmov, chápanie základných súvislostí živých a neživých zložiek prírody, ako výsledku vzájomného pôsobenia rôznych procesov. Vedie k schopnosti triediť informácie a poznatky, využívať ich v praktickom živote, rozvíjať aktívny a pozitívny vzťah k prírode, človeku a ochrane jeho zdravia.

2. Ciele predmetu

Ciele sú zamerané na poznávanie živej a neživej prírody ako celku, čo predstavuje:

1. Poznať a chápať život v prírodných celkoch a život organizmov v nich.
2. Poznať väzby organizmov na životné prostredie v prejavoch života a vzájomných vzťahoch ako súčastí celku.
3. Chápať základné súvislosti a vzťahy prírodných objektov ako výsledok vzájomného pôsobenia prírodných procesov a javov.
4. Chápať základné biologické procesy vo väzbe na živé a neživé zložky prírody.
5. viesť k schopnosti triediť informácie a osvojené poznatky a využívať v praktickom živote.
6. Rozvíjať aktívny záujem a pozitívny vzťah k prírode

KOMPETENCIE V OBLASTI PRÍRODNÝCH VIED

- Poznávať živé organizmy a ich význam v prírode a pre život človeka. Chápať lesný, vodný, trávny, poľný ekosystém a ľudské obydľia ako životný priestor organizmov, poznať typických predstaviteľov podľa vonkajších znakov, životných prejavov a potravinových vzťahov, zásady prevencie a spôsob ochrany pred škodlivými druhmi.
- Poznať základnú stavbu, funkcie a životné prejavy rastlinných a živočíšnych buniek, jednobunkových a mnohobunkových organizmov.

- Poznať základnú stavbu a funkcie sústav orgánov človeka, zásady starostlivosti prvej predlekárskej pomoci pri bežných poraneniach. Rozvíjať poznatky o činnosti ľudského tela, ako celostného systému z hľadiska ochrany zdravia a zdravého životného štýlu.
- Porozumieť vzťahu neživej a živej prírody a význam jej poznávania. Poznať základnú stavbu a stavebné jednotky Zeme, podstatné zmeny v zemskej kôre, základné vonkajšie a vnútorné geologické procesy, súvislosti geologického vývoja Zeme, prírody a človeka.
- Poznať základné podmienky života, faktory prostredia a vzťahy organizmov, následky vplyvu človeka na biosféru a možnosti ich odstránenia.
- Poznať hlavné znaky základných životných procesov baktérií, rastlín, húb a živočíchov, podstatu a význam dedičnosti v prírode a pre človeka.
- Poznať zložky životného prostredia, ich vzájomný vzťah, význam pre podmienky života organizmov a človeka a faktory vplývajúce na kvalitu životného prostredia, zdravie a spôsob života človeka a organizmov, základné hľadiská ochrany životného prostredia a prírody.

Stanovené ciele sa dosahujú rozvíjaním ďalších **kľúčových kompetencií** žiakov:

- **v oblasti komunikačných schopností:**
 - identifikovať a správne používať základné biologické pojmy,
 - vysvetliť alebo zdôvodniť základné znaky biologických objektov a procesov, ich podstatu a vzájomné vzťahy,
 - vecne správne sa vyjadrovať verbálne, písomne a graficky k danej učebnej téme,
 - vedieť využiť informačné a komunikačné zdroje,
 - porozumieť textovým, číselným a grafickým informáciám a využívať ich pri samostatnej a skupinovej činnosti,
 - vyhľadávať, triediť, spracovávať a využívať informácie a dáta z rôznych zdrojov,
 - vedieť spracovať jednoduchú správu z pozorovania, spracovať a prezentovať jednoduchý projekt so zameraním na ciele, metódy, výsledky a ich využitie na základe danej štruktúry,
 - zrozumiteľne prezentovať svoje poznatky, skúsenosti a zručnosti,
- **v oblasti identifikácie problémov, navrhovania riešenia a schopnosti ich riešiť:**
 - riešiť úlohy zamerané na rozvoj porozumenia a aplikácie,
 - navrhovať rôzne riešenia úloh, postupov a prístupov, rozvíjať schopnosti a zručnosti pri riešení praktických úloh, spracovávaní jednoduchých správ z pozorovaní a jednoduchých školských projektov,
 - využívať tvorivosť a nápaditosť, samostatne tvoriť závery na základe zistení, skúmaní alebo riešení úloh, predpokladať a určiť príčinné súvislosti,
 - samostatne podľa inštrukcií pozorovať, experimentovať a odhadovať,
- **v oblasti rozvíjania sociálnych kompetencií:**
 - vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti,
 - pracovať vo dvojiciach alebo v skupine, vzájomne si radiť a pomáhať, preberať sebazodpovednosť,
 - prezentovať a zhodnotiť výsledky svojej alebo skupinovej činnosti,

- hodnotiť vlastné výkony a pokroky v učení,
- **v oblasti získavania, osvojovania a rozvíjania manuálnych zručností:**
- používať správne postupy a techniky pri praktických činnostiach, dodržiavať pravidlá bezpečnosti a ochrany zdravia,
- využívať učebné, kompenzačné a iné pomôcky,
- rozvíjať zručnosti pri práci s prírodninami a pri terénnych pozorovaniach,
- aplikovať teoretické poznatky a skúsenosti v praktických podmienkach.

3. Obsahový a výkonový štandard

5. ročník

(2 hodiny zo ŠVP, 66 hodín ročne)

Tematické celky tvoriace obsah učiva: Podľa inovovaného ŠVP pre základné školy, výkonový štandard predmetu Biológia pre nižšie stredné vzdelávanie, strana 3 – 4: <http://www.minedu.sk/data/att/7543.pdf>

Námety praktických aktivít: Pozorovanie vybraných rastlinných alebo živočíšnych objektov lupou a mikroskopom.

Poznávanie a rozlišovanie lesných drevín alebo bylín (podľa prírodnín, herbárových položiek, obrazov, atlasov a pod.).

Poznávanie a rozlišovanie jedlých a jedovatých húb. Pozorovanie častí tela lesných bylín lupou alebo mikroskopom.

Pozorovanie schránok mäkkýšov lupou a ich rozlíšenie (ulita, lastúra). Pozorovanie vonkajších znakov a spôsob pohybu rýb v akváriu.

Poznávanie poľných a lúčnych rastlín a živočíchov (v životnom prostredí, podľa atlasu, obrazov, herbárových položiek, trvalých preparátov a pod.).

- tvorba žiackych projektov :

napr.: Les a lesné spoločenstvá v okolí obce (mesta, školy, bydliska). Vodné a brehové organizmy v okolí obce (mesta, školy, bydliska). Vplyv znečistenia ovzdušia na stav drevín v obci (meste, okolí školy). Vplyv znečistenia vody na život rýb a iných vodných organizmov v okolí. Výskyt obojživelníkov v okolí bydliska. Liečivé rastliny v mojom okolí. Výskyt vtákov v okolí bydliska (školy, parku, sídliska). Vplyv krmidiel a hniezdnych búdok na rozšírenie a ochranu vtákov v obci (v okolí školy, bydliska).

- samostatné krátkodobé a dlhodobé pozorovania žiakov :

napr.: Stopy živočíchov v lese. Život listnatých a ihličnatých drevín počas roka. Hniezdenie vtákov. Vonkajšie znaky a prejavy života vodných mäkkýšov v akváriu. Vplyv znečistenej vody na vodné mikroorganizmy. Rast obilniny od siatia po žatvu. Rast ľuľka zemiakového od sadenia po zber hlúz.

6.ročník

(1 hodina zo ŠVP + 0,5 hodina z voliteľných, spolu 1,5 hodiny týždenne, 49 hodín ročne)

Tematické celky tvoriace obsah učiva: Podľa inovovaného ŠVP pre základné školy, výkonový štandard predmetu Biológia pre nižšie stredné vzdelávanie, strana 5. – 6.:

<http://www.minedu.sk/data/att/7543.pdf>

Námety praktických aktivít

Pozorovanie rastlinných a živočíšnych buniek mikroskopom (napr. bunky pokožky dužinatej šupiny cibule, plesne, kvasinky).

Pozorovanie a rozlišovanie vyživovacích a rozmnožovacích orgánov kvitnúcej rastliny voľným okom.

Pozorovanie vnútornej stavby koreňa, stonky dreviny a byliny, listu, kvetu.

Pozorovanie stavby tela črievičky, vonkajšej stavby tela hmyzu, ústnych ústrojov, končatín a krídel hmyzu.

Školský vzdelávací program - navýšené hodiny ŠkVP budú využité na:

- doplnenie, rozšírenie a prehĺbenie obsahu predmetu biológie ŠVP.
- Regionálne osobitosti prírodných spoločenstiev (3hod.)
- tvorbu žiackych projektov – napr.: Zeleň v okolí bydliska (školy, obce, mesta, sídliska). Pestovanie a ochrana zelene v triede (škole, v domácnosti). Dreviny v parku (záhrade, okolí školy). Mój pes (mačka, chrček, morča, kanárik). Vtáky v okolí bydliska (školy, parku, sídliska). Starostlivosť o vtáky v zime (v okolí školy alebo bydliska, v parku, záhrade).
- samostatné krátkodobé a dlhodobé pozorovania žiakov – napr.: Vypestovať podľa návodu pleseň a pozorovať stavbu jej tela. Naklíčiť podľa návodu semeno a pozorovať jeho stavbu. Ako vplýva smer svetla na rast stonky? Potrebujú semená na klíčenie vzduch (vodu, teplo)? Prečo sa v sfarbenej vode zafarbili biele kvety?

7.ročník

(2 hodiny zo ŠVP, 66 hodín ročne)

Tematické celky tvoriace obsah učiva: Podľa inovovaného ŠVP pre základné školy, výkonový štandard predmetu Biológia pre nižšie stredné vzdelávanie, strana 6. – 8 -

<http://www.minedu.sk/data/att/7543.pdf>

Námety praktických aktivít.

Pozorovanie a porovnanie kožných útvarov a kostry stavovcov. Pozorovanie stavby vtáčieho vajca. Poznávanie chránených stavovcov.

Nácvik prvej pomoci pri akýchkoľvek zraneniach.. Poznávanie a určovanie kostí na modeloch a vzdelávacích plagátoch. Poznávanie orgánov a orgánových sústav na torze človeka.

Pozorovanie činností zmyslových orgánov.

- Námety na tvorbu žiackych projektov :

Mimikry stavovcov v prírode. Vplyv človeka na migráciu druhov. Vplyv zdravej výživy na

zdravie človeka. Spoločenský dopad drogových závislostí.

- Samostatné krátkodobé a dlhodobé pozorovania žiakov:

Pozorovanie životných prejavov stavovcov v okolí (bydliska, školy). Pozorovanie podmienených a nepúodmienených reflexov domácich zvierat (pes, mačka, ...).

Sledovanie vlastných aktivít a ich časového rozloženia podľa psychhygieny.

Zisťovanie reakcií tela (tep, dych, činnosť svalov, kostí) počas pokoja a zvýšenej námahy.

8. ročník

(1 hodina zo ŠVP, 33 hodín ročne)

Tematické celky tvoriace obsah učiva: Podľa inovovaného ŠVP pre základné školy, výkonový štandard predmetu Biológia pre nižšie stredné vzdelávanie, strana 8-9

<http://www.minedu.sk/data/att/7543.pdf>

Námety praktických aktivít

Rozlíšenie typických znakov húb a rastlín podľa životných procesov.

Pozorovanie rozmnožovacích orgánov výtrusných a semenných rastlín.

Rozlíšenie živočíchov podľa typických znakov a funkcií sústav orgánov.

Pozorovanie a odlíšenie bunkovej stavby tiel organizmov.

Porovnanie vonkajšej a vnútornej stavby tiel rastlín a živočíchov.

- Námety na samostatné krátkodobé a dlhodobé pozorovania a aktivity žiakov:

Zložky životného prostredia našej triedy (školy, bydliska).

- Námety na tvorbu žiackych projektov:

Návrh optimálneho životného prostredia našej triedy (školy, bydliska). Ako zlepšiť životné prostredie našej triedy (vybraného priestoru školy a pod.).

9. ročník

(1 hodina zo ŠVP, 33 hodín ročne)

Tematické celky tvoriace obsah učiva: Podľa inovovaného ŠVP pre základné školy, výkonový štandard predmetu Biológia pre nižšie stredné vzdelávanie, strana 11-13

<http://www.minedu.sk/data/att/7543.pdf>

Námety praktických aktivít

Poznávanie minerálov a hornín. Zisťovanie vlastností minerálov a hornín. Rozlišovanie vyvretých a premenených hornín. Poznávanie a rozlišovanie usadených hornín. Zisťovanie obsahu vápnika v horninách. Minerály a horniny v okolí (školy, bydliska). Príroda nášho okolia.

- Námety na samostatné krátkodobé a dlhodobé pozorovania a aktivity žiakov:

Pozorovanie rastu kryštálov kuchynskej soli. Zistiť výskyt minerálov a hornín v okolí návštevou miestneho múzea (na vychádzke, exkurzii). Spoločenstvá v okolí našej školy (bydliska). Aký ekosystém je v našom okolí? Prírodné a ekologické podmienky najbližšieho alebo širšieho okolia školy. Zistiť čistotu ovzdušia v okolí. Zistiť výskyt populácií rastlín v okolí.

- Námety na tvorbu žiackych projektov: Horniny v našej obci a jej okolí. Skameneliny v

našom okolí. Osobitosti živej a neživej prírody v našom okolí. Uplatňovanie hospodárskych ekologických prístupov v okolitej krajine.

Prierezové témy a ich začlenenie do predmetu biológia

Na hodinách biológie sa realizujú nasledovné prierezové témy:

Environmentálna výchova

Celý vyučovací predmet - biológia má zameranie na vytvorenie si pozitívnych postojov človeka k životnému prostrediu, zodpovednosti človeka ako spotrebiteľa za prostredie v ktorom žije. Cieľom tejto prierezovej témy je prispieť k rozvoju osobnosti žiaka tak, že nadobudne schopnosť chápať, hodnotiť a analyzovať vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím, schopnosť poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach sveta, schopnosť pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu. Špeciálny dôraz je na environmentálnu výchovu kladený pri týchto témach:

5.ročník – Príroda a človek, Život v lese, Život na brehu a vo vode, Život na lúkach a pasienkoch

6. ročník – Život s človekom a v ľudských sídlach.

Mediálna výchova

Táto tematika rozvíja v žiakoch schopnosť sledovať aktuálne otázky životného prostredia prostredníctvom médií a vedieť zhodnotiť a vytvoriť si vlastný názor na problematiku.

5.ročník – Život v lese, Život na brehu a vo vode, Život na lúkach a pasienkoch

6.ročník – Život s človekom a v ľudských sídlach, Stavba tela rastlín a húb

Ochrana života a zdravia

Prierezová téma sa zameriava na zvládnutie situácií vzniknutých vplyvom priemyselných a ekologických havárií, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami. Formuje u žiakov vzťah k ochrane vlastného zdravia a života i iných ľudí.

5.ročník – Život v lese, Život na brehu a vo vode, Život na lúkach a pasienkoch

6.ročník – Život s človekom a v ľudských sídlach, Stavba tela rastlín a húb, Stavba tela stavovcov

Osobnostný a sociálny rozvoj

Tematika rozvíja u žiakov sebaopoznávanie, sebaúctu, zodpovednosť za svoje konanie, rešpektovanie názorov a potrieb druhých.

7. ročník – Človek a jeho telo

Multikultúrna výchova

Cieľom prierezovej témy je vytvárať u žiakov predpoklady na pestovanie a rozvíjanie citu ku krásam svojho regiónu, prírody, staviteľstva, ľudového umenia, spoznať jej flóru a faunu – význam ochrany prírody, lesa, vody, živočíchov.

5.ročník – Život v lese, Život na brehu a vo vode, Život na lúkach a pasienkoch

6.ročník – Život s človekom a v ľudských sídlach

Výchova k manželstvu a rodičovstvu

Téma poukazuje na zachovávanie tradičných hodnôt akou je aj rodina a poukazuje na jej funkciu a význam v spoločnosti.

7. ročník – Vývin jedinca, Partnerské vzťahy a rodina, Zdravie a život človeka.

Finančná gramotnosť

Témy: človek a jeho telo; životné prostredie organizmov a človeka; ekologické podmienky života

4. Požiadavky na výstup

Žiak vie opísať základné znaky biologických objektov a procesov, dokáže sa správne vyjadrovať verbálne, graficky a písomne k danej učebnej téme, zrozumiteľne prezentovať poznatky a skúsenosti získane vyhľadáním a spracovaním dát z rôznych informačných zdrojov, spracovať jednoduchú správu alebo projekt z vlastného pozorovania na základe danej štruktúry.

Žiak používa správne postupy a techniky pri praktických činnostiach, dodržiava pravidlá bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, využíva učebné pomôcky, nadobúda zručnosti pri práci s prírodninami a pri terénnych pozorovaniach, rieši rôzne úlohy zamerané na rozvoj porozumenia, navrhuje riešenia úloh, využíva tvorivosť a nápaditosť, samostatne tvorí závery na základe zistení, vyjadruje svoje názory a postoje, vie pracovať v skupinách, vzájomne si radiť a pomáhať.

5. Metódy a formy práce

Na vzbudenie záujmu možno využiť motivačné metódy: motivačný rozhovor, motivačný problém, motivačnú demonštráciu. Expozičné metódy je potrebné využívať pri vytváraní nových poznatkov: rozprávanie, vysvetľovanie, rozhovor, beseda, demonštračná metóda, pozorovanie, manipulácia s predmetmi, inštruktáž.

Významné miesto majú aj problémové metódy ku ktorým patrí heuristická metóda a projektová metóda. Pre realizáciu cieľov sú dôležité: praktické aktivity- pozorovanie dostupných prírodných procesov na podporu chápania vzájomných vzťahov. Pri pozorovaniach uprednostňujeme živé biologické objekty, kladieme dôraz na poznávanie a rozlišovanie organizmov podľa podstatných vonkajších znakov. Dôraz sa kladie na prácu s knihou a textom a samostatné učenie prostredníctvom informačnej a komunikačnej techniky a experimentovania. Z aktivizujúcich metód je vhodná diskusia, situačná metóda, inscenačná metóda, didaktické hry, kooperatívne vyučovanie. Z fixačných metód, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou vyučovania sa využívajú metódy opakovania a precvičovania.

6. Učebné zdroje

Preferujeme najmä audiovizuálnu a výpočtovú techniku, internet, rôzne multimediálne výukové programy, multiplikáty, herbárové položky, nástenné mapy a obrazy, encyklopédie, kľúče na určovanie rastlín.

Učebnice	Odborná literatúra	Učebné pomôcky	Materiálne učebné pomôcky	Ďalšie zdroje
Biológia 5., 6., 7., 8., 9. roč. Prírodopis 5., 6., 7., 8., 9. roč. (učebnice poskytované Ministerstvom školstva)	-atlasy a encyklopédie rastlín a živočíchov -atlasy a encyklopédie ľudského tela -časopisy: Biológia, Chémia, Ekológia, Enviromagazín, Mladý vedec	obrazový materiál modely prírodniny DVD	IKT PC Dataprojektor Vernier	internet

7. Hodnotenie

Pri verbálnej forme kontroly úrovne osvojenia poznatkov je vhodné uprednostňovať prezentovanie poznatkov žiakmi na základe dobrovoľnej odpovede alebo určenia žiaka učiteľom na predchádzajúcej hodine. Pri verbálnej kontrole zisťujeme a hodnotíme najmä osvojenie základných poznatkov stanovených výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu. Písomnou formou kontrolujeme a hodnotíme osvojenie základných poznatkov prostredníctvom testu na konci tematického celku alebo skupiny podobných učebných tém v časovom limite 20 min. v rozsahu 15 otázok. Optimálne hodnotenie je na základe percentuálnej úspešnosti podľa kritérií na základe vzájomnej dohody učiteľov. Pri praktických aktivitách preferujeme slovné hodnotenie praktických zručností, vrátane správnosti nákrasov a schém s dôrazom na samostatnosť a správnosť tvorby záverov z riešenia úloh. Optimálne je slovné hodnotenie so stručným komentárom k výkonu žiaka. V nižších ročníkoch žiak pristupuje k tvorbe záverov na základe stručnej osnovy danej učiteľom.

FYZIKA

1. Charakteristika predmetu

Základnou charakteristikou predmetu, ktorého časová dotácia na druhom stupni našej základnej školy je spolu 150 vyučovacích hodín, je hľadanie zákonitých súvislostí medzi pozorovanými vlastnosťami prírodných objektov a javov, ktoré nás obklopujú v každodennom živote. Porozumieť týmto súvislostiam môžeme iba úzkou spoluprácou s chémiou, biológiou, geografiou a matematikou. Okrem rozvíjania pozitívneho vzťahu k prírodným vedám

interpretujeme poznatky aj ako neoddeliteľnú a nezastupiteľnú súčasť kultúry ľudstva. Každý žiak dostane také základy, ktoré z neho spravia prírodovedne gramotného jedinca tak, aby vedel robiť prírodovedné úsudky a vedel použiť získané vedomosti na efektívne riešenie problémov. Pri výučbe je najväčšia pozornosť venovaná samostatnej práci žiakov – aktivitám, ktoré sú zamerané na činnosti vedúce ku konštrukcii nových poznatkov. Dôraz sa kladie aj na také formy práce, akými sú diskusia, brainstorming, vytváranie logických schém a pojmových máp a práca s informáciami. Okrem objavovania a osvojovania si nových poznatkov a rozvíjania kompetencií fyzikálne vzdelávanie poskytne žiakovi možnosť získania informácií o tom, ako súvisí rozvoj prírodných vied s rozvojom techniky, technológií a so spôsobom života spoločnosti.

Výučba fyziky v rámci prírodovedného vzdelávania u žiakov prehľbí aj hodnotové a morálne aspekty výchovy, ku ktorým patria predovšetkým objektivita a pravdivosť poznania, čo dosiahneme slobodnou komunikáciou a nezávislou kontrolou spôsobu získavania dát alebo overovania hypotéz.

Žiak prostredníctvom fyzikálneho vzdelávania získa vedomosti na pochopenie vedeckých ideí a postupov potrebných pre osobné rozhodnutia a schopnosti zmysluplne sa stavať k lokálnym a globálnym záležitostiam, ako zdravie, životné prostredie, nová technika, odpady a podobne. Žiak bude schopný pochopiť kultúrne, spoločenské a historické vplyvy na rozvoj vedy, uvažovať nad medzinárodnou povahou vedy a vzťahoch s technikou.

Tematické okruhy predmetu:

1. Skúmanie vlastností kvapalín, plynov a pevných telies
2. Správanie sa telies v kvapalinách a plynoch
3. Teplota. Skúmanie premien skupenstva látok
4. Teplo
5. Svetlo
6. Sila a pohyb. Práca. Energia
7. Magnetické a elektrické javy. Elektrický obvod

2. Ciele predmetu

Intelektuálna oblasť

- vedieť vysvetliť na primeranej úrovni prírodné javy v bezprostrednom okolí a vedieť navrhnúť metódy testovania hodnovernosti vysvetlení,
- rozvíjať schopnosti myslieť koncepčne, kreatívne, kriticky a analyticky,
- vedieť aplikovať logické postupy a kreativitu v skúmaní javov v bezprostrednom okolí,
- vedieť získavať, triediť, analyzovať a vyhodnocovať informácie z rozličných vedeckých a technologických informačných zdrojov,
- využívať informácie na riešenie problémov a efektívne rozhodnutia pri rozličných činnostiach,

- vedieť rozlíšiť argumenty od osobných názorov, spoľahlivé od nespoľahlivých informácií,
- vedieť obhájiť vlastné rozhodnutia a postupy logickou argumentáciou založenou na dôkazoch,
- vedieť analyzovať vzájomné vzťahy medzi vedou, technikou a spoločnosťou

Schopnosti a zručnosti

- porovnávať vlastnosti látok a telies pozorovaním aj pomocou meradiel fyzikálnych veličín,
- nájsť súvislosti medzi fyzikálnymi javmi a aplikovať ich v praxi,
- využívať každú príležitosť na rozvíjanie logického myslenia,
- vedieť pripraviť, uskutočniť aj vyhodnotiť jednoduchý fyzikálny experiment,
- dodržiavať pravidlá bezpečnosti práce počas experimentovania,
- trénovať schopnosť sústredene pracovať a trpezlivo sa dopracovať k výsledku,
- vynakladať na dosiahnutie cieľa maximálne úsilie a zvládať prípadný neúspech,
- zdokonaľovať sa v komunikácii so spolužiakmi, vedieť pracovať v skupinách,
- vedieť správne formulovať aj otázky aj odpovede, ale aj počúvať druhých. Dokázať obhájiť svoj názor a nehanbiť sa priznať vlastnú chybu
- riešiť problémové situácie,
- vedieť nájsť, získať a spracovať informácie z odbornej literatúry a iných zdrojov aj ich kriticky zhodnotiť z hľadiska ich správnosti, presnosti a spoľahlivosti.

Postojová oblasť

- naučiť žiakov pristupovať k riešeniu problémov,
- byť otvoreným k novým objavom, vedeckým a technickým informáciám,
- vzbudiť u žiakov záujem o prírodu, prírodné vedy a svet techniky,
- snažiť sa pochopiť fyzikálne zákony a využívať ich vo svojom živote, lebo človek je súčasťou prírody, v ktorej platia fyzikálne zákony,
- osvojiť si a rozvíjať schopnosť cielene experimentovať, lebo experiment je jednou zo základných metód aktívneho poznávania vo fyzike a rozvíja nielen manuálne zručnosti, ale aj rozumové schopnosti,
- vytvárať pozitívny vzťah žiakov k procesu poznávania a zdokonaľovania svojich schopností.

Sociálna oblasť

- uvedomiť si poslanie prírodných vied, ako ľudského atribútu na
- vysvetlenie reality nášho okolia,
- uvedomiť si možnosti, ale aj hranice využitia vedy a techniky v spoločnosti,
- vedieť kriticky posúdiť úžitok a problémy spojené s využitím vedeckých poznatkov techniky pre rozvoj spoločnosti,

- vedieť sa učiť, komunikovať a spolupracovať v tímoch,
- vedieť sa rozhodovať,
- byť autoregulatívny napr. pri dodržiavaní pracovnej disciplíny, vlastnom samovzdelávaní
- mať cit pre hranice vlastných kompetencií a svoje miesto v spoločnosti.

3. Obsahový a výkonový štandard

6. ročník (2 h týždenne / 66 h ročne)

Podľa inovovaného ŠVP pre základné školy, výkonový štandard predmetu Fyzika pre nižšie stredné vzdelávanie, strany 4. – 5.:
<http://www.minedu.sk/data/att/7542.pdf>

7. ročník (1 hodina zo ŠVP týždenne; 33 hodín ročne)

Učebné osnovy – obsahový a výkonový štandard, sú totožné so vzdelávacím štandardom inovovaného ŠVP pre predmet Fyzika pre nižšie stredné vzdelávanie, str.6 -7:
http://www.statpedu.sk/sites/default/files/dokumenty/inovovany-statny-vzdelavaci-program/fyzika_nsv_2014%2012%2003.pdf

8. ročník (2 hodiny zo ŠVP týždenne; 66 hodín ročne)

Učebné osnovy – obsahový a výkonový štandard, sú totožné so vzdelávacím štandardom inovovaného ŠVP pre predmet Fyzika pre nižšie stredné vzdelávanie, str.8 -10:
<https://www.minedu.sk/data/att/7542.pdf>

9. ročník (1 hodiny zo ŠVP týždenne; 33 hodín ročne)

Učebné osnovy – obsahový a výkonový štandard, sú totožné so vzdelávacím štandardom inovovaného ŠVP pre predmet Fyzika pre nižšie stredné vzdelávanie, str.10 - 11:
<https://www.minedu.sk/data/att/7542.pdf>

Prierezové témy a ich začlenenie do predmetu fyzika

Environmentálna výchova

Ročník	Tematický celok	Spôsob použitia
7.	Teplo	Energetické hodnoty potravín – príjem a výdaj energie. Obnoviteľné a neobnoviteľné zdroje energie. Energetické straty pri vykurovaní bytov, zatepl'ovanie, nízkoenergetické domy.

8.	Sila, pohyb, práca, energia.	Vzájomné premeny rôznych foriem energie a zákon zachovania energie; Zaujať kladný postoj k opatreniam vedúcim k úsporám energie. Ekonomickosť správneho využívania energie.
9.	Magnetické a elektrické javy. Elektrický obvod.	Výroba elektrickej energie čo najšetrnejším spôsobom voči životnému prostrediu. Vedieť posúdiť klady a zápory rôznych spôsobov výroby elektrickej energie.

Osobnostný a sociálny rozvoj

Ročník	Tematický celok	Spôsob použitia
6.	Skúmanie vlastností kvapalín, plynov a pevných látok	Navrhnuť experiment: čo merať, ako merať, aké pomôcky použiť, ako zaznamenávať namerané hodnoty – tabuľka, graf, PC, vyvodzovať závery. Rozvoj odbornej komunikácie medzi žiakom a učiteľom a medzi žiakmi pri práci v skupine.
	Správanie telies v kvapalinách a plynch	
7.	Teplota, skúmanie premien skupenstva látok	Pochopenie dôležitosti každého článku – každého jednotlivca v tíme pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov.
	Teplo	
8.	Svetlo	Vedieť aplikovať teoretické vedomosti v praxi. Sebareflexne a sebakriticky hodnotiť prácu jednotlivca, skupiny i učiteľa.
	Sila, pohyb, práca, energia.	
9.	Magnetické a elektrické javy. Elektrický obvod.	

Ochrana života a zdravia

Ročník	Tematický celok	Spôsob použitia
9.	Magnetické a elektrické javy. Elektrický obvod.	Poznať a rešpektovať pravidlá bezpečnosti pri práci s elektrickými spotrebičmi, využívať teoretické poznatky v praktických situáciách.

Tvorba projektu a prezentačné zručnosti

Ročník	Tematický celok	Spôsob použitia
--------	-----------------	-----------------

6.	Skúmanie vlastností kvapalín, plynov a pevných látok	Získavať informácie k tvorbe projektu z rôznych zdrojov – odborná literatúra, internet, multimedialne programy. Správne citovať zdroje informácií. Získané poznatky tvorivo analyzovať a využiť pri vypracovaní projektu. Vedieť prezentovať, argumentovať a obhájiť svoju prácu.
	Správanie telies v kvapalinách a plynoch	
7.	Teplota, skúmanie premien skupenstva látok	
	Teplo	
8.	Svetlo	
	Sila, pohyb, práca, energia.	
9.	Magnetické a elektrické javy. Elektrický obvod.	

Dopravná výchova

Ročník	Tematický celok	Spôsob použitia
8.	Sila, pohyb, práca, energia.	Chápať grafické, algebrické i praktické závislosti veličín – čas, rýchlosť, dráha. Ovládať základné zásady bezpečnosti v cestnej premávke ako chodec, cyklista i vodič.

Finančná gramotnosť

Témy: energia; zlúčeniny uhlíka

4. Požiadavky na výstup

Po ukončení nižšieho sekundárneho vzdelania z fyziky bude žiak vedieť:

- formulovať hypotézy a overiť ich experimentom
- analyzovať záznamy z meraní
- porovnať záznamy z pozorovaní a meraní, vybrať spoločné a rozdielne vlastnosti
- aplikovať poznatky z fyziky pri použití technických zariadení a v bežnom živote
- kooperovať vo dvojici prípadne v skupine
- ohodnotiť vlastnú prácu a prácu druhých
- vyhľadať a spracovať informácie
- prezentovať výsledky pozorovania a merania
- vytvárať si vlastný hodnotový systém smerom k prírode a ochrane životného prostredia
- zdokonaľovať sa v klasifikačnej analýze pri rozlišovaní javov, pojmov, (fyzikálnych veličín, zákonov)
- zvyšovať úroveň formálnych operácií pri hľadaní vzťahov medzi fyzikálnymi veličinami

- čítať s porozumením texty úloh a analyzovať situácie v úlohách
- tvorivo aplikovať poznatky pri príprave projektov

5. Metódy a formy práce

Formy aktívneho poznávania a systematického bádania vo fyzike sú si v metódach a prostriedkoch výskumnej činnosti príbuzné s ostatnými prírodovednými disciplínami. Žiaci preto budú mať čo najviac príležitostí na aktivitách osvojovať si vybrané (**najčastejšie experimentálne**) formy skúmania fyzikálnych javov. Každý žiak dostane také základy, ktoré z neho spravia prírodovedne gramotného jedinca tak, aby vedel robiť prírodovedné úsudky a vedel použiť získané vedomosti na efektívne riešenie problémov.

Pri výučbe je najväčšia pozornosť venovaná samostatnej práci žiakov – aktivitám, ktoré sú zamerané na činnosti vedúce ku konštrukcii nových poznatkov. Dôraz sa kladie na také formy práce, akými sú **diskusia, brainstorming, vytváranie logických schém a pojmových máp, práca s informáciami individuálna i skupinová, demonštračný pokus, frontálny pokus, laboratórna úloha, dlhodobý projekt.**

6. Učebné zdroje

Pri vyučovaní fyziky sa budú využívať všetky dostupné učebnice a zbierky úloh fyziky pre základné školy schválené MŠ SR, odborná fyzikálna literatúra, internet, multimediálne výukové programy, systém Vernier, matematické a fyzikálne tabuľky.

7. Hodnotenie predmetu

Pri hodnotení predmetu fyzika **známkou**, ktoré je doplnené i dodatočným slovným hodnotením postupujeme podľa platnej legislatívy a interných zásad hodnotenia schválených Predmetovou komisiou prírodovedných predmetov na začiatku každého školského roka.

Podklady na hodnotenie, ktoré učiteľ získava, sú pestré a rešpektujú rôzne aspekty všestranného rozvoja osobnosti žiaka. Učiteľ prihliada na to, aby poskytoval študentovi pravidelnú spätnú väzbu vo všetkých základných zložkách hodnotenia, ktorými sú verbálne odpovede, písomné odpovede, samostatné projekty, aktivity na vyučovaní, laboratórne úlohy a zapájanie sa do fyzikálnych súťaží a korešpondenčných seminárov.

CHÉMIA

1. Charakteristika predmetu

Predmet chémie svojim experimentálnym charakterom vyučovania umožňuje žiakom hlbšie porozumieť zákonitostiam chemických javov a procesov. Obsah učiva tvoria poznatky o vlastnostiach a použití látok, s ktorými sa žiaci stretávajú v každodennom živote (chémia potravín a nápojov, kozmetiky, liečiv, čistiacich prostriedkov, atď.).

Pri štúdiu chémie si žiaci osvojujú dôležité spôsobilosti špecifickými poznávacími metódami. Ide hlavne o rozvíjanie spôsobilosti objektívne a spoľahlivo pozorovať,

experimentovať a merať, vytvárať a overovať hypotézy v procese riešenia úloh rôznej zložitosti.

Súčasťou učebného predmetu chémia sú aj vhodne vybrané laboratórne práce. Ich správna realizácia si vyžaduje osvojenie si základných manuálnych zručností a návykov bezpečnej práce v chemickom laboratóriu.

Výuka prebieha v triede a školskom laboratóriu/ vid' prevádzkový poriadok/

2. Ciele predmetu

Hlavným cieľom vyučovania chémie je oboznámiť žiakov s významom poznatkov z chémie pre človeka, spoločnosť a prírodu. Umožňuje to žiakom vytvoriť si pozitívny vzťah k predmetu chémia.

Ďalšie ciele sú zamerané na rozvíjanie prírodovednej gramotnosti, čo predstavuje:

- Poznať vybraný okruh anorganických a organických látok, ich význam a použitie v každodennom živote.
- Chápať, že vlastnosti chemických látok vyplývajú z ich zloženia a štruktúry.
- Osvojiť si poznatky na posúdenie základných sociálnych, zdravotných a environmentálnych dôsledkov pôsobenia chémie v živote človeka (napríklad chemické aspekty racionálnej výživy, vplyv alkoholu, nikotínu a iných drog na ľudský organizmus).
- Získať prehľad o obsahu základných chemických pojmov, ktoré charakterizujú zloženie, štruktúru a vlastnosti chemických látok a chemické reakcie.
- Naučiť sa základy chemických výpočtov, vedieť porovnať dve veličiny rovnakého druhu, určiť hodnotu veličín z grafu a z tabuľky alebo naopak.
- Naučiť sa základy chemického názvoslovia anorganických a organických látok, zapisovať chemické reakcie, chápať ich kvalitatívny a kvantitatívny význam.
- Osvojiť si základné činnosti súvisiace s pozorovaním a pokusom a zároveň získať zodpovedný vzťah k plneniu pracovných povinností a dodržiavaniu pravidiel bezpečnej práce.
- Vedieť uplatniť logicko-myšlienkové a senzomotorické operácie aj v iných učebných predmetoch a v každodennej praxi.
- Porozumieť odborným textom na primeranej úrovni a vedieť aplikovať získané poznatky pri riešení konkrétnych úloh.
- Schopnosť samostatne získavať potrebné informácie súvisiace s chemickou problematikou z rôznych informačných zdrojov

Stanovené ciele sa dosahujú rozvíjaním ďalších kľúčových kompetencií a spôsobilostí žiakov

- ***k učeniu***

- plánovať a organizovať si učenie a pracovnú činnosť
- hľadať a rozvíjať účinné postupy vo svojom učení
- využívať rôzne stratégie učenia
- kriticky pristupovať ku zdrojom informácií, informácie tvorivo spracovávať a využívať pri svojom štúdiu a praxi

- ***v oblasti komunikačných schopností***

- správne používať základné pojmy a identifikovať ich v reálnych situáciách
- vedieť kvalitatívne popísať, načrtnúť pozorované objekty, systémy, javy a klasifikovať ich
- vedieť vysvetliť javy pomocou známych zákonov alebo jednoduchších javov
- vedieť využiť informačné a komunikačné zdroje
- vedieť vyhľadávať a spracovávať informácie z rôznych zdrojov
- zrozumiteľne prezentovať svoje poznatky, skúsenosti a zručnosti
- vedieť spracovať jednoduchú správu z pozorovania na základe danej štruktúry
- vedieť spracovať a prezentovať jednoduchý projekt so zameraním na ciele, metódy, výsledky a ich využitie

- ***v oblasti identifikácie problémov, navrhovania riešenia a schopnosti ich riešiť***

- riešiť úlohy zamerané na rozvoj porozumenia a aplikácie
- navrhovať riešenia úloh, využívať tvorivosť, tvoriť vlastné závery na základe pozorovania, skúmania alebo riešenia úloh
- predvídať javy a určovať kauzálne súvislosti – vedieť predpovedať, čo sa v určitej situácii stane, rozhodnúť, či za určitých okolností je daný jav možný alebo nie
- logicky spájať poznatky z rôznych predmetov a využiť ich pri riešení problémových úloh
- zhodnotiť úspešnosť riešenia problémovej úlohy

- ***v oblasti sociálnych kompetencií***

- vyjadrovať svoje názory, postoje a skúsenosti
 - pracovať vo dvojiciach alebo v skupinách, vzájomne si pomáhať a radiť
 - prezentovať a zhodnotiť výsledky svojej alebo skupinovej práce
 - hodnotiť vlastné výkony a pokroky v učení
 - prijímať ocenenie, radu, kritiku, čerpať poučenie pre svoju ďalšiu prácu
- ***v oblasti získavania , osvojovania si a rozvíjania manuálnych zručností***
 - používať správne postupy a techniky pri praktickej činnosti
 - vedieť zrealizovať jednoduchý experiment podľa návodu
 - navrhnúť a zrealizovať jednoduchý experiment, ktorý simuluje určitý jav, alebo dáva odpoveď na určitú otázku
 - merať a odhadnúť veľkosti niektorých veličín, zhromažďovať a vhodne usporiadať zistené údaje
 - osvojiť si zručnosti a návyky bezpečnej práce v chemickom laboratóriu
 - poznať a správne používať laboratórnu techniku a laboratórne sklo
 - využívať učebné, kompenzačné a iné pomôcky
 - ***v oblasti občianskych kompetencií***
 - chápať význam a podstatu legislatívnych zákonov a noriem
 - chápať základné environmentálne a ekologické súvislosti s rozhodovať sa v záujme ochrany zdravia jednotlivca a spoločnosti
 - zaujímať sa o dianie a riešenie problémov v spoločnosti

3. Obsahový a výkonový štandard

7. ročník

Časová dotácia: (2 hodiny zo ŠVP, 66 hodín ročne)

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov 7. – 9. ročníka sú totožné s Inovovaným ŠVP pre predmet chémia pre 2. stupeň ZŠ, <http://www.minedu.sk/data/att/7540.pdf> .

8. ročník

Časová dotácia: (2 hodiny zo ŠVP, 66 hodín ročne)

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov 7. – 9. ročníka sú totožné s Inovovaným ŠVP pre predmet chémia pre 2. stupeň ZŠ, <http://www.minedu.sk/data/att/7540.pdf>, str. 5-6

9. ročník

Časová dotácia: (1 hodina zo ŠVP, 33 hodín ročne)

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov 7. – 9. ročníka sú totožné s Inovovaným ŠVP pre predmet chémia pre 2. stupeň ZŠ, <http://www.minedu.sk/data/att/7540.pdf>, str. 6-7

Prierezové témy:

Osobnostný a sociálny rozvoj-

Úvod do chémie - význam chémie pre život človeka

Vlastnosti látok - získavanie a rozvoj experimentálnych zručností.

Environmentálna výchova:

Úvod do chémie - recyklácia a separácia odpadu

Voda, Vzduch - poznať dôsledky znečisťovania vody a vzduchu, problematika ozónovej diery, kyslé dažde, smog a pod.

Horenie - vznik požiarov a ich negatívny vplyv na životné prostredie

Ochrana života a zdravia:

Objavovanie chémie v našom okolí - poznať piktogramy označujúce nebezpečné látky, zásady prvej pomoci pri ohrození zdravia chemikáliami, zásady bezpečnej práce v laboratóriu

Vzduch - význam kyslíka pre človeka

Horľaviny - nebezpečné a život človeka ohrozujúce horľavé látky

Horenie - prvá pomoc pri popáleninách- prepojenie s biológiou

Tvorba projektu a prezentačné schopnosti:

Úvod do chémie - laboratórne pomôcky

Vzduch

Voda

Hasenie - Faktory ovplyvňujúce rýchlosť chemických reakcií v bežnom živote

Finančná gramotnosť

Témy: látky a ich vlastnosti

4. Požiadavky na výstup

Identifikácia a správne používanie pojmov. Žiak vie správne používať základné pojmy a identifikovať ich v reálnych situáciách. Pritom nie je vhodné iba mechanické odrecitovanie definícií. Vedomosť týchto pojmov žiak dokáže tým, že rozumie textu, v ktorom sa vyskytujú a že ich aktívne používa v správnom kontexte.

Kvalitatívny popis objektov, systémov a javov a ich klasifikácia – žiak vie popísať a popripade načrtnúť objekt, systém alebo jav, ktorý pozoruje podľa skutočnosti, modelu lebo nákresu vie popísať stavbu systému, vie nájsť spoločné a rozdielne vlastnosti látok, predmetov alebo javov.

Vysvetlenie javov – žiak vie vysvetliť niektoré javy pomocou známych zákonov alebo pomocou jednoduchších javov.

Predvídanie javov a určovanie kauzálnych súvislostí – žiak vie v jednoduchých prípadoch predpovedať, čo sa v určitej situácii stane, rozhodnúť, či za určitých okolností je daný jav možný alebo nie (napríklad určiť faktory, ktoré ovplyvňujú rýchlosť chemickej reakcie).

Pozorovanie, experimentovanie, meranie a odhady – žiak vie zrealizovať jednoduchý experiment podľa návodu, navrhnuť a zrealizovať jednoduchý experiment, ktorý simuluje určitý jav, alebo dáva odpoveď na určitú otázku. Do tejto skupiny patria predovšetkým merania a odhady veľkosti niektorých veličín, zhromažďovanie a vhodné usporiadanie údajov.

Aplikácia vedomostí – žiak vie opísať niektoré prírodné alebo umelé systémy a v jednoduchších prípadoch opísať aj princíp ich fungovania. Vie uviesť príklady aplikácie určitých prírodných javov, rozhodnúť, kedy je daný jav výhodný a kedy nevýhodný. Vie posúdiť dôsledky určitých javov alebo ľudskej činnosti z ekologického, ekonomického alebo zdravotného hľadiska (napr. vysvetliť škodlivé účinky používania chloridu sodného k zimmému posypu ciest).

5. Metódy a formy práce

Pri výbere vyučovacích metód a foriem treba prihliadať na obsah vyučovania, na individualitu žiakov a klímu triedy tak, aby boli splnené stanovené ciele a rozvíjali sa kľúčové kompetencie žiakov pre predmet chémiu.

Na vzbudenie záujmu možno využiť motivačné metódy: motivačný rozhovor, motivačný problém, motivačnú demonštráciu. Expozičné a fixačné metódy je potrebné využívať pri vytváraní nových poznatkov: rozprávanie, vysvetľovanie, rozhovor, beseda, demonštračná metóda, pozorovanie, manipulácia s predmetmi, inštruktáž. Z fixačných metód sa využívajú metódy opakovania a precvičovania.

Na rozvoj komunikačných kompetencií možno využiť: riadený rozhovor, demonštračné metódy, prezentáciu, pozorovanie.

Samostatnú prácu s literatúrou, pracovným listom, internetom, projektovú metódu, brainstorming, heuristickú metódu možno využiť na rozvoj kompetencií riešiť problémy. Z aktivizujúcich metód je vhodná diskusia, situačná metóda, inscenačná metóda a didaktické hry. Na rozvoj manuálnych zručností možno využiť experimentálnu činnosť.

6. Učebné zdroje

Pri vyučovaní sa budú využívať všetky dostupné učebnice chémie pre základné školy schválené MŠ SR, odborná literatúra, internet, multimediálne výukové programy, iPad, systém Vernier.

7. Kritériá hodnotenia

Žiaci budú klasifikovaní na základe ústnych odpovedí (minimálne 2-krát v priebehu klasifikačného obdobia), písomných odpovedí, didaktických testov, grafických prejavov, práce na laboratórnych cvičeniach, projektoch a na základe aktivity a tvorivého prístupu žiaka k danému predmetu. Optimálne hodnotenie je na základe percentuálnej úspešnosti podľa kritérií na základe vzájomnej dohody učiteľov.

Človek a hodnoty

KATOLÍCKE NÁBOŽENSTVO

1. Charakteristika predmetu

Predmet náboženská výchova/náboženstvo v nižšom strednom vzdelávaní odovzdáva základné náukové predpoklady kresťanských životných postojov a konania žiakov. Ponúka im pomoc pri orientácii v súčasnom svete z biblického hľadiska, kresťanskej tradície a vedie k oboznámeniu a ponuke kresťanského štýlu života. Umožňuje konfrontovať sa s veľkými existenčnými otázkami človeka a hľadať na ne odpovede. Zároveň je aj službou spoločnosti, kde napomáha výchove detí a mladých ľudí najmä svojim preventívnym systémom. Ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiakov, ktorá im pomáha byť prospešnými rodine, spoločnosti a Cirkvi. Je výchovou k zodpovednosti za vlastné konanie, učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať ani nebyť manipulátormi, chápať vlastné konanie i konanie druhých ľudí v kontexte rôznych životných situácií.

Vyučovací predmet katolíckeho náboženstva formuje v žiakovi náboženské myslenie, svedomie, náboženské vyznanie a osobnú vieru ako osobný prejav náboženského myslenia, a integrálnej súčasti identity človeka. Ponúka prístup k biblickému posolstvu, k učeniu Cirkvi a k jej tradícii, otvára pre neho možnosť života s Cirkvou.

2. Ciele predmetu

Predmet katolíckej náboženstvá sa zameriava na pozitívne ovplyvnenie hodnotovej orientácie žiakov tak, aby sa z nich stali slušní ľudia s vysokým morálnym kreditom, ktorých hodnotová orientácia bude prínosom pre ich osobný a rodinný život i pre život spoločnosti.

Žiaci

- získajú povedomie úcty k jedinečnosti a neopakovateľnosti každej živej bytosti, zvlášť človeka ako originálneho Božieho stvorenia,
- prehľadujú si vedomosti o existencii a pôsobení Boha podľa učenia Katolíckej cirkvi,
- získajú vedomosti o dôležitom poslaní Panny Márie v dejinách spásy,
- naučia sa vnímať v životoch svätých Božie pôsobenie a výzvu nasledovať ich,
- získajú vedomosti o vzniku a účinkovaní Cirkvi v dejinách i v dnešnom svete,
- nadobudnú orientáciu v morálnych hodnotách, ktoré vyplývajú z Desatora a patria ku kresťanskému životnému štýlu,
- zorientujú sa v otázkach, ktoré prináša dnešná spoločnosť a v kresťanskom postoji voči nim,
- uplatnia vhodné komunikačné zručnosti k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,
- objavia potrebu modlitby a sviatosťného života pre svoj vzťah s Bohom a ľuďmi,
- získajú poznatky o iných náboženstvách, čo ich vedie k vzájomnej tolerancii,
- nadobudnú vzťah oddanosti k Trojjedinému Bohu, jeho zákonom a výzve k budovaniu jeho kráľovstva,
- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia a uchovajú svoju vieru v Ježiša Krista ako Pána a Spasiteľa,
- uplatnia v živote výzvu byť Ježišovými učeníkmi a odovzdávať jeho poslanstvo vo svojom okolí.

Predmet katolíckej náboženstvá vedie žiakov k zodpovednosti voči sebe, voči iným jednotlivcom i celej spoločnosti. Učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať, rozumieť sebe, iným ľuďom a svetu, v ktorom žijú. Zároveň výučba predmetu nadväzuje na ďalšie spoločenskovedné predmety, umožňuje žiakom ozrejmiť si morálny pohľad na mnohé témy otvorenej spoločenskej diskusie. Učí žiakov rozlišovať medzi tým, čo je akceptované spoločnosťou, a tým, čo je skutočne morálnym dobrom pre jednotlivca i pre celú spoločnosť.

3. Obsahový a výkonový štandard

5. ročník

(1 hodina zo ŠVP + 1 hodina z voliteľných hodín, spolu 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Ročníková téma: POZNÁVANIE CEZ DIALÓG

Ročníkový cieľ:

Spoznávať spôsoby komunikácie Boha s ľuďmi. Nadchnúť sa pre komunikáciu s Bohom prostredníctvom sviatosti, liturgického slávenia čítania Božieho slova. Prostredníctvom komunikácie sa približovať k Bohu a k ľuďom.

Ročníkový symbol: dom

Vzdelávací štandard: Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 6. ročník sú totožné s Inovovaným ŠVP pre predmet Náboženská výchova/Náboženstvo pre nižšie stredné vzdelávanie, 5. ročník:

<http://www.minedu.sk/data/att/7537.pdf> s. 4 - 6

6. ročník

(1 hodina zo ŠVP + 1, spolu 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Ročníková téma: POZNÁVANIE PRAVDY**Ročníkový cieľ:**

Spoznávať Božiu pravdu. Oceniť hodnotu pravdy. Orientovať svoj život podľa pravdy. Praktizovať život v pravde podľa hlasu svedomia.

Ročníkový symbol: kameň

Vzdelávací štandard: Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 6. ročník sú totožné s Inovovaným ŠVP pre predmet Náboženská výchova/Náboženstvo pre nižšie stredné vzdelávanie, 6. ročník:

<http://www.minedu.sk/data/att/7537.pdf> s. 6-8

7. ročník

(1 hodina zo ŠVP + 1 hodina z voliteľných hodín, spolu 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Ročníková téma: SLOBODA ČLOVEKA**Ročníkový cieľ:**

Poznávať hranice osobnej slobody. Oceniť kresťanský pohľad na vinu a odpustenie. Osvojovať si návyky kresťanského životného štýlu.

Vzdelávací štandard: Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 6. ročník sú totožné s Inovovaným ŠVP pre predmet Náboženská výchova/Náboženstvo pre

nižšie stredné vzdelávanie, 7. ročník:

<http://www.minedu.sk/data/att/7537.pdf> s. 9-11

8. ročník

(1 hodina zo ŠVP + 1 hodina z voliteľných hodín, spolu 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Ročníková téma: DÔSTOJNOSŤ ČLOVEKA

Ročníkový cieľ: Definovať pôvod práva človeka na život, dôstojnosť a úctu. Vnímať osobnú hodnotu človeka. Interiorizovať kresťanské postoje a hodnoty.

Vzdelávací štandard: Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 6. ročník sú totožné s Inovovaným ŠVP pre predmet Náboženská výchova/Náboženstvo pre nižšie stredné vzdelávanie, 7. ročník:

<http://www.minedu.sk/data/att/7537.pdf> s. 11 - 13

9. ročník

(1 hodina zo ŠVP + 1 hodina z voliteľných hodín, spolu 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne)

Ročníková téma: ZODPOVEDNOSŤ ČLOVEKA

Ročníkový cieľ: Posúdiť hodnotu zodpovednosti. Uvedomiť si osobnú zodpovednosť za seba a za iných. Formovať návyk kresťanského životného štýlu v rodinnom a spoločenskom živote.

Vzdelávací štandard: Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 6. ročník sú totožné s Inovovaným ŠVP pre predmet Náboženská výchova/Náboženstvo pre nižšie stredné vzdelávanie, 7. ročník:

<http://www.minedu.sk/data/att/7537.pdf> s. 14 - 17

Prierezové témy:

Multikultúrna výchova, osobnostný a sociálny rozvoj, mediálna výchova, enviromentálna výchova, ochrana života a zdravia, výchova k manželstvu a rodičovstvu, finančná gramotnosť

ŠkVP – voliteľné hodiny budú použité na:

- Sedembolestná Panna Mária / 1 hod.
- Sviatok všetkých svätých / 1 hod.
- Pamiatka zosnulých / 1 hod.
- Advent / 1 hod.
- Vianoce / 1 hod.

- Zjavenie Pána / 1 hod.
- Pôst / 1 hod.
- Veľká Noc / 3 hod.
- Nanebovstúpenie Pána / 1 hod.
- Zoslanie Ducha svätého / 1 hod.
- Najsvätejšieho Tela a Krvi Kristovej / 1 hod.
- Záverečná hodina / 1 hod.
- Prázdniny / 1 hod.
- upevnenie a rozvíjanie tém ŠVP / 3 hod.

4. Požiadavky na výstup

Požiadavkami na výstup sú kompetencie, ktoré si má žiak v priebehu vyučovania osvojiť.

Kompetencie k učeniu sa:

Žiak vyberá a využíva pre efektívne učenie vhodné spôsoby, metódy a stratégie, plánuje, organizuje a riadi vlastné učenie, praktický hodnotí výsledky svojho učenia a diskutuje o nich. Rozumie symbolickému spôsobu vyjadrovania jazyka Biblie a jazyka Cirkvi, integruje náboženský spôsob vnímania a chápania sveta do svojho celkového vzťahu k svetu, súbežne s pohľadom prírodných a humanitných vied.

Komunikačné kompetencie:

Žiak formuluje a vyjadruje svoje myšlienky a názory v logickom slede, vyjadruje sa výstižne, súvisle a kultivovane. Účinne sa zapája do diskusie, obhajuje svoj názor a vhodne argumentuje. Využíva informačné a komunikačné prostriedky a technológie pre kvalitnú a účinnú komunikáciu. Využíva získané komunikačné zručnosti k vytváraniu vzťahov potrebných k plnohodnotnému súžitiu a kvalitnej spolupráci s ostatnými ľuďmi.

Sociálne a interpersonálne kompetencie: Žiak účinne spolupracuje v skupine, na základe poznania alebo prijatia novej roly v pracovnej činnosti pozitívne ovplyvňuje kvalitu spoločnej práce. Podieľa sa na utváraní príjemnej atmosféry v triednom tíme, ohľaduplnosťou prispieva k upevňovaniu medziludských vzťahov, v prípade nutnosti poskytne pomoc alebo o ňu požiada. Prispieva k diskusii v pracovnej skupine a v triede, chápe potrebu efektívne spolupracovať s druhými pri riešení danej úlohy, oceňuje skúsenosti druhých ľudí. Angažuje sa a uskutočňuje vo svojom živote humánne princípy v duchu solidarity a lásky. Vytvára si pozitívny obraz o sebe, ktorý podporuje jeho sebadôveru a samostatný rozvoj. Ovláda a riadi svoje konanie a správanie tak, aby bol so sebou spokojný a vážil si sám seba.

5. Metódy a formy práce, stratégie

Žiaci sú do vyučovania zapájaní rôznymi formami a metódami práce. Okrem samostatnej práce sa strieda práca skupinová, práca vo dvojiciach alebo spolupráca celej triedy. Aktivity a metódy sú obmieňané v záujme udržania pozornosti žiaka. Pri uvádzaní nového

učiva je žiak zapojený do vysvetľovania aktívne, jeho úlohou je vyvodzovať závery, prichádzať k nim vlastným premýšľaním. Taktiež sa má žiak pripravovať doma aj samoštúdiom, prípravou projektov, vypracovávaním domácich úloh a upevňovaním a utvrdzovaním prebraného učiva.

6. Učebné zdroje

Učebnými zdrojmi sú: Pracovný zošit, Sväté Písmo, iná odborná i pomocná literatúra, internet, biblické mapy, obrazy, pracovné listy, plagáty, audio a audiovizuálne nosiče.

7. Hodnotenie predmetu

Žiak sa v procese výchovy a vzdelávania hodnotí priebežne a celkovo a má právo dozvedieť sa spôsob a výsledok hodnotenia.

Hodnotenie žiaka sa vykonáva klasifikáciou, slovným hodnotením alebo kombináciou klasifikácie a slovného hodnotenia.

Vo výchovno-vzdelávacom procese sa uskutočňuje priebežné a celkové hodnotenie.

V predmete Katolícke náboženstvo sa hodnotia vedomosti, domáce štúdium, domáce úlohy, tvorba a prezentácia projektov, práca n a hodinách a plnenie si povinností.

Človek a svet práce

TECHNIKA

1. Charakteristika predmetu

Učebný predmet vedie žiakov k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach ľudskej činnosti a prispieva k poznaniu trhu práce, vytváraniu životnej i profesijnej orientácie žiakov. Konceptia predmetu vychádza z konkrétnych životných situácií, v ktorých človek prichádza do priameho kontaktu s ľudskou činnosťou a technikou v jej rozmanitých podobách a širších súvislostiach a prostredníctvom technických vymožeností chráni svet a kultúrne pamiatky. Predmet musí byť založený predovšetkým na praktickej činnosti. Jeho náplň sa cielene zameriava na zručnosti a návyky pre uplatnenie žiakov v ďalšom živote a spoločnosti. Je založený na tvorivej myšlienkovvej spoluúčasti a spolupráci žiakov. Náplň učebného predmetu je určená všetkým žiakom bez rozdielu pohlavia. Žiaci sa učia pracovať s rôznymi materiálmi a pomôckami a osvojujú si základné pracovné zručnosti a návyky, rozvíjajú tvorivé technické myslenie. Pri navrhovaní výrobkov v oblasti dizajnu a pracovných

postupov spájajú praktické zručností s tvorivým myslením. Základné vzdelávanie obohacuje o dôležitú zložku tým, že kladie základy z oblasti techniky, ktoré sú nevyhnutné pre ďalšie štúdium a uplatnenie človeka v reálnom živote. Žiaci sa učia plánovať, organizovať a hodnotiť pracovnú činnosť samostatne i v skupine. Sú vedení k dodržiavaniu zásad bezpečnosti a hygieny pri práci. V závislosti na veku žiakov sa postupne buduje systém, ktorý žiakom poskytuje dôležité informácie z pracovnej oblasti a pomáha im pri zodpovednom rozhodovaní o ďalšom profesijnom zameraní i rozhodovaní v živote.

Predmet technika sa člení na dva tematické okruhy: technika a ekonomika domácnosti, pričom každý z nich sa ďalej člení na jednotlivé tematické celky. Dôraz sa kladie na tematický okruh technika. Škola je povinná odučiť z tematického okruhu technika najmenej dve tretiny z celkovej časovej dotácie vyučovacieho predmetu v každom školskom roku a najviac jednu tretinu z celkovej časovej dotácie vyučovacieho predmetu v školskom roku z tematického okruhu ekonomika domácnosti podľa svojich materiálo-technických a personálnych podmienok.

2. Ciele predmetu

Žiaci

- rozlíšia a bezpečne použijú prírodné a technické materiály, nástroje, náradie a zariadenia;
- si osvoja dodržiavanie stanovených pravidiel a adaptujú sa na zmenené alebo nové úlohy a pracovné podmienky;
- experimentujú s nápadmi, materiálmi, technológiami a technikami;
- si vytvoria vhodné návyky pre rodinný život;
- pociťujú zodpovednosť za svoje zdravie, ľudské vzťahy a financie ako aj za pohodlie a bezpečnosť v ich bezprostrednom okolí;
- cítia zodpovednosť za kvalitu svojich i spoločných výsledkov práce;
- si osvoja základné pracovné zručnosti a návyky z rôznych pracovných oblastí, organizujú a plánujú prácu a používajú vhodné nástroje, náradie a pomôcky pri práci i v bežnom živote;
- vytrvalo a sústavne plnia základné úlohy, uplatňujú tvorivosť a vlastné nápady pri pracovnej činnosti a pri vynakladaní úsilia na dosiahnutie kvalitného výsledku;
- si vytvoria nový postoj a hodnoty vo vzťahu k práci človeka a životnému prostrediu;
- chápu prácu a pracovné činnosti ako príležitosti na sebarealizáciu, sebaaktualizáciu a na rozvíjanie podnikateľského myslenia;
- sa orientujú v rôznych odboroch ľudskej činnosti, formách fyzickej i duševnej práce, osvoja si potrebné poznatky a zručnosti významné na možnosti uplatnenia, na voľbu vlastného profesijného zamerania a na ďalšiu profesijnú a životnú orientáciu.

3. Obsahový a výkonový štandard

5. ročník

Časová dotácia: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 5. ročník sú totožné so Inovoaným ŠVP pre predmet Technika – nižšie stredné vzdelávanie - str. 4-6
<http://www.minedu.sk/data/att/7528.pdf>

6.ročník

Časová dotácia: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom inovovaného ŠVP pre predmet Technika pre nižšie stredné vzdelávanie, str.7-10
<http://www.minedu.sk/data/att/7528.pdf>

7.ročník

Časová dotácia: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom inovovaného ŠVP pre predmet Technika pre nižšie stredné vzdelávanie, str.7-10
<http://www.minedu.sk/data/att/7528.pdf> str. 11 – 14

8.ročník

Časová dotácia: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 8. ročník sú totožné so Inovoaným ŠVP pre predmet Technika – nižšie stredné vzdelávanie
<http://www.minedu.sk/data/att/7528.pdf> str. 15-18

9.ročník

Časová dotácia: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 9. ročník sú totožné so Inovoaným ŠVP pre predmet Technika – nižšie stredné vzdelávanie
<http://www.minedu.sk/data/att/7528.pdf> str. 19-22

Prierezové témy:

Environmentálna výchova (Človek výroba v praxi), Osobnostný a sociálny rozvoj (Úžitkové a darčkové predmety), Ochrana života a zdravia (Človek a technika), Mediálna výchova (Grafická komunikácia v technike).

4. Požiadavky na výstup

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre nižšie sekundárne vzdelanie sú totožné so Inovoaným ŠkVP pre predmet Technika – nižšie stredné vzdelávanie - <http://www.minedu.sk/data/att/7528.pdf> - Str. 23-31

5. Metódy a formy práce, stratégie

Pre predmet technika na základnej škole budú použité nasledovné metódy:

- a) Pre teoretické získavanie poznatkov z príslušných tematických celkov **výkladová metóda** (tematické celky – Človek a technika, Človek a výroba v praxi, Úžitkové a darčkové predmety).
- b) Na precvičovanie a spätnú väzbu je vhodné použiť metódu precvičovania formou **pracovných listov** v tlačenej alebo elektronickej podobe.
- c) Pre nadobúdanie praktických zručností **projektová metóda** alebo **problémové vyučovanie** (tematické celky Človek a technika, Človek a výroba v praxi, Úžitkové a darčkové predmety). Pri použití projektovej metódy, prípadne problémového vyučovania budú realizované prezentácie žiakov na rozvoj ďalších kompetencií (komunikačné kompetencie).
- d) **Exkurzia** – do stolárskej prípadne zámočnickej dielne, do výrobného podniku.

Proces

Výkonové a obsahové štandardy predmetu technika vytvárajú podmienky pre tvorivú prácu učiteľa a žiaka pre rozvoj uvádzaných kľúčových kompetencií. Sú koncipované tak, aby sa žiak rozvíjal všestranne. Pre osvojenie stanovených vedomostí je možné využívať internet ako zdroj informácií, aplety, prípadne ďalšie možnosti IKT. Vo vyučovacom procese je možné využiť multimédiá a multimediálne prezentácie so zameraním na vzdelávanie v oblasti techniky.

Osobitná pozornosť sa kladie na medzipredmetové vzťahy hlavne s predmetmi: fyzika, matematika, biológia a informatika.

V organizovaní vyučovacieho procesu je možné využívať viac tímovú prácu (projektové a problémové vyučovanie) pred frontálnou prácou žiakov. Práve tímová práca sa využíva pri riešení rôznych problémov v bežnom živote. Žiaci sa majú naučiť vzájomne komunikovať v tíme, spoločne pracovať, vedieť uplatniť svoj názor pri riešení problému, učiť sa od ostatných, niesť zodpovednosť za prácu celého tímu.

Vyučovací proces je možné uskutočňovať v dvojhodinových blokoch, každý druhý týždeň.

6. Učebné zdroje

K učebným osnovám sú vypracované metodické príručky s rozvedenými metodickými radmi, ktoré nie sú záväzné, majú charakter inšpiračného materiálu pre učiteľa. Expozičný, pracovný a demonštračný vizuálny materiál je možné získať z výučbových prezentácií, na nosičoch CD/DVD, prípadne z internetových portálov.

Učebnice:

- Technická výchova pre 5. až 9. ročník základných škôl, Ivan Krušpán a kolektív.
- Edukačné CD: Ako veci pracujú
Konštrukcia bicykla
- Technický portál: <http://etp.pf.ukf.sk/>

7. Hodnotenie predmetu

Proces hodnotenia v rámci vyučovacieho procesu v predmete technika sa zameria na nasledovné oblasti:

- Zapamätanie si poznatkov – žiaci dokážu poznatky: reprodukovať, vymenovať, definovať, nakresliť.
- Porozumenie poznatkov – žiaci dokážu poznatky: vysvetliť, zdefinovať, opísať, vyjadriť vlastnými slovami.
- Použitie poznatkov (špecifický transfer) – žiaci dokážu poznatky: aplikovať, demonštrovať, vyskúšať, vyriešiť.

Odporúčané formy hodnotenia pre predmet technika sú nasledovné:

- **Písomná (grafická) forma hodnotenia** – odporúča sa pre tematický celok Človek a výroba v praxi, Úžitkové a darčkové predmety – kreslenie náčrtkov, grafický záznam navrhnutého projektu. Dopĺňanie, prípadne oprava (vyhľadávanie chýb) v spôsoboch zobrazovania.
- **Praktická forma hodnotenia** pre tematické celky, kde má žiak zvládnuť pracovné operácie, prípadne pracovné postupy hlavne v tematických celkoch: Človek a technika, Človek a výroba v praxi, Úžitkové a darčkové predmety. Rovnako je vhodná na overenie základných zručností pre vytvorenie návrhu pomocou počítača.
- **Ústna forma hodnotenia** vhodná pre všetky tematické celky hlavne ak žiak prakticky demonštruje, definuje jav, obhajuje spôsob riešenia problému, prezentuje vlastný projekt (Príklady projektov: Slovenský vynálezca, Technika a spoločnosť, Technika a životné prostredie, a pod.).

Hodnotenie predmetu - klasifikáciou podľa metodických pokynov na hodnotenie žiakov ZŠ.

HUDOBNÁ VÝCHOVA

1. Charakteristika predmetu

Hudobná výchova je spoločenský, organizovaný, cieľavedomý proces hudobného rozvoja jedinca a je rozhodujúca pri *odovzdaní* a *sprostredkovaní* hudby novým generáciám, pričom zohráva dôležitú úlohu aj ako jedna z foriem realizácie tvorivosti každého človeka.

Spoločná úloha predmetov vo vzdelávacej oblasti Umenie a kultúra je sprostredkovať žiakom národné a svetové kultúrne dedičstvo a takto zvýšiť všeobecnú vzdelanosť národa.

Hudobnosť národa neurčuje niekoľko desiatok vynikajúcich interpretov, ale viacgeneračná vrstva zanietených percipientov hudby. Jedine hudobná výchova na základnej škole pokrýva celú populáciu, preto jej kvalita je mimoriadne dôležitá a chápeme ju aj ako *výchovu človeka*.

Dôraz sa kladie na výchovu hudbou s rešpektovaním výchovy k hudbe. Hudobné prejavy a počúvanie hodnotnej hudby znamená nenahraditeľný prostriedok formovania osobnosti najmä vo sfére jej emocionalizácie. Hudobná výchova umožňuje žiakovi tvorivo si osvojovať hudbu a spoznávať hudobné umenie v kontexte s inými druhmi umenia.

Základnými prostriedkami hudobno-výchovnej práce sú rozmanité hudobné činnosti, ktoré podporujú celkovú hudobnosť žiakov, ich záujem o hudbu, rozvíjanie ich individuálnych schopností, emocionálnej inteligencie, tvorivého myslenia s využitím špecifik národnej, regionálnej a svetovej hudobnej kultúry. Formuje estetický, citový a morálny základ osobnosti žiakov s dôrazom na sebauvedomovanie, sebauvýchovu a sebareflexiu, porozumenie a solidaritu pre ochranu prírody, kultúrnych hodnôt Slovenska a vlastného regiónu, toleranciu k iným kultúram a národom. Utvára a rozvíja hudobno-estetické schopnosti, zručnosti, vedomosti, návyky, skúsenosti, názory a vlastné postoje žiakov pri prehlbovaní hudobného zážitku aj na uvedomené vnímanie a na aktívny hudobný prejav. Hudobná výchova posilňuje hodnotovú a vkusovú orientáciu žiakov, rozvíja schopnosť vytvárať a obhajovať svoje hodnoty, no súčasne rešpektovať aj hodnoty iných.

V intenciách tvorivo – humánnej výchovy a vzdelávania je hlavným zámerom hudobnej výchovy *optimálne formovanie osobnosti a efektívne rozvíjanie hudobnosti žiaka tak, aby si aj prostredníctvom komunikácie s hudbou vytvoril svoj progresívny a kreatívny spôsob bytia pre život v 21. storočí*.

Význam hudobnej výchovy a jej miesto v hierarchii vyučovacích predmetov závisí od toho, ako sa vo formovaní osobnosti jedinca uplatňuje hudobno-výchovný proces so svojimi špecifikami a ako prispeje k priblíženiu sa či k dosiahnutiu ideálu, ktorý je definovaný v Konceptii rozvoja výchovy a vzdelávania v SR v projekte Milénium ako človek.

Vzájomným pôsobením činnostného, tvorivého a objaviteľského princípu hudobná výchova vytvára predpoklady na poskytovanie zážitkov, radosti, pozitívnych životných podnetov tak,

aby sa hudba stala súčasťou života žiakov. Robí tak prostredníctvom tradičných hudobných činností (vokálno-intonačné, inštrumentálne, hudobno-pohybové, /reprodukčné a produkčné/, perцепčné činnosti) rozšírených o hudobno-dramatické činnosti. Hudobno-dramatické činnosti chápeme ako integráciu hudobných činností so slovnými, výtvarnými a pohybovými prejavmi, a to prostredníctvom hier, experimentovania, tvorivej dramatiky na báze zážitkového učenia. Pri týchto činnostiach žiaci využívajú skúsenosti, vedomosti a zručnosti z iných vyučovacích predmetov ako aj skúsenosti z riešenia z rôznych problémov detského života. V tejto súvislosti pôjde predovšetkým o zážitky z hudby, o participáciu na jej vzniku v podmienkach pre žiaka najprirodzenejších – pri dramatickej hre.

Komplexne poňaté hudobné činnosti vytvárajú podmienky hudobného vzdelania žiakov a obohatia estetickú, morálnu a intelektuálnu stránku ich osobnosti. Treba ich usmerňovať tak, aby prinášali radosť a možnosť sebarealizácie.

Tak ako v primárnom vzdelávaní, aj v sekundárnom vzdelávaní dodržíme postup: od hudobných zážitkov k poznatkom a vedomostiam a cez ne k transferu pri vnímaní a interpretovaní nových umeleckých diel. Hudobno-výchovný proces musí zásadne vychádzať z hudby a smerovať opäť k nej, hudba má byť prameňom zážitkov i vedomostí.

2. Ciele predmetu

Cieľom vzdelávacej oblasti umenie a kultúra je pochopenie vlastnej kultúry a zmysel pre identitu, ktorá je základom rešpektovania rozmanitosti kultúrneho vyjadrovania.“

Kognitívne ciele

Cieľom je, aby žiaci získali poznatky, vedomosti a zručnosti v procese komunikácie s hudbou. Na základe získaných vedomostí o hudbe, hudobných skúseností a hudobných zručností

- nadobudnú schopnosť získané vedomosti a zručnosti uplatňovať pri aktívnom vnímaní a obsahovom sprístupňovaní umeleckých diel a pri elementárnej tvorivosti,
- spoznajú najvýznamnejších slovenských a svetových hudobných skladateľov jednotlivých štýlových období a ich vybrané diela,
- uvedomia si svoju národnú identitu, a to na základe osvojenia si umeleckej výpovede hudobných diel (slovenské ľudové a národné piesne, významných diel slovenskej umeleckej hudby) v kontexte s európskou hudobnou kultúrou, získajú úctu ku svojej kultúre,
- prostredníctvom hudobných činností získajú schopnosť vyjadrovať svoje emócie, vzťahy a postoje, teda komunikovať umeleckými prostriedkami,
- nadobudnú schopnosť otvorene prijímať, hodnotiť a vážiť si hudobné diela a hudobné prejavy vlastného národa, iných národov a etník,
- v kontexte s hudbou dokážu analyzovať, porovnávať a syntetizovať poznatky a podnety z iných predmetov (dejepis, etika, výtvarná, literárna výchova, zemepis, cudzí jazyk).
- *spoznať* najvýznamnejších slovenských a svetových hudobných skladateľov jednotlivých štýlových období a ich vybrané diela.
- nadobudnúť schopnosť získané vedomosti a zručnosti uplatňovať pri aktívnom vnímaní

a obsahovom sprístupňovaní umeleckých diel a pri elementárnej tvorivosti.

- uvedomovať si svoju národnú identitu, získať úctu k svojej kultúre, a to na základe osvojenia si umeleckej výpovede hudobných diel (slovenské ľudové a národné piesne, významné diela slovenskej umeleckej hudby) v kontexte s európskou hudobnou kultúrou.

Socioafektívne ciele

- prostredníctvom precítenia a pochopenia hudobného diela dokážu žiaci prekonať svoj egocentrizmus, vedú sa preladiť na komunikačný a ideový kód iného človeka (autora), pochopia jeho citový a myšlienkový svet s určitou mierou stotožnenia sa. Uvedomené počúvanie hudby môže – a to úplne nenásilne – vychovávať k empatii. Tieto etické momenty vnímania hudby smerujú k socializácii a tu tkvie jedna z príčin opodstatnenosti hudobnej výchovy v systéme humanisticko-tvorivej edukácie),
- na základe vnímania a prežívania hudobných skladieb (od ľudových piesní po rozsiahlejšie umelecké diela) slovné, výtvarne a pohybom vyjadriť svoje estetické zážitky,
- dokážu bez predsudkov pristupovať k vnímaniu a rozširovaniu umeleckých hodnôt rôznych kultúr,
- vedieť prežívať výnimočnosť významných umeleckých osobností a hľadať v ich tvorivých osudoch inšpiráciu pre vlastný život. Rešpektovať estetické a etické hodnoty obsiahnuté v hudbe,
- schopnosť spolupracovať (pri kolektívnych hudobných činnostiach a najmä pri hudobno-dramatických činnostiach), mať zodpovednosť za plánovanie a realizáciu spoločnej a vlastnej práce,
- vedieť oceniť silu hudby a uvedomiť si jej miesto v zmysluplnom využívaní voľného času.

Psychomotorické ciele

- žiaci dokážu správne realizovať hudobné prejavy (vokálne, inštrumentálne, pohybové) a integrovať ich pri realizácii hudobno-dramatických činností,
- v intonačnej a sluchovej výchove získané zručnosti vedú využiť pri svojich hudobných činnostiach,
- na primeranej úrovni dokážu využiť nadobudnuté zručnosti pri vyjadrení svojich myšlienok, pocitov a postojov, a tak prostredníctvom hudby komunikovať s okolitým svetom.

Kompetencie

Výchova a vzdelávanie sa má realizovať na základe harmonizovaných učebných osnov vyučovacích predmetov. Veľmi dôležité a potrebné je dosiahnuť, aby dobre vedená hudobná výchova participovala na dosiahnutí kľúčových kompetencií žiakov sekundárneho vzdelávania.

Úlohou predmetu je rozvíjať kľúčové kompetencie tak, aby sa:

- formoval a rozvíjal emocionálny svet žiakov,

- formovali mravné vzťahy žiakov k prostrediu v škole a v rodine, pozitívne vzťahy k prírode, ku všetkým prejavom života,
- vychovali žiaci hrdí na vlastné slovenské kultúrne bohatstvo a históriu, s kladným vzťahom ku kultúrnemu životu spoločnosti a podieľaním sa na ňom,
- vhodne a nenásilne spájala hudba s prejavmi iných umení – s poéziou, výtvarnými dielami, tancom, filmom, videom a modernými komunikačnými technológiami,
- vychovali vnímaví, aktívni poslucháči, tolerantní k iným kultúram a názorom, bez nekritického podliehania módnym vlnám, reklame a subkultúre, ale aj bez predsudkov k nim,
- hudobná výchova participuje na rozvíjaní osobnostnej, sociálnej, občianskej, komunikačnej kompetencie.

3. Obsahový a výkonový štandard

5. ročník

Časová dotácia: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 5. ročník sú totožné so Inovovaným ŠVP pre predmet Hudobná výchova – nižšie stredné vzdelávanie, str.4-8:

<http://www.minedu.sk/data/att/7507.pdf>

6.ročník

Časová dotácia: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom inovovaného ŠVP pre predmet Hudobná výchova pre nižšie stredné vzdelávanie, str.63-70

<http://www.minedu.sk/data/att/7507.pdf>

7.ročník

Časová dotácia: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom inovovaného ŠVP pre predmet Hudobná výchova pre nižšie stredné vzdelávanie, str.63-70

<http://www.minedu.sk/data/att/7507.pdf> str. 13-17

8. ročník

Časová dotácia: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom inovovaného ŠVP pre predmet

Prierezovými témami, ktoré možno začleniť do vyučovania Hudobnej výchovy sú: Multikultúrna výchova (MUV), Mediálna výchova (MEV), Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR), Environmentálna výchova (ENV)

4. Požiadavky na výstup

Ako sa nám prihovára hudba

Požiadavky na výstup

- vedieť vyjadriť metrum, tempo, dynamiku, pohyb melódie v súlade s charakterom znejúcej hudby;
- čisto spievať minimálne 12 piesní vzhľadom na hlasové dispozície a hlasovú hygienu;
- rozlišovať tempo, rytmus, melódiu dynamiku, farbu harmóniu a polyfóniu;
- rozoznať opakovanie, stupňovanie a kontrast hud. motívu;
- si uvedomiť ich funkciu a vzájomnú podmienenosť v hudobnom diele;
- uplatňovať elementárne taktovacie pohyby pri speve;
- získať konkrétnu predstavu o uplatnení základných hudobno-vyjadrovacích prostriedkoch a hudobných foriem v symfonickej a komornej hudbe, inštrumentálnom koncerte, v piesňovej a zborovej tvorbe
- upevniť si predstavu zvuku rôznych hud. nástrojov, súborov a orchestrov;
- osvojiť si správanie na koncertoch a slávnostných podujatiach.

Hudba spojená s inými druhmi umenia

Požiadavky na výstup

- vedieť na vybraných dielach sluchom rozlíšiť recitatív, áriu, a zbor – prvky opery
- na konkrétnych ukážkach (živé predstavenie, video, televízny záznam), vedieť rozlíšiť klasický balet od moderného výrazového tanca
- vedieť zaradiť, charakterizovať počúvanú skladbu vokálnu alebo inštrumentálnu z hľadiska žánru
- rozoznať minimálne 4 hudobné skladby a ich autorov
- verbalizovať hudobný zážitok, svoj názor, pri vzájomnej konfrontácii stanovísk viesť dialóg.

Prostredníctvom hudby poznávame svoju hudobnú kultúru i kultúru iných národov

Požiadavky na výstup

- jednoducho improvizovať na detských hudobných nástrojoch „podporiť“ charakter, zmeniť náladu hudobnej ukážky
- zvýrazniť dôležité hudobné myšlienky reprodukovanej hudby

5. Metódy a formy práce, stratégie

Učiteľ sa usiluje o to, aby poskytoval podnety pre hudobnú aktivitu žiakov:

- skupinové, projektové, diferencované vyučovanie, návšteva hudobných podujatí, besedy,
- zážitkové, kognitívne, skúsenostné metódy, dialóg a diskusia, metódy hrania rol; špecifické metódy: intonačná metóda s použitím relatívnej solmizácie, imitačná a kombinovaná metóda osvojovania piesní, riadené objavovanie hudby, informačno-receptívna metóda, improvizácia.

• Vokálne činnosti

Obsahom vokálnych činností na nižšom sekundárnom stupni základnej školy je upevňovanie a rozširovanie vedomostí a zručností v práci s hlasom v nadväznosti v na predchádzajúce ročník, v kultivácii speváckeho a hovoreného prejavu prostredníctvom uplatňovania a upevňovania správnych speváckych návykov.

Obsah

- rozširovanie hlasového rozsahu, hlasová hygiena (zvládnutie mutácie), správne spevácke návyky, artikulácia, spievanie jednohlasných a viachlasných piesní,
- intonácia durových a molových motívov, melodických obmien,
- elementárne vokálne tvorenie: melodická otázka-odpoveď, melodizácia textu, mien, predvetie-závetie, riekaniek, tvorivé hudobné hry,
- sluchové rozlišovanie durových a molových súzvukov a melódií,
- hudobné metrum, rytmus – spev v 2/4, 3/4, 4/4 takte, 2+3 a pod.
- orientácia v grafickom zázname jednoduchej melódie, určovanie metra, tempa, dynamiky.

Zručnosti a vedomosti

- žiak spieva na základe svojich dispozícií intonačne čisto, rytmicky presne so zodpovedajúcim výrazom jednohlasné, dvojhlasné, prípadne trojhlasné piesne ľudové aj umelé, v durových, molových a modálnych tóninách, pritom využíva získané spevácke, intonačné a sluchové návyky a zručnosti,
- orientuje sa v grafickom zázname piesní a skladieb rôznych štýlov a žánrov,
- dokáže posúdiť kvalitu vokálneho prejavu druhých,
- pozná slovenské folklórne oblasti a ich typické piesne, tance, kroje, slovenské zvyk-slovie, spoločenské funkcie piesní

Inštrumentálne činnosti

Obsahom inštrumentálnych činností je hra a tvorba sprievodov na detských hudobných nástrojoch a ich využívanie počas hudobnej reprodukcie i produkcie, tvorba sprievodu pre hudobno-dramatické prejavy.

Obsah

- hra na hudobných nástrojoch, nástrojová reprodukcia rôznych melódií (motívov, tém, piesní, jednoduchých skladieb) improvizácia pri vyjadrovaní pocitov, nálad a javov aj v hudobno-dramatických prejavoch,
- hra a tvorba sprievodov na detských hudobných nástrojoch, prípadne keyboardu, počítača,
- pochopenie farby a možnosti detských hudobných nástrojov

Zručnosti a vedomosti

- žiak reprodukuje na základe svojich individuálnych schopností a zručností rôzne motívy, témy i časti skladieb,
- vytváranie inštrumentálnych sprievodov k piesňam, rešpektujúc ich charakter, jednoduchou improvizáciou na detských hudobných nástrojoch „podporiť“ charakter, zmeny nálad, zvýrazniť dôležité hudobné myšlienky reprodukovanej hudby

Hudobno-pohybové činnosti

Obsahom hudobno-pohybových činností je reagovanie na hudbu a stvárňovanie hudby pomocou pohybu, tanca, gesta, improvizácia a pantomimické vyjadrenie.

Obsah

- používanie taktovacích gest,
- pohybové vyjadrenie charakteru piesne a vyjadrenie hudobného výrazu a nálady, hudobnej skladby – improvizácia, pantomíma, hra na tele, tanečné kroky,
- pohybový sprievod znejúcej hudby – taktovanie, tanečné kroky, vlastné pohybové stvárnenie,
- pohybové *reagovanie* na zmeny počas znejúcej hudby – *tvarové*, tempové, dynamické, harmonické.

Zručnosti a vedomosti

- reakcia pohybom na znejúcu hudbu, na vyjadrenie metra, tempa, dynamiky, pohybu a obrysu melódie, tempa, dynamiky, v súlade s charakterom piesne alebo skladby,
- rytmizácia, taktovanie,
- realizácia hudobno-pohybových hier so spevom, vyjadrenie hudby tancom, na základe svojich individuálnych schopností a zručností vytváranie pohybových improvizácií a kreácií,
- pohybové stvárnenie jednoduchých choreografií tancov,
- žiak rozpoznáva niektoré tance rôznych štýlových období a žánrov, dokáže využívať vhodné hudobno-pohybové prvky v počúvaných skladbách a predviesť jednoduché pohybové stvárnenie hudby.

Percepčné činnosti

Obsahom percepčných činností je aktívne vnímanie a prežívanie hudby, počas ktorej žiak poznáva hudbu vo všetkých jej žánrových, štýlových a funkčných podobách, dokáže zadeliť dielo do obdobia, hudbu analyzovať a charakterizovať.

Obsah

- orientácia v hudobnom priestore a elementárna analýza hudobnej skladby prostredníctvom dominujúcich hudobno-vyjadrovacích prostriedkov, ich význam pre pochopenie hudobného diela, funkcia hudby vzhľadom k životu jedinca a spoločnosti, kultúrnym tradíciám a zvykom,
- hudobné dielo a jeho autor,
- sluchové rozlišovanie jednotlivých hudobných žánrov na základe ich charakteristických znakov,

- využitie vhodných miest v skladbách na spoluúčasť so spevom, inštrumentálnou hrou, pohybom, recitovaným slovom apod.
- verbálne vyjadrenie svojho názoru a zážitku z počúvanej hudby.

Zručnosti a vedomosti

- žiak sa orientuje v znejúcej hudbe, na základe použitých výrazových prostriedkov hudby, ktoré vníma, chápe ich funkciu a komunikačné schopnosti hudby,
- dokáže zaradiť, charakterizovať počúvanú skladbu vokálnu alebo inštrumentálnu z hľadiska štýlového obdobia a žánru, postrehne výrazné hudobné myšlienky, ich variácie, napätie a uvoľnenie hudby,
- dokáže verbalizovať svoj názor, hudobný zážitok, *predstavy od konkrétnych k abstrakcii princípov, všeobecným zákonitostiam a ich materializácii hudobnými prostriedkami*,
- verbalizuje hudobný zážitok, svoj názor, pri vzájomnej konfrontácii stanovísk vedie dialóg, dokáže hodnotiť a porovnávať počúvané skladby,
- pozná mená najvýznamnejších slovenských a svetových hudobných skladateľov a ich najznámejšie diela

Hudobno-dramatické činnosti

Obsahom hudobno-dramatických činností na druhom stupni ZŠ je využitie všetkých činností, zručností a vedomostí na budovaní a predvedení dramatického príbehu. Zapojené sú aj získané skúsenosti a vedomosti z ostatných esteticko-výchovných predmetov: výtvarná výchova, literárna výchova - dramatizácia, etická, tanečná zložka pohybovej výchovy.

Zručnosti a vedomosti

- integrácia a komplexné využitie vokálnych, hudobno-pohybových, inštrumentálnych, percepčných činností spojených v dramatickom príbehu (hudobnej rozprávky, hudobného príbehu, hudobného divadla, hudobnej dielne pod.) v javiskovom predvedení.
- žiak získava schopnosť empatického a asertívneho správania sa

POSTOJE

- Žiak spoznávaním hudby rôzneho typu, žánru a obdobia (národnú, regionálnu, iných národov, vo všetkých žánrových, štýlových a funkčných podobách, z hľadiska spoločenského, historického) rešpektuje špecifiká, váži si kultúru svojho národa a iných národov. V rámci medzipredmetových vzťahov dokáže vyjadriť a verbalizovať svoj názor na hudobné umenie rôznych štýlových období, hudby súčasnosti, tanečnej, populárnej, džezovej ako aj na iné formy tvorivých prejavov, napr. na literatúru, výtvarné umenie.
- Žiak prostredníctvom dobre usmerňovanej výchovy hudbou a k hudbe pochopí, že hudobné aktivity sú ušľachtilou formou trávenia voľného času.
- *Podporovanie samovzdelávania a sebahodnotenia.*
- *Motivácia na hľadanie – vzbudenie zvedavosti, záujmu, byť lepším* (podnecovaním záujmu žiakov o kvalitnú hudbu a o ich tvorcov a interpretov: poukázať na obdivuhodnosť konania niektorých skladateľov a interpretov.
- Osvojiť si správanie sa na koncertoch a slávnostných podujatiach.

- Prostredníctvom spoločných hudobných činností a získaných vedomostí pestovať kompetenciu spolupracovať s druhými, chápať a rešpektovať multikulturalitu a odlišnosť, osvojiť si pozitívne etnické postoje.

6. Učebné zdroje

Pre vyučovanie hudobnej výchovy budú používané učebnice a učebné pomôcky schválené a odporúčané MŠ SR, prezentované a odporúčané v pedagogicko – organizačných pokynoch MŠ SR na príslušný školský rok.

Pre vyučovanie budú použité pracovné listy vypracovávané učiteľmi v zmysle didaktických zásad, CD, platne, magnetofónové nahrávky, videokazety, DVD. Ako zdroj informácií využijeme aj návštevu výchovného koncertu, hudobno–dramatického vystúpenia. Demonštračné pomôcky a IKT budú využívané podľa možností školy.

7. Hodnotenie predmetu

Žiak je v priebehu školského roka hodnotený v zmysle metodických pokynov pre hodnotenie a klasifikáciu žiaka schválených MŠ SR.

Bude hodnotený priebežne, bude používané sumatívne aj formatívne hodnotenie žiaka.

Predmet HV je klasifikovaný na vysvedčení známku.

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

1. Charakteristika predmetu

Predmet výtvarná výchova (ďalej VV) nižšieho sekundárneho vzdelávania plynulo nadväzuje na výtvarnú výchovu v primárnom vzdelávaní. Nadalej vychádza z autentických skúseností žiaka, získaných výtvarnou činnosťou – z intenzívnych zážitkov dobrodružstva tvorby a sebvýjadrovania sa. Rozvíja osobnosť žiaka v úplnosti jej cítenia, vnímania, intuície, fantázie i analytického myslenia – vedomých i nevedomých duševných aktivít. Vzhľadom na psychický vývin zodpovedajúci veku, ustupuje spontánny prístup k vyjadrovaniu seba samého a vyjadrovaniu vonkajších podnetov. Väčšina žiakov v tomto období stráca svoju prirodzenú výrazovosť. VV sa musí podieľať na tejto transformácii. Uskutočňuje sa to:

- dôrazom na objaviteľský prístup k technikám, vyjadrovacím prostriedkom a médiám,
- nahradením nedostatku formálnych zručností pri vyjadrovaní reality, postupmi ktoré takéto zručnosti nevyžadujú,

-- väčším dôrazom na myslenie žiaka, na príčinné súvislosti, vzťahy medzi javmi a poznávaciu funkciu umenia i vlastného vyjadrovania sa výtvarnými prostriedkami.

Ťažisko sebavyjadrovania sa, oproti primárnemu vzdelávaniu, prenáša na iné oblasti aktivity. Do vyučovania sú zaradované prostriedky a činnosti, ktoré rozširujú možnosti poznávacieho procesu žiaka a dovoľujú mu naplniť jeho prirodzené ambície po vizuálnom vyjadrení skutočnosti, po poznávaní formálnej i obsahovej štruktúry sveta, po presnejšom zobrazení pozorovaných vzťahov, po vyššej technickej dokonalosti prejavu, po pluralite spôsobov vytvárania. Zapája sa koncepčné a konštrukčné myslenie, ktoré je uvádzané do vzťahu s myslením estetickým. Detskú spontánnosť má postupne nahrádzať jej dospelý ekvivalent – duchovná otvorenosť a sviežosť, spojená s pribúdaním vedomej tvorivej operatívnosti. Žiak reaguje na stále komplexnejšie podnety, reflektuje podnety prírodné, civilizačné i kultúrne. Zvyšujú sa jeho technické schopnosti. Preto vo výtvarnej výchove potrebuje objaviť oblasť nových možností, zodpovedajúcich svojmu vývinu.

2. Ciele predmetu

Ciele výtvarnej výchovy na úrovni nižšieho sekundárneho vzdelávania sú:

Cieľové kompetencie

Žiak by mal mať po absolvovaní nižšieho sekundárneho vzdelania tieto vedomosti, zručnosti a postoje:

Vedomosti

Vo výtvarnej výchove je väčšina vedomostí získavaná a zároveň overovaná prostredníctvom praktických činností žiaka; časť vedomostí o výtvarnom umení a vizuálnej kultúre sa utvára počas motivačnej, expozičnej a diskusnej časti vyučovacej jednotky a je podporená vizuálnymi materiálmi (edukačné DVD, knihy, časopisy).

Absolvent nižšieho sekundárneho vzdelania sa naučil:

Zručnosti a spôsobilosti

Formálne zručnosti

Vyjadrovacie zručnosti, ktoré predstavujú základy znalostí vyjadrovacích prostriedkov (jazyka) vizuálnych umení (gramotnosť v oblasti vizuálnej kultúry).

Žiak dokáže:

- zvládnuť základy proporčnej stavby zobrazovaného predmetu (výška a šírka, pomer hlavných častí),
- dokázať vybrať časť videnej skutočnosti za účelom zobrazenia – záber (fotografia, film, komiks), rám, pohľad (obraz), charakteristický tvar (plastika),
- hrať sa s jednoduchými animačnými trikmi, kamuflážou a napodobneninou (filmový trik, kulisa, maskovanie, mimikry),
- vytvárať formálne série z jedného motívu a jednoduché variácie motívu,

- vyjadriť sa základnými technickými postupmi kreslenia, maľovania, jednoduchých grafických techník, fotografovania, priestorového vytvárania objektu, plastiky a soľptúry,
- vytvoriť základný rozvrh architektonického tvaru a priestoru, kresbu jednoduchého dizajnerskeho návrhu,
- tvorivo používať vybrané médiá, vyjadrovacie prostriedky, nástroje a techniky komponovať a štylizovať – prostredníctvom toho vedieť vyjadriť vlastné nápady a koncepty,
- vo svojom vyjadrovacom procese spracovať charakteristické podnety z prostredia svojej obce (regiónu), svojho sociálneho prostredia,
- vo svojom vyjadrovacom procese spracovať charakteristické podnety rôznych (vybraných) tendencií umenia 20. st. až po súčasnosť,
- vo svojom vyjadrovacom procese (výtvarnom, hudobnom, literárnom) spracovávať podnety z iných predmetov.

Technické zručnosti

Žiak dokáže:

- zvládnuť narábanie s rôznymi nástrojmi (ceruza, štetec, pero, fixy, uhlík, drevko, rydlo, nožnice, šablóna, špachtľa, valček a pod.),
- kresliť prostredníctvom linky a šrafovania, tieňovania,
- zvládnuť technické základy usporiadania a miešania farieb na palette i na obraze; vyfarbovať tvar, plochu viacerými spôsobmi prostredníctvom štetcového rukopisu (napr. šrafúra, pointilizmus, roztieranie, zapúšťanie),
- zvládnuť konštrukčno-technické úkony s materiálmi (krčenie, zohýbanie, trhanie, strihanie, skladanie, vrstvenie a pod.), spájanie materiálov v koláži a v asambláži (vkládanie, lepenie, spínanie, viazanie, drôtovanie a pod.),
- zvládnuť techniku konštrukcie vonkajšieho tvaru – balenie (paketáž), obliepanie, obväzovanie, odrôtovanie,
- zvládnuť jednoduché techniky otláčania (frotáž, dekalk, monotypia, papierorez, sádrorez, linorez a pod.),
- zvládnuť základy modelovania predmetných tvarov, otláčania do modelovacej hmoty a jednoduchého odlievania reliéfu do sadry,
- zvládnuť techniku skladania a spájania priestorových tvarov do asambláží,
- zvládnuť základné grafické operácie na počítači.

Mentálne spôsobilosti

Rozvoj schopností a získavanie zručností v oblasti vnímania skutočnosti a prežívania zážitku, vyjadrovania fantázie, predstáv a nápadov (vlastných koncepcií), rozumového posudzovania, konvergentného a divergentného myslenia.

Žiak dokáže:

- vedieť odôvodniť výber časti alebo prvkov zobrazovanej skutočnosti (čo zobraziť) alebo hľadiska (dôležité – nepodstatné, zaujímavé – nezaujímavé),
- chápať niektoré spôsoby notácie (mapa, partitúra, plán) ako výtvarný spôsob vyjadrovania skutočnosti,
- vnímať a analyticky porovnávať charakter okolitej krajiny, svojej obce, svojho bydliska s inými typmi krajín, architektúr – uvedomiť si a výtvarne reflektovať špecifiká svojho

kultúrneho a fyzického prostredia (charakteristické prvky obce, mesta; pamiatky) ...,

- uvedomovať si možnosti výtvarného vyjadrenia niektorých podnetov prírodovedy (napr. premeny látok, váhy, zmeny skupenstva, magnetizmu, páky), geometrie, (tvarov, povrchov, línií, bodov, obsahov) matematiky (počtu, množín, sčítania, odčítania, násobenia, delenia) ...,
- pokúšať sa o charakterizáciu seba samého, o vyjadrenie svojich typických znakov, o vlastnú ikonografiu, erb, značku, logo.

Postoje

Hlavnou kompetenciou v oblasti postojov je a priori tvorivý prístup – žiak je vedený k tomu, aby pri každej edukačnej téme volil svoje vlastné, teda autentické riešenie, a postupne formuloval svoj estetický (vkusový) i hodnotiaci názor. Formovanie takéhoto prístupu je dôležitým momentom výučby, ktorý vyvažuje prevažne propozičné a konvergentné myslenie formované väčšou časťou kurikula.

U žiaka sa sformovali tieto postoje:

- otvorenosť voči experimentovaniu s farbou, hmotou, tvarom, technikou, postupom, motívom a témou,
- otvorenosť voči hľadaniu analógií (tvarových, materiálových, výrazových),
- v nižších ročníkoch spontánne výtvarné riešenia,
- náklonnosť k uvedenému hľadaniu vlastných riešení, odklon od vyjadrovacích schém – inovovanie grafických stereotypov na základe podnetov fantázie a (primerane veku) vlastného názoru (myslenia),
- tolerancia voči rôznym typom vyjadrovania, vkusu iných ľudí,
- aktívny prístup ku svojmu prostrediu, citlivá reflexia jeho hodnôt – jeho poznávanie a pretváranie.
- vyjadriť a vyhodnotiť štýl ľudí ktorých obdivuje (považuje za svoj vzor) a porovnať ich so svojím štýlom,
- hľadať vlastné cesty sebavyjadrenie; budovania vlastného vkusu a tváre (imidžu),
- spolupracovať pri realizácii vlastných konceptov a zosúladiť ich s ponímaním iných žiakov.

3. Obsahový a výkonový štandard

Obsah vyučovania

Obsah vyučovania VV tvorí sústava edukačných tém. Každá z tém zodpovedá riešeniu určitého výtvarného problému. Témy sú zoradené v metodických radoch. Metodický rad predstavuje riešenie príbuzných výtvarných problémov v priereze ročníkov (v tabuľke vodorovný rad), vždy na úrovni zodpovedajúcej veku. Takéto zoradenie sleduje stupňovanie náročnosti pri štruktúrovaní osobnosti žiaka. Zoradenie edukačných tém v rámci jedného ročníka (v tabuľke zvislý rad) umožňuje učiteľovi sledovať motivačné nadväznosti, prípadne ich zgrupovať a tvoriť z nich edukačné projekty. Takto koncipovaná sieť edukačných tém predstavuje model, s ktorým môže učiteľ dynamicky pracovať – podľa potreby preradovať témy v časovom pláne jedného ročníka i medzi ročníkmi. Témy napĺňa konkrétnymi úlohami (zadaniami pre žiakov) učiteľ. Niektoré edukačné témy sú alternatívne – označené ako a), b).

Prierezovými témami, ktoré možno začleniť do vyučovania Výtvarnej výchovy sú: Multikultúrna výchova (MUV), Mediálna výchova (MEV), Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR), Environmentálna výchova (ENV), Ochrana života a zdravia (OŽaZ), Finančná gramotnosť (FG)

5. Ročník

Časová dotácia: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov pre 5. ročník sú totožné so Inovovaným ŠVP pre predmet Výtvarná výchova – nižšie stredné vzdelávanie, str.4-11:

<http://www.minedu.sk/data/att/7506.pdf>

6.ročník

Časová dotácia: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom inovovaného ŠVP pre predmet Výtvarná výchova pre nižšie stredné vzdelávanie, str.71-76

<http://www.minedu.sk/data/att/7506.pdf>

7.ročník

Časová dotácia: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom inovovaného ŠVP pre predmet Výtvarná výchova pre nižšie stredné vzdelávanie, str.71-76

<http://www.minedu.sk/data/att/7506.pdf> str.18-23.

8.ročník

Časová dotácia: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom inovovaného ŠVP pre predmet Výtvarná výchova pre nižšie stredné vzdelávanie, str.71-76

<http://www.minedu.sk/data/att/7506.pdf> str. 24-29

9.ročník

Časová dotácia: 1 hodina týždenne, 33 hodín ročne

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom inovovaného ŠVP pre predmet Výtvarná výchova pre nižšie stredné vzdelávanie, str.71-76

<http://www.minedu.sk/data/att/7506.pdf> str. 30-35.

4. Požiadavky na výstup

Žiak po absolvovaní nižšieho sekundárneho vzdelania tieto zručnosti a vedomosti:

- dokáže zvládnuť základy proporčnej stavby zobrazovaného predmetu
 - vybrať časť predmetu, objektu, krajiny (fotografiou)
 - hrať sa s animačnými trikmi
 - vytvárať série variácie jedného motívu
 - vyjadriť sa kresbou, maľbou, jednoduchou grafickou technikou...
 - narábať s rôznymi výtvarnými nástrojmi
 - kresliť prostredníctvom linky, šrafovania, tieňovania...
- hlavnou požiadavkou je tvorivý prístup – žiak je vedený k tomu, aby pri každej edukačnej téme volil svoje vlastné, teda autentické riešenie, a postupne formuloval svoj estetický (vkusový) i hodnotiaci názor. Formovanie takéhoto prístupu je dôležitým momentom výučby, ktorý vyvažuje prevažne propozičné a konvergentné myslenie formované väčšou časťou kurikula; U žiaka sa sformovali tieto postoje: – otvorenosť voči experimentovaniu s farbou, hmotou, tvarom, technikou, postupom, motívom a témou, – otvorenosť voči hľadaniu analógií (tvarových, materiálových, výrazových), – v nižších ročníkoch spontánne výtvarné riešenia, – náklonnosť k uvedenému hľadaniu vlastných riešení, odklon od vyjadrovacích schém – inovovanie grafických stereotypov na základe podnetov fantázie a (primerane veku) vlastného názoru (myslenia), – tolerancia voči rôznym typom vyjadrovania, vkusu iných ľudí, – aktívny prístup ku svojmu prostrediu, citlivá reflexia jeho hodnôt – jeho poznávanie a pretváranie. - vyjadriť a vyhodnotiť štýl ľudí ktorých obdivuje (považuje za svoj vzor) a porovnať ich so svojím štýlom, – hľadať vlastné cesty sebvýjadrenie; budovania vlastného vkusu a tváre (imidžu), – spolupracovať pri realizácii vlastných konceptov a zosúladiť ich s ponímaním iných žiakov.

5. Metódy a formy práce

Pri používaní elektronických médií (metodické rady Podnety fotografie, Podnety filmu a videa a Elektronické médiá) odporúčame triedu deliť na 2 skupiny.

- Organizácia činnostného vyučovania vyžaduje väčšie časové jednotky ako 45 min. Z toho dôvodu je optimálne navýšiť hodinovú dotáciu v školskom pláne.
- Pri niektorých edukačných témach je možné združiť vyučovanie výtvarnej výchovy do spoločných projektov s inými predmetmi.
- K učebným osnovám je vydaná metodická príloha s rozvedenými metodickými radmi, ktoré nie sú záväzné, majú charakter inšpiračného materiálu pre učiteľa. Expozičný, pracovný a demonštračný vizuálny materiál sa nachádza na edukačnom DVD.
- Predmet VV musí byť vyučovaný, vzhľadom na vyššie nároky znalostí médií a technológií, výlučne kvalifikovanými učiteľmi VV.

- V rámci tematického učebného plánu môže učiteľ edukačné témy zaradovať do vyučovania v poradí ako a časovom rozpätí podľa vlastného uváženia.

6. Učebné zdroje

Vzhľadom na pestré tematické zastúpenie učiteľ využíva široké spektrum učebných pomôcok: Dejiny umenia, ukážky rôznych umeleckých diel na fotografiách, reprodukciách, módne časopisy, literárne diela podľa potreby, vlastné zvukové záznamy, nahrávky, DVD záznamy z koncertov, festivalov. Kroje, tradičné hudobné nástroje a iné výdobytky miestnej i národnej kultúry.

Zdroje informácií žiaci čerpajú z internetu, z diel zameraných na výtvarné umenie, tvorivosť, dejiny umenia, atď.

7. Hodnotenie predmetu

Predmet Výtvarná výchova je klasifikovaný na vysvedčení známkou. Metodika známkovania je rozpracovaná v metodickej prílohe. Priebežne sú práce a výsledky žiakov hodnotené slovné učiteľom, žiaci si práce hodnotia navzájom, porovnávaním, vlastným zdôvodnením, obhajobou.

Zdravie a pohyb

TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA

1. Charakteristika predmetu

Predmet telesná a športová výchova sa zameriava na základné informácie, súvisiace so zdravým spôsobom života a vytvára priestor pre uvedomenie si potreby celoživotnej starostlivosti o svoje zdravie, ktorej neoddeliteľnou súčasťou je pohyb.

Charakteristickým znakom vzdelávacej oblasti sú vedomosti a praktické skúsenosti vedúce k rozvoju pohybových schopností, zlepšovaniu pohybovej výkonnosti žiaka, k získaniu základov športov. Najdôležitejším poslaním je vytváranie vzťahu k pravidelnej pohybovej činnosti ako nevyhnutného základu zdravého životného štýlu. Vzdelávacia oblasť spája vedomosti, návyky a zručnosti spojené so zdravím, zdravým životným štýlom, pohybovou a športovou činnosťou nielen počas školskej dochádzky, ale i v dospelosti.

2. Ciele predmetu

Všeobecným cieľom telesnej a športovej výchovy je umožniť žiakom si osvojiť, zdokonaľovať a upevňovať pohybové návyky a zručnosti na primeranej úrovni, zvyšovať svoju pohybovú gramotnosť, rozvíjať kondičné a koordinačné schopnosti, zvyšovať všeobecnú pohybovú výkonnosť a zdatnosť, prostredníctvom vykonávanej pohybovej aktivity pôsobiť a dbať o zdravie, vytvárať trvalý vzťah k pohybovej aktivite, telesnej výchove a športu s ohľadom na záujmy žiakov, ich predpoklady a individuálne potreby ako súčasť zdravého životného štýlu a predpokladu schopnosti celoživotnej starostlivosti o vlastné zdravie.

Žiaci končiaci základnú školu by mali mať vytvorenú predstavu o význame telesnej a športovej výchovy pri upevňovaní aktívneho zdravia, mali by poznať účinok vykonávaných cvičení na organizmus a mali by samostatne prejavovať záujem o pohybové činnosti.

3. Obsahový a výkonový štandard

5. – 9. ročník

časová dotácia: 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne

Obsahový a výkonový štandard, ako aj kompetencie žiakov sú totožné so Inovoaným ŠVP pre predmet Telesná a športová výchova – nižšie stredné vzdelávanie – <http://www.minedu.sk/data/att/7504.pdf>

Prierezové témy

Multikultúrna výchova

Cieľom multikultúrnej výchovy je výchovné a vzdelávacie pôsobenie zamerané na rozvoj poznania rozličných tradičných aj nových kultúr a subkultúr, akceptáciu kultúrnej rozmanitosti ako spoločenskej reality a rozvoj tolerancie, rešpektu a prosociálneho správania a konania vo vzťahu ku kultúrnej odlišnosti. Žiaci spoznávajú svoju kultúru aj iné kultúry, históriu, zvyky a tradície ich predstaviteľov, rešpektujú tieto kultúry ako rovnocenné a dokážu s ich príslušníkmi konštruktívne komunikovať a spolupracovať.

Osobnostný a sociálny rozvoj

Rozvíja ľudský potenciál žiakov, poskytuje žiakom základy pre plnohodnotný a zodpovedný život.

Ďalej rozvíja u žiakov sebareflexiu (rozmyšľať o sebe), sebapoznávanie, sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a seba vzdelávanie, naučiť žiakov uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných, pomáhať žiakom získať a udržať si osobnostnú integritu, pestovať kvalitné medziľudské vzťahy, rozvíjať sociálne zručnosti potrebné pre život a spoluprácu, podporovať svojim obsahom prevenciu sociálno-patologických javov v škole (prevenciu šikanovania, agresivity, užívania návykových látok).

Environmentálna výchova

Rozvíja osobnosti žiaka tak, že v oblasti vedomostí, zručností a schopností nadobudne schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi, poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach sveta, pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu,

- rozvíjať si spôsobilosti, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu;
- pochopiť sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu;
- vedieť hodnotiť objektivnosť a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská;
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu;
- podporovať aktívny prístup k tvorbe a ochrane životného prostredia prostredníctvom praktickej výučby;
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia;
- schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu;
- prehľbovať, rozvíjať a upevňovať hodnotový systém v prospech konania k životnému prostrediu;
- rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine, deliť si úlohy, niest' zodpovednosť.

Ochrana života a zdravia

postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách. Podobne pri pobyte a pohybe v prírode, ktoré môžu vzniknúť vplyvom nepredvídaných skutočností ohrozujúcich človeka a jeho okolie.

Snahou je pripraviť každého jednotlivca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Nevyhnutným predpokladom k tomu je neustále poznávanie prostredia prostredníctvom pohybu a pobytu v prírode. Prierezová téma sa zameriava na zvládnutie situácií vzniknutých vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami. Zároveň napomáha zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmom voči občanom nášho štátu. U žiakov by sa mal formovať vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí. K tomu je potrebné poskytnúť žiakom teoretické vedomosti, praktické poznatky, pomôcť im osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane.

Prierezová téma sa realizuje obsahom:

- riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana,
- zdravotná príprava,
- pohyb a pobyt v prírode.

4. Požiadavky na výstup

Žiak po ukončení nižšieho sekundárneho vzdelania bude schopný:

- pochopiť účinok pohybovej aktivity na zdravie,
- mať vedomosti o potrebe prevencie pred civilizačnými ochoreniami pohybovými prostriedkami,
- vedieť poskytnúť prvú pomoc,
- vedieť sa správať v situáciách ohrozujúcich zdravie,
- mať vytvorený hodnotový systém, v ktorom zdravie a pohyb majú popredné miesto.
- poznať a dodržiavať zásady správnej výživy,
- zaradiť využívanie športových a pohybových činností vo svojom voľnom čase,
- pochopiť význam aktívneho odpočinku pre odstránenie únavy,
- pochopiť kompenzačný účinok telesných cvičení a poznať vhodné cvičenia na jeho dosiahnutie.
- poznať úroveň vlastnej pohybovej výkonnosti,
- vedieť využiť cvičenia na rozvoj pohybových schopností,
- vedieť diagnostikovať a hodnotiť pohybovú výkonnosť vlastnú i spolužiakov,
- vedieť využiť pohybové prostriedky na rozvoj pohybovej výkonnosti.
- využiť svoje vedomosti na zdokonaľovanie sa vo vlastnej športovej výkonnosti,
- vedieť uplatniť osvojené pravidlá športových disciplín v športovej činnosti,
- prezentovať svoju športovú výkonnosť na verejnosti,
- preukázať pohybovú gramotnosť v rôznych športových odvetviach,
- mať príjemný zážitok z vykonávanej pohybovej činnosti.

5. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania

Stratégie vyučovania kladú nároky na samostatnosť, tvorivosť a organizáciu práce učiteľa. Využívanie stratégií umožňuje učiteľovi úspešne vyučovať a žiakovi úspešne sa učiť. Správne zvolenými metódami a formami práce učiteľ vytvára atmosféru, v ktorej sa žiak môže učiť bez strachu a stresu, podnecuje prirodzenú zvedavosť, motivuje k aktívnemu učeniu, podporuje sebahodnotenie, aby žiak poznal svoje prednosti i chyby, vytvára podmienky pre úspešnosť každého žiaka ako i pozitívnu pracovnú atmosféru.

Metódy: výklad, rozličné druhy rozhovorov, vysvetľovanie, motivačné metódy, problémové úlohy, precvičovanie, pozorovanie, analýza a syntéza javov, aktívne pozorovanie a vnímanie, práca s ilustráciami, dialóg, cvičenia a situácie na rozvoj hodnotiaceho myslenia.

Formy: práca žiakov vo dvojiciach, skupinová, individuálna, frontálna práca, diferencovaná práca didaktické hry, dramatizácia, prednes, simulovanie rôznych situácií.

6. Učebné zdroje

Časopisy so športovou tematikou.

Perútka, J. - Grexa, J. : Dejiny telesnej kultúry. Dokumenty na semináre. Bratislava. UK. 1992

Kemmler, J. Lyžovanie základy výcviku. Bratislava. Slovo. 1996.

Čechvalová, U. - Hermann, G. : Basketbal. UK, Bratislava, 1991.

Slovík, J. a kol. : Teória a didaktika šport. hier (pre učít. štúdium). Bratislava. UK. 1992.

Kačáni, L. a kol. : Teória a didaktika športovej špecializácie - futbal. Učebné texty. Bratislava. FTVŠ UK. 1983.

Bartošík, J. : Teória a didaktika zdravotnej a nápravnej telesnej výchovy. Nitra. PF VŠPg. 1994.

Trunčková, E. - Sameková, Z. : Teória a didaktika gymnastiky . B. Bystrica. PF. 1991.

Šimonek, J. a kol. : Teória a didaktika atletiky UKF PF Nitra. 1996.

Pravidlá rozhodovania atletických súťaží. 1990.

Slovík, J. a kol. : Didaktika šport. hier. Učeb. texty. Bratislava. FTVŠ UK 93.

Osnovy telesnej výchovy – gymnáziá štvorročné štúdium

Vzdelávacie štandardy pre telesnú výchovu

7. Hodnotenie predmetu

Hodnotenie žiaka sa vykonáva slovným hodnotením.

Priebežné hodnotenie sa uskutočňuje pri hodnotení čiastkových výsledkov prejavov žiaka na vyučovacích hodinách a má hlavne motivačný charakter. Priebežné hodnotenie musí obsahovať slovný popis práce a výsledok činnosti žiaka. Hodnotenie známku sa uskutočňuje väčšinou na konci preberaného tematického celku.

Voliteľné predmety

MEDIÁLNA VÝCHOVA

1. Charakteristika predmetu

Médiá predstavujú významný faktor, ktorý vplýva na vývin osobnosti a socializáciu detí a mladých ľudí. Médiá sú integrálnou súčasťou každodenného života žiakov, pričom výrazne ovplyvňujú ich správanie, utváranie hodnôt a životný štýl. Hlavným cieľom prierezovej témy Mediálna výchova je rozvoj mediálnej gramotnosti žiakov – schopnosti kriticky prijímať, analyzovať, hodnotiť a komunikovať širokú škálu mediálnych obsahov a zmysluplne využívať médiá. Na 2. stupni základnej školy je dôležité, aby sa žiaci na veku primeranej úrovni postupne dokázali orientovať v mediálnom svete a osvojili si stratégie bezpečného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií. Dôraz sa kladie na rozvíjanie kritického myslenia; vhodnou metódou je spoločné skúmanie, analyzovanie a samostatné premýšľanie, pričom sa

vychádza z konkrétnej reality žiakov v triede. Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- uvedomil význam a vplyv médií vo svojom živote a v spoločnosti;
- nadobudol základné technické zručnosti potrebné pre používanie médií a médiá využíval zmysluplne;
- pochopil a rozlíšil pozitíva a negatíva využívania, vplyvu médií a ich produktov;
- získal kritický odstup od mediálnych produktov a ich obsahov a rozpoznal mediálne spracovanú realitu;
- osvojil si zodpovedný prístup pri využívaní médií na komunikáciu a vytváranie vlastných mediálnych produktov.

V súčasnosti sa nanajvýš aktuálnym stáva problém ako naučiť deti a mládež aktívne a zodpovedne využívať prostriedky masovej komunikácie, ktoré sú šíriteľmi poznatkov, posolstiev, hodnotových orientácií a to rôznej kvality. Obzvlášť závažná sa ukazuje potreba formovať schopnosť detí a mládeže kriticky posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, pozitívne formujúce ich osobnostný a profesijný rast, ale tiež ich schopnosť uvedomovať si negatívne mediálne vplyvy prednostne na svoju osobnosť a snažiť sa ich zodpovedným prístupom eliminovať.

Mediálna výchova ako nepovinný a voliteľný predmet na druhom stupni základných škôl smeruje k tomu, aby si žiaci osvojili stratégie kompetentného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií a ich produktmi. Cieľom mediálnej výchovy je rozvinúť u žiakov spôsobilosť - mediálnu kompetenciu zmysluplne t.j. reflektujúco, kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty.

Výučba mediálnej výchovy na základných školách má prispieť k tomu, aby žiaci lepšie poznali a chápali pravidlá fungovania „mediálneho sveta“, zmysluplne sa v ňom orientovali a selektovane využívali médiá a ich produkty podľa toho, ako kvalitne plnia svoje funkcie, najmä výchovno-vzdelávaciu a mravnú. Cieľom výučby je podnietiť reflexiu žiakov nad mediálnymi obsahmi, sproblematizovať, zvýšiť ich citlivosť na využívanie určitých obsahov (najmä s nadmerným a neprimeraným výskytom násilia, výskytom sexuality, či inými obsahmi nerešpektujúcimi ochranu ľudskej dôstojnosti...). Mediálna výchova zahŕňa prednostne výchovu k hodnotám vo vzťahu k médiám a ich obsahom, ktorá na jednej strane robí žiakov citlivých pre kvalitné mediálne obsahy a na druhej strane im poskytuje pomoc pri účinnej ochrane pred negatívnymi vplyvmi médií. Učí žiakov správne využívať vlastnú slobodu pri výbere mediálnych produktov a uvedomovať si z toho vyplývajúcu zodpovednosť.

Základom je naučiť žiakov chápať reálne, ale i možné mediálne vplyvy na jednotlivca, ale tiež na rôzne aspekty spoločenského diania, a to tak pozitívne ako aj negatívne. Žiaci by za pomoci výučby mediálnej výchovy mali postupne dokázať nájsť vlastný optimálny spôsob ako žiť v realite, ktorú médiá ovplyvňujú a využívať médiá ako nástroje pozitívneho ovplyvňovania tejto reality. Žiaci budú vedení k aktívnemu zapájaniu sa do komunikačného procesu pomocou médií a s médiami a k uplatneniu svojho kreatívneho potenciálu, ktorý sa prejaví v tvorbe vlastných produktov, resp. v aktívnom zapájaní sa do kolektívnej tvorivej mediálnej práce.

2. Ciele predmetu

Na kognitívnej úrovni ide o rozvoj vedomostí a schopností žiakov:

- poznať jednotlivé druhy médií, ich funkcie, vývoj, odlišnosti, spoločenské, ekonomické, technicko-technologické, organizačné a profesijné aspekty ich fungovania
- poznať typy mediálnych produktov a proces ich vzniku
- chápať a kriticky posudzovať mediálne spracovanú a znázorňovanú realitu, používané mediálne výrazové prostriedky a spôsoby usporiadania mediálnych produktov
- diferencovane využívať médiá a ich produkty podľa kvality plnenia ich funkcií (najmä informačnej, mravnej, výchovno-vzdelávacej a zábavnej) a uspokojovania vlastných potrieb

Na úrovni psychomotorickej ide o rozvoj zručnosti žiakov:

- aktívne využívať médiá v procese komunikácie
- produkovať vlastné mediálne príspevky využívajúc svoj kreatívny potenciál
- obsluhovať technické zariadenia a nové technológie médií
- kooperovať s inými mediálnymi tvorcami v procese komunikácie

Na úrovni afektívnej ide o rozvoj schopností a postojov žiakov:

- zaujímať kladný postoj k mediálnym produktom, ktoré poskytujú pozitívne hodnotové orientácie pre život človeka a vyberať si takéto pre svoj konzum
- odmietať mediálne obsahy, ktoré odporujú etickým normám, prinášajú deformovaný pohľad na hodnoty a ohrozujú či škodia jeho osobnostnému vývinu. (predovšetkým nerešpektujú právo človeka na ochranu jeho intimity, propagujú násilie ako normálnu a akceptovateľnú formu riešenia medziľudských a spoločenských konfliktov),
- snažiť sa zodpovedným prístupom eliminovať negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť
- dokázať prehodnocovať svoj vzťah k médiám, reflektovať svoje návyky využívania médií, korigovať ich, nahradiť vlastný mediálny konzum alternatívnou zmysluplnou činnosťou (stretnutia s priateľmi, výlety do prírody, športová činnosť, hobby...)

3. Obsahový a výkonový štandard

5. ročník

(1 hodina týždenne – ŠkVP, spolu 33 hodín)

Téma / časová dotácia	Obsahový štandard	Výkonový štandard
------------------------------	--------------------------	--------------------------

<p>Moja mediálna biografia/ 1hod.</p>	<p>Médium a masmédiu – kontakt žiaka s médiami. Projekt Moja mediálna biografia. Médiá a môj čas - súvislosti medzi využitím voľného času rôznymi aktivitami a časom stráveným využívaním médií.</p>	<p>Žiak si uvedomuje úlohu médií, vlastné potreby aj motiváciu pre ich využívanie. Žiak vie identifikovať médiá, s ktorými prišiel do kontaktu v rámci osobnej histórie, vie posúdiť ich vhodnosť a prínos, vypracuje mediálnu mapu. Žiak vie poukázať na šírku ponuky jednotlivých druhov médií, vie zdôvodniť pozitívne aj negatívne vplyvy médií, uvedomuje si vlastné využívanie voľnočasových aktivít.</p>
<p>Základné druhy médií a ich význam/ 2hod.</p>	<p>Druhy médií - printové, elektronické a digitálne. Informatívna funkcia médií. Výchovno-vzdelávacia funkcia médií. Zábavná funkcia médií.</p>	<p>Žiak disponuje základným prehľadom o jednotlivých druhoch médií, pozná základné princípy, na ktorých funguje rozhlas, televízia, film, internet Žiak chápe informatívnu funkciu médií, uvedomuje si časovú frekvenciu prinášania informácií v jednotlivých druhoch médií, dokáže vybrať typ informácie z tlače, internetu, TV alebo rozhlasového programu. Žiak sa orientuje v ponuke médií a vie vybrať programy, relácie, články s primárnou funkciou zabaviť prijímateľa</p>
<p>Tlačené média 2hod.</p>	<p>Periodická tlač, druhy a typy Profesia novinár, redaktor, moderátor Náplň práce novinára, novinárska etika. Prečo ľudia čítajú noviny a časopisy, počúvajú rozhlas a sledujú televíziu?</p>	<p>Žiak je schopný vysvetliť pojem periodická tlač a vie vymenovať a opísať jej druhy. Žiak sa orientuje v rozdieloch medzi profesiami novinár, redaktor a moderátor, vie charakterizovať predpoklady pre výkon týchto profesií. Žiak dokáže charakterizovať náplň práce novinára, orientuje sa v základných normách etiky novinárskej práce. Žiak si vie sám vybrať vhodný mediálny produkt.</p>

Charakteristické znaky televízie/ 1hod.	<p>Čas a priestor pri sledovaní televízie. Vykresľovanie skutočnosti v televízii.</p>	<p>Žiak je schopný uvedomiť si časové a priestorové podmienky na vnímanie televízneho vysielania, potrebu pozornosti pri sledovaní televízie. Žiak dokáže charakterizovať typické znaky televízie, spôsoby prenosu televízneho signálu, vie pochopiť súvzťažnosť medzi časom a priestorom pri sledovaní televízie.</p>
Televízne žánre, ich vzorce a konvencie 2hod.	<p>Charakteristika televíznych žánrov Hlavné znaky televíznych žánrov. Analýza programových štruktúr. Analýza filmových plagátov a videoukážok .</p>	<p>Žiak charakterizuje jednotlivé televízne žánre, pozná základné druhy - spravodajstvo, sitcom, detektívka, western, sci-fi, vedomostná súťaž, talkshow... Žiak prakticky demonštruje na ukážkach žánrové konvencie, vie porovnať podobu vysielacích štruktúr, Žiak prakticky demonštruje na ukážkach žánrové konvencie, vie posúdiť charakter filmu na základe filmového plagátu, letákov z kina či reklám.</p>
Ako sa tvorí televízna relácia 2hod.	<p>Televízna dramaturgia, od nápadu k scenáru. Tvorcovia televíznej relácie. Produkcia a distribúcia.</p>	<p>Žiak chápe dramaturgické procesy a tvorivú činnosť dramaturgov, pozná pojmy dramaturgia, dramaturgický plán. Žiak sa orientuje v postupnosti tvorby televíznej relácie od námetu až po postprodukcii, vie analyzovať na praktickej ukážke prácu tvorcov relácie Žiak vie vymenovať základné úlohy jednotlivých profesií pri tvorbe televíznych relácií Žiak porozumie pojmom produkcia, koprodukcia distribúcia, blockbuster, distribučné spoločnosti, pozná filmové festivaly</p>
Druhy programov pre deti a mládež/ 2hod.	<p>Programy verejnoprávnej televízie a súkromných televízií pre deti a mládež. Edukatívne relácie pre deti a mládež, zábavné a hudobné relácie pre deti. Označovanie televíznych Programov.</p>	<p>Žiak prehodnocuje svoje sledovanie TV programov a je schopný určiť vekuprimeranosť jednotlivých televíznych relácií a filmov. Žiak sa orientuje v jednotlivých druhoch televíznych relácií vhodných pre deti a mládež. Žiak pozná jednotlivé označenia pre vek diváka, vie poukázať na negatívne vplyvy médií a ochranu zo strany dospelých.</p>

Mediálna realita vo vzťahu ku skutočnosti Filmová realita/2 hod.	Skutočná a filmová realita	Žiak rozumie pojmom skutočná a filmová realita. Uvedomuje si, že mediálne znázornenie reality podlieha určitej manipulácii, je spracovaná tak, aby diváka zaujala, aj keď je odlišná od skutočnej reality.
	Hraný a dokumentárny film	Žiak vie rozlíšiť fiktívnu realitu hraného filmu a realitu v dokumentárnom filme. Vie vymenovať žánre hraného a dokumentárneho filmu a chápe ich rozdiely. Vie charakterizovať tragédiu a komédiu.
	Obsah filmu	Žiak vie, že film má formu rozprávania, vie vymenovať a opísať jednotlivé atribúty filmu.
Reč filmu/2 hod.	Proces výroby filmu	Žiak pozná proces výroby filmu. Vie vymenovať a charakterizovať jednotlivé profesijné zložky, ktoré sa podieľajú na výrobe filmu.
	Reč filmu	Žiak pozná základné pojmy filmovej reči. Vie rozlišovať jednotlivé zábery a uhly kamery. Rozumie významu pohybu kamery.
	Strih, Filmový čas a efekty	Žiak vie, čo je strih filmu, čo sa ním vytvára. Vie identifikovať základné prvky filmovej interpunkcie. Vie čítať zvuk vo filme, vie aké sú možnosti jeho dramaturgického využitia. Žiak ovláda kategórie filmového času, vie rozlišovať medzi filmovým časom a časom príbehu. Vníma farby, efekty, triky, vie vysvetliť ich význam.
Hrdina z filmu, osobnosť televíznej obrazovky - môj vzor a idol/ 2 hod.	Mediálny hrdina Správanie mediálneho hrdinu Mediálny hrdina - vzor	Žiak vie reálne zhodnotiť konanie postáv v médiách. Posudzuje správanie mediálnych hrdinov podľa morálnych kritérií. Žiak vie, že by si mal vyberať filmy nie podľa prítomnosti obľúbeného mediálneho hrdinu, ale podľa toho, aké hodnoty daný hrdina prezentuje. Žiak si je vedomý, že naňho vplýva správanie obľúbeného mediálneho hrdinu.
Filmový kritik/ 1 hod.	Hodnotenie filmového diela	Žiak vie zhodnotiť pozitíva a negatíva formálnej i obsahovej stránky filmového diela.
	Negatívny obsah filmu	Žiak vie určiť a následne odmieta negatívne javy vo filmových dielach. Uvedomuje si ich účinky na svoju osobu.

	Kritika filmového diela	Žiak vie, že sa má zamerať na sledovanie morálne nezávadných filmov určených pre jeho vekovú kategóriu, kde sú pozitívne prezentované ľudské hodnoty. Dokáže vytvoriť vlastnú kritiku filmového diela.
Hrdina z filmu, osobnosť televíznej obrazovky môj vzor a idol / 2hod.	Mediálny hrdina Mediálny hrdina-vzor	Žiak vie realne zhodnotiť konanie postáv v médiách. Posudzuje správanie mediálnych hrdinov podľa morálnych kritérií, žiak vie že by si mal vyberať filmy nie podľa prítomnosti obľúbeného mediálneho hrdinu, ale podľa toho aké hodnoty daný hrdina prezentuje. Žiak si je vedomí že naňho vplyva správanie obľúbeného mediálneho hrdinu.
Reklama všade okolo nás, moje skúsenosti s reklamou /2hod.	Znaky reklamy Funkcie a druhy reklamy a vplyv	Žiak vie charakterizovať jednotlivé znaky reklamy a uviesť príklady. Vie analyzovať tieto znaky na danej ukážke reklamy. Žiak si uvedomuje ako reklama pôsobí na vedomie a podvedomie človeka. Reflektuje svoj vzťah k reklame a vplyv na vlastné správanie. Vie si uvedomiť , pri kúpe ktorých produktov bol ovplyvnený reklamou.
Rozhlas Charakteristické znaky zvukových médií v porovnaní s inými médiami / 5 hod.	Rozhlasová komunikácia Rozhlas, rádio Rozhlasový princíp zvukovosti História rozhlasu	Charakteristické znaky zvukových médií sú zamerané na stručnú ale podstatnú charakteristiku rozhlasovej komunikácie ako špecifický poddruh spoločenskej a mediálnej komunikácie. Technika v rozhlase a spektrum zvukových nosičov. Žiak chápe zvukový princíp rozhlasového vysielania.
Funkcia zvuku hudby v médiach / 3hod.	Význam a pôsobenie hudby Hudba reprodukováaná na živo. Vplyv hudby na život	Žiak chápe jednoznačný význam pôsobenia hudby v ľudskej spoločnosti ako nerozlučnej súčasti života človeka. Žiak sa vie zorientovať v dvoch základných možnostiach vnímania hudby a to : v živom priamom kontakte alebo prostredníctvom najmasovejšej formy v reprodukovanej podobe média.
Moje obľúbené rádio , moja obľúbená rozhlasová relácia / 2hod.	Program súkromného a verejnoprávneho rádia Rozhlasové spravodajstvo	Uvedomenie si širokej palety rozhlasových staníc a ich programovej štruktúry. Žiak pozná teoretickú charakteristiku triedenia rozhlasových materiálov.

Prierezové témy

Osobný a sociálny rozvoj – žiak sa na mediálnej výchove učí kriticky posudzovať a hodnotiť mediálne produkty a vyberať si, ktoré bude prijímať. Vyberá si tie programy, ktoré ho obohacujú, a naopak, tie ktoré sú s nevhodným obsahom nevyhľadáva.

Témy:

Moja mediálna biografia
Základné druhy médií a ich význam
Tlačené médiá
Druhy programov pre deti a mládež
Filmový kritik

Multikultúrna výchova – prostredníctvom tejto zložky sa rozširuje žiakov všeobecný prehľad o rôznych kultúrach prezentovaných v médiách.

Témy:

Základné druhy médií a ich význam
Filmový kritik

Ochrana života a zdravia – aj prostredníctvom predmetu Mediálna výchova budú žiaci vedení k ochrane života a zdravia svojho, ľudí vo svojom okolí, ale aj všeobecne. Žiaci sa naučia vnímať relácie a programy, ktoré môžu negatívne vplývať na psychické zdravie ľudí.

Témy:

Moja mediálna biografia
Základné druhy médií a ich význam
Charakteristické znaky televízie

4. Požiadavky na výstup

Obsahový štandard

Základné druhy médií, ich funkcie a vývoj

1. Periodická tlač (noviny, časopisy), elektronické médiá (televízia, rozhlas), digitálne médiá “multimédiá” ako informačné zdroje, prostriedky masovej, skupinovej, interpersonálnej komunikácie, zdroje výkladu reality a predstavy o nej, nositelia a šíritelia hodnotových orientácií, etických kategórií, kultúry, prostriedky výchovy a vzdelávania, prostriedky ovplyvňovania udalostí verejného života a života jednotlivca, prostriedky sebarealizácie človeka, priemyselné odvetvie, ktoré ponúka pracovné príležitosti, tvorcovia a distribútori zábavy, spôsobov trávenia voľného času.
2. História médií.
3. Verejno-právne a súkromné médiá. Verejno-právne a súkromné televízie, základná charakteristika, ich odlišnosti. Celoplošné, regionálne a lokálne televízie.
4. Rozhlas, ako prostriedok masovej komunikácie založený na akustickom a auditívnom princípe. Rádio. Rozhlasová stanica. Verejno-právne a súkromné rádiá.
5. Tlačené médiá. Knihy. Druhy a typy periodickej tlače. Denníky, týždenníky, mesačníky.

Časopisy podľa tematiky: všeobecné, rodinné, o životnom štýle, motoristické, o počítačoch, detské, mládežnícke...Seriózna a bulvárna tlač.

6. Digitálne médiá. Multimédiá. Digitálna televízia. Mobil.

Druhy, typy mediálnych produktov a proces ich vzniku

1. Programové typy a žánre v televízií: spravodajské, publicistické, dramatické, zábavné a zábavno-hudobné, kultúrne, vzdelávacie, náboženské, športové, programy pre deti a mládež. Televízne seriály. Reality šou, Soap-opery, telenovely.

2. Film. Filmové žánre: hraný a dokumentárny film, akčné filmy, science-fiction, western, komédia.

3. Rozhlasové žánre. Spravodajské a publicistické žánre. Rozhlasová hra.

4. Internetové blogy.

5. Žurnalistické žánre v tlačených médiách. Spravodajské a publicistické žánre. Správa, komentár, riport, spravodajský rozhovor, komentár.

6. Ako vzniká film. Filmové a televízne profesie: producent, dramaturg, režisér, scenárista, kameraman, strihač, maskér.

7. Tvorba mediálnych produktov. Profesia novinár. Redaktor. Moderátor v rôznych druhoch médií.

8. Tvorba a distribúcia tlačených médií. Autor, editor, jazykový redaktor, vedúci vydania, grafik, tlačiar, distribútor.

9. Publikačné médií. Čitatelia novín a časopisov, poslucháči rozhlasu (rádia) i diváci. Prieskumy čítanosti, počúvanosti, sledovanosti, Peoplemetre. Prime-time v televízii

Mediálna realita a jej účinky na človeka

1. Filmová realita a skutočnosť, rozdiely. Filmová reč. Obraz. Záber. Strih. Scéna.Uhol kamery. Filmový efekt a trik.

2. Účinky médií na človeka. Mediálne zobrazované fiktívne a reálne násilie. Fyzické a psychické formy násilia.

3. Mediálny - filmový hrdina. Reálny hrdina.

4. Filmový kritik. Hodnotný film. Systém jednotného označovania programov v televízii (JSO).

5. Zobrazovanie reality v telenovelách, mydlových operách, talkšou, reality šou

6. Hodnoty v hudobných videoklipech.

7. Časopisy pre mladých. Komerčné a nekomerčné. Prostriedky ovplyvňovania.

8. Druhy reklamných komunikátov: televízny a rozhlasový spot, reklamný plagát, billboard, leták. Sociálna a charitatívna reklama. Účinky reklamy na človeka. Manipulatívne prostriedky.

9. Multimediálna realita a jej znaky.

10. Počítačové hry, videohry, internet, mobilné telefóny a ich účinky na človeka

Etika v médiách a ich obsahoch

1. Etické zásady moderovania rozhlasových relácií

2. Etické zásady novinárskej práce. Kódexy novinárskej etiky. Orgány na ochranu novinárskej etiky. Tlačová rada SR, Rada pre vysielanie a retransmisiu. Bulvár a porušovanie novin. etiky

3. Neetické prvky v programoch typu reality šou, zábavné a zábavno-súťažné relácie, relácie typu skrytá kamera
4. Ochrana a porušenie autorských práv na internete

Výkonový štandard

Základné druhy médií, ich funkcie a vývoj

- 1.1 poznať a odlišovať jednotlivé druhy médií
- 1.2 pochopiť, že médiá existujú za účelom plnenia určitých funkcií najmä informačnej, mravnej, kultúrnej, sociálnej, výchovno-vzdelávacej a zábavnej, plnenia potrieb jednotlivca i spoločnosti
- 1.3 uvedomovať si úlohu médií vo svojom živote, vlastné potreby a motiváciu pri ich využívaní
- 1.4 prehodnocovať svoje postoje voči médiám a ich produktom
- 1.5 využívať určité druhy médií cielene: keď si uvedomuje svoju potrebu informovať sa, vzdelávať sa, zabaviť sa, využiť voľný čas
2. disponovať základným prehľadom o druhoch médií v historickom kontexte a porovnaní
- 3.1 chápať médiá ako inštitúcie, ktoré produkujú mediálne obsahy
- 3.2 poznať organizačné formy televízie (verejno-právnu a súkromnú), chápať rozdiely medzi nimi a ako sa prejavujú v obsahu vysielania
- 3.3 rozlišovať pri vlastnom mediálnom konzume medzi ponukami verejno-právnej a komerčnej televízie; orientovať sa na druhy programov, ktoré sú určené vlastnej vekovej kategórii a majú pozitívny vplyv
- 4.1 poznať v odlišnosti od iných druhov médií osobitosti a zvláštnosti rozhlasu
- 4.2 uvedomovať si akú úlohu plní zvuk a hudba v médiách
- 4.3 reflektovať význam hudby, hudobných médií vo vlastnom živote, motívy využívania auditívnych médií a ich produktov.
5. charakterizovať tlačené médiá v ich odlišnosti od ostatných druhov médií, poznať druhy a typy periodickej tlače
6. chápať digitálne médiá (internet, mobil...) ako informačné a vzdelávacie médium, poznať jeho možnosti v oblasti medziosobnej komunikácie, využívať ho s mierou pre uspokojenie vlastných potrieb

Druhy, typy mediálnych produktov a proces ich vzniku

- 1.1 chápať, že televízne, filmové, rozhlasové, žurnalistické žánre majú typické a ustálené znaky podľa ktorých je možné ich rozpoznať
- 1.2 na príkladoch rozpoznať základné programové typy a žánre v televízii
2. charakterizovať typické prvky filmových žánrov: komédia, akčný film, western, dokumentárny film, science-fiction
3. na príkladoch rozpoznať základné rozhlasové žánre
4. dokázať vyjadriť svoj názor na vybranú tému na internetovom blogu
- 5.2 využívať tlačené médiá ako zdroje informácií, chápať potrebu overovania si informácií z viacerých mediálnych i iných (primárnych i sekundárnych) informačných zdrojov
- 5.3 uvedomovať si potrebu získať objektívne, skutočne významné, pravdivé, nestranné a

vyvážené informácie

5.4 rozlišovať medzi spravodajským a publicistickým spracovaním témy v médiách, medzi faktickou informáciou a interpretáciou faktu

5.5 dokázať informovať o udalosti na základe porozumenia obsahu článku v novinách či časopise

6. poznať profesijné zložky, ktoré sa podieľajú na výrobe a distribúcii filmového diela

7. disponovať prehľadom o náplni práce novinára v rôznych druhoch médií a chápať nevyhnutnosť spĺňať osobnostné predpoklady pre výkon tejto profesie

8. popísať fázy prípravy, tvorby a distribúcie periodika, charakterizovať pracovné činnosti profesionálnej zložky procesu

9.1 poznať publikum rôznych druhov médií a vníma rôznorodé motivačné aspekty využívania médií

9.2 chápať ako ovplyvňuje záujem publika o mediálne obsahy výšku príjmov v médiách.

9.3 poznať spôsoby a význam výskumov využívania mediálneho publika pre médiá a na konkrétnych príkladoch zdôvodniť aký dôsledok majú tieto výskumy na programovú ponuku médií a jej štruktúru.

Mediálna realita a jej účinky na človeka

1.1 chápať, že mediálne spracovanie a znázornenie reality podlieha v porovnaní so skutočnosťou vždy zmene a je zámerné

1.2 vysvetliť rozdiely v zobrazovaní a interpretácii reality u fiktívnych a dokumentárnych filmových žánroch

1.3 chápať a interpretovať symbolicky zobrazený obsah mediálnej reality, znakový systém "reči filmu"

2.poznať účinky médií (najmä mediálneho násillia) na človeka, reflektovať ich vo vzťahu k vlastnej osobnosti a regulovať svoj mediálny konzum

3.1 rozlišovať medzi mediálne zobrazovanými vzormi a reálnymi – uvedomovať si, čo skutočne z človeka robí hrdinu

3.2 kriticky hodnotiť mediálne prezentované vzory správania mediálnych hrdinov

4.1 hodnotiť obsah filmového diela podľa osvojených kritérií, chápať, že najmä posolstvo filmu a verné zobrazovanie ľudských hodnôt robí dielo hodným sledovania

4.2 zaujímať negatívny postoj k prezentácii obsahov, ktoré môžu ohroziť vývin jeho osobnosti (najmä reálne a fiktívne násillie, sexualita...).

4.3 identifikovať vo filmových a televíznych dielach pozitívne správania filmových hrdinov, pozitívne ľudské hodnoty a vyberať si filmy a televízne programy s pozitívnym posolstvom, hodnotným obsahom s vhodne pre vlastnú vekovú kategóriu

4.4 sformulovať kritický ohlas na filmové dielo

5. vyjadriť kritický postoj k mediálne prezentovanej realite v televíznych žánroch ako reality šou, soap opery, telenovely, talkšou

6.1 rozoznávať hodnoty komunikované v hudobných reláciách, videoklipech a odlišovať ich od pseudohodnôt

6.2 rozpoznávať a hodnotiť mediálne prezentované vzory správania, životný štýl v hudobných videoklipech

7.1 kriticky posudzovať kvalitu obsahovej zložky v časopisoch pre mladých, odhaľovať

manipulatívne prvky, ktoré vnucujú určitý obraz ideálneho dievčaťa, či chlapca

7.2 selektovane využívať špecializované (pre neho určené) tituly periodických médií, a vybrať si tie, ktoré pozitívne ovplyvňujú jeho osobnosť

8.1 rozlišovať medzi pozitívnym a negatívnym vplyvom reklamy

8.2 vysvetliť význam sociálnej reklamy pre riešenie spoločenských problémov, či problémov jednotlivcov

8.3. identifikovať a zaujať kritický postoj k technikám presvedčovania recipientov v reklame, odhaliť, kedy reklama podporuje vznik konzumných návykov, spôsobov života, vytváranie pseudopotrieb

9. poznať typické znaky multimedialnej reality, chápať jej odlišnosť vo vzťahu ku skutočnosti

10.1. vybrať si z počítačových hier a videohier pre svoj konzum tie, ktoré podporujú vlastnú osobnosť (napr. rozvíjajú logické a strategické myslenie) a nemajú na osobnosť negatívny vplyv (s nadmerným výskytom násilia) .

10.2 využívať s mierou počítačové hry, videohry a mobilné telefóny

Etika v médiách a ich obsahoch

1. hodnotiť kvalitu moderovania rozhlasových relácií z hľadiska etických kritérií

2.1. kriticky posudzovať kvalitu obsahu, využívaných výrazových prostriedkov v bulvárnych tlačených médiách v porovnaní so serióznymi titulmi

2.2 analyzovať mediálne texty, nájsť neetické formy správania novinárov, prípady porušenia mediálnej etiky

2.3 rozlišovať medzi etickými a neetickými mediálnymi obsahmi v médiách

2.4 dokázať sformulovať ohlas na článok s neetickým obsahom a nadviazať kontakt s regulačným orgánom v oblasti mediálnej etiky

3. odmietat' prezentovanie neetických prvkov programoch typu skrytá kamera, reality šou, zábavné a zábavno-súťažné relácie

4. zaujímať negatívny postoj k neetickým obsahom a porušovaniu etiky na Internete, počítačovému pirátstvu

5. Metódy a formy práce

Úlohou učiteľa je podnecovať u žiakov samostatné kritické usudzovanie vo vzťahu k médiám a ich produktom, pričom žiakovi poskytnú orientácie, ktoré usmernia tento proces. Rozvoj myšlienkových činností žiakov, kde významné miesto zaujíma reflexia, analýza, syntéza, indukcia, dedukcia, hodnotiace myslenie, nájde svoje vyjadrenie v konkrétnych úkonoch: selekcii (prijímanie resp. odmietnutie konkrétnych mediálnych obsahov, či médií).

Učiteľ by mal žiakom vytvoriť priestor pre vyjadrenie vlastných zážitkov, skúseností s využívaním a recipovaním médií a ich obsahov - poznať žiakovu "mediálnu biografiu" by malo byť východiskom akéhokoľvek pedagogického snaženia. Učiteľ by sa mal snažiť priblížiť mysleniu žiakov a odhaliť spôsoby ako žiaci zaobchádzajú s mediálne prezentovanými významami; vytvoriť na hodinách situácie, kde žiaci budú konfrontovaní s mediálnymi obsahmi, ktoré sú blízke ich realite, budú môcť vyjadrovať svoje skúsenosti, záujmy, potreby a budú môcť vzájomne o svojich názoroch, pocitoch a postojoch

komunikovať. Navodenie takejto učebnej klímy je východiskom, aby sa naučili uvedomelejšie vnímať médiá vo vzťahu k vlastnému životu, chápať a predvídať mediálne skutočné, ale i potenciálne vplyvy na vlastnú osobnosť. Medzi dôležité princípy výučby mediálnej výchovy patrí zážitkovosť a aktívnosť, komunikatívnosť. Učiteľ uplatňuje metódy práce, ktoré napomôžu uplatňovaniu týchto princípov: názorno-demonštračné a praktické metódy na precvičovanie schopností a zručností v kontakte s konkrétnymi druhmi médií a ich výstupmi. Z metód práce so žiakmi sa odporúčajú najmä: vizuálna a akustická demonštrácia, analýza mediálnych produktov (špeciálne miesto zaujíma obrazová analýza pre rozvíjanie vizuálnej kompetencie ako schopnosti porozumieť vizuálnym zobrazeniam a mediálnym významom kódovaným vo vizuálnych symboloch), syntetická metóda, metóda tvorby modelových situácií, dramatizácia, metódy heuristického charakteru, dialogické a problémové metódy, praktická metóda (nácvik zručností). Popri tradičnej vyučovacej hodine vhodnou organizačnou formou vyučovania sú exkurzie do vybraných médií. Odporúča sa podľa možnosti škôl pozývať odborníkov z mediálnej oblasti.

Pri zostavovaní učebných osnov sme vychádzali aj zo záľub a preferencií dospievajúcich vzhľadom na mediálny konzum: čo radi sledujú, počúvajú v určitom veku. Učiteľ by mal pri plánovaní hodín vychádzať aj zo záľub žiakov a tiež z aktuálnej úrovne dosiahnutých mediálnych kompetencií (poznatkov, schopností, zručností a postojov). Ďalej by mal učiteľ vychádzať a prispôbovať sa vekovým, ale i psychologickým zvláštnostiam a osobitostiam žiakov ako aj osobitostiam vyplývajúcim z rozdielnosti pohlavia. Východiskom je pochopiť, že dospievajúci využívajú médiá a volia si ich produkty ako filmy, televízne relácie dobrovoľne, spontánne, čo je pre vplyv masmédií na ich osobnosť prvoradé.

6. Učebné zdroje

Učiteľ pri svojej tvorivej práci môže využívať rôzne multimedialne výukové programy, pracovné listy, noviny, časopisy, encyklopédie, bežnú i odbornú literatúru, dokumentárne filmy, ukážky bežných známych i menej známych televíznych relácií, ale predovšetkým by mal žiakom umožniť pracovať s najmodernejšími IKT, s kamerou, dataprojektorom, počítačom, či fotoaparátom pri vytváraní vlastných multimedialnych projektov.

7. Hodnotenie

Žiaci sú priebežne hodnotení známku podľa klasickej hodnotiacej škály od 1 do 5, ktorej percentuálne intervaly schvaľuje na začiatku školského roka predmetová komisia spoločenskovedných predmetov. Pri hodnotení sa kladie dôraz predovšetkým na praktické činnosti, vlastné prezentácie a projekty v rámci daného učiva. Klasifikácia žiaka je kombinovaná známku i slovným hodnotením práce žiaka, ktoré má byť spätnou väzbou jeho samostatnej tvorivej práce doma i na vyučovaní, práce v skupine, prezentačnej činnosti i nadobudnutých vedomostí z príslušnej oblasti učiva.